

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

16/2017. (VII. 10.) AB határozat	az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 30. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz elutasításáról és a Kúria Kfv.II.37.880/2014/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz visszautasításáról	996
3171/2017. (VII. 14.) AB határozat	bírói kezdeményezés elutasításáról	1003
3172/2017. (VII. 14.) AB határozat	bírói kezdeményezés elutasításáról	1019
3173/2017. (VII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1025
3174/2017. (VII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1028
3175/2017. (VII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1031
3176/2017. (VII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1034
3177/2017. (VII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1039
3178/2017. (VII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1043
3179/2017. (VII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1045
3180/2017. (VII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1050
3181/2017. (VII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1052
3182/2017. (VII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1056
3183/2017. (VII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1058
3184/2017. (VII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1061
3185/2017. (VII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1065
3186/2017. (VII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1068
3187/2017. (VII. 14.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1072
1001/2017. (VII. 14.) AB Tü. határozat	az Alkotmánybíróság Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1003/2012. (III. 9.) AB Tü. határozatának módosításáról	1075

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 16/2017. (VII. 10.) AB HATÁROZATA

az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 30. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz elutasításáról és a Kúria Kfv.II.37.880/2014/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 30. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.II.37.880/2014/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó magánszemélyek (a továbbiakban: indítványozók) jogi képviselőjük útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz, melyben az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 30. § (2) bekezdésének, valamint a Kúria Kfv.II.37.880/2014/11. számú ítéletének a megsemmisítését kérték, az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdésére hivatkozva.
- [2] 2. A kifogásolt ítélettel elbírált ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Az indítványozók – édesanya és fia – 8/10 és 2/10 részben tulajdonosai egy Budapest, XII. kerületi ingatlanak. Két generáció lakhatásának megteremtése érdekében 2009-ben a magastető elbontása után új szint ráépítésére vonatkozó építési engedély iránti kérelmet nyújtottak be a Budapest Főváros XII. Kerület Hegyvidéki Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat) építésügyi hatóságához. Az építésügyi hatóság amiatt utasította el a kérelmet, mert az engedélyterv nem felelt meg a Budapest XII. Kerület Városrendezési és Építési Szabályzatáról szóló 14/2005. (VIII. 10.), Budapest XII. kerületi Önkormányzat rendeletének (továbbiakban: új Kvsz.), az L6-XII/Sz2. építési övezeti előírásoknak. Az építésügyi hatóság azt is megállapította, hogy a benyújtott építési engedély iránti kérelem az akkor már nem hatályos, régi Kvsz. [a Budapest Főváros XII. kerület Városrendezési és Építési Szabályzatáról szóló 4/2000. (III. 22.) Budapest Főváros XII. kerületi Önkormányzat rendelete] előírásainak megfelelne. Az indítványozók az Étv. 30. § (1) bekezdésére hivatkozással korlátozási kártalanítás iránti kérelmet terjesztettek elő Budapest Főváros Önkormányzatnál, illetve az Önkormányzatnál,

melyben előadták, hogy a kerület városrendezési és építési szabályzata (a továbbiakban: Kvsz.) 2005-ben történt változása (a továbbiakban: az új Kvsz.) a beépíthetőséget oly mértékben csökkentette, hogy abból a tulajdonosoknak kára származott. Mivel egy éven belül nem jött létre megállapodás, ezért az indítványozók Budapest Főváros Kormányhivatalához (a továbbiakban: kormányhivatal) nyújtották be korlátozási kártalanítás iránti igényüket. Állításuk szerint a Kvsz. változása miatt nagy mértékben csökkent az építhető bruttó szintterület, mely miatt ingatlanukat jelentős értékcsökkenés érte. A kormányhivatal szakértőt rendelt ki a régi és az új szabályozás eredményeként megállapítható forgalmi értékek közötti különbséget megállapítására. A szakértő megállapította, hogy a terepszint feletti beépíthetőség egyértelműen csökkent, így a szabályozás az indítványozóknak kárt okozott. Az Étv. 30. § (7) bekezdése alapján a kártalanításra a kisajátítási kártalanításra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, jelesül a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvényt (továbbiakban: Kstv.), melynek 9. § (3) bekezdése szerint a kártalanítás összegének megállapítása során elsősorban az összehasonlításra alkalmas ingatlanok helyben kialakult forgalmi értékét kell figyelembe venni. Ettől eltérni – és a kártalanítás összegét más alapján meghatározni – akkor lehet, ha az ingatlan valóságos forgalmi értéke – összehasonlításra alkalmas ingatlanok, illetve ezek forgalmának hiányában, vagy forgalmukra jogszabályban elrendelt korlátozás, illetve más ok miatt – nem állapítható meg. Mivel a szakértő véleménye szerint a Kstv. 9. § (3) bekezdésének a) pontja szerint értékcsökkenés nem volt meghatározható (vagyis a piaci összehasonlító módszerrel mért, forgalmi értékcsökkenés nem következett be), ezért a maradványértékelés módszerével állapította meg az értékcsökkenést, melynek megfizetésére a kormányhivatal az Önkormányzatot kötelezte. A kormányhivatal határozata ellen a Kstv. 31. §-a alapján fellebbezés nem volt benyújtható, hanem annak csak bírósági felülvizsgálata volt kérhető.

- [4] 2.2. Az Önkormányzat a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát kérte a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságtól; a perben az indítványozók alperesi beavatkozóként vettek részt. A bíróság újabb szakértőt rendelt ki, aki szintén megállapította, hogy a forgalmi értékben – az összehasonlító módszer alkalmazásával – nem mutatható ki értékcsökkenés. Arra tekintettel azonban, hogy a korábbi Kvsz. alapján lehetséges lett volna egy új szinten önálló lakás kialakítása, a kár értékét ehhez közelítve meghatározta, lényegesen alacsonyabb összegben mint a kormányhivatal által kirendelt szakértő. Az indítványozók kérték mindkét szakértő meghallgatását; ennek során mindkét szakértő elmondta, hogy piaci összehasonlító módszerekkel nem lehet számolni, mivel ez alapján értékcsökkenés nem állapítható meg, ezért a maradványértékű módszert alkalmazták; azonban számításukat más módszertan alapján végezték, innen ered a különbség.
- [5] A bíróság rámutatott arra, hogy két kérdésben kellett állást foglalnia: a) fennáll-e a kártalanítás jogalapja és b) a jogalap megállapítása esetén mekkora a kár összege. Az első kérdéskörben azt vizsgálta a bíróság, hogy az új Kvsz. hatálybalépésével változott-e az indítványozók ingatlanának rendeltetése, használati módja, és ez korlátozta-e az ingatlan rendeltetését vagy használati módját. Ezzel összefüggésben kellett vizsgálnia, hogy az indítványozóknak származott-e kára. A szakértők egybehangzóan állapították meg, hogy a szabályozás változása folytán az indítványozók az ingatlant már nem úgy, nem olyan mértékben és módon tudják használni, hasznosítani, illetve bővíteni, mint korábban, ezért őket a változással jelentős hátrány érte. Erre tekintettel a bíróság a kártérítés jogalapját megállapította, utalva a Kúria BH2014.163. számú eseti döntésére is, mely szerint az Étv. 30. § (1) bekezdésében foglalt szabályt nem lehet megszorítóan értelmezni. A bíróság érvelése szerint az Étv. rendelkezése „a tulajdonhoz való jogot védi, alkotmányos tartalma, hogy a közjogi beavatkozás következtében történő értékvesztést az államnak/helyi önkormányzatnak kompenzálnia kell (értékgarancia). A rendeltetés megváltozásába így beletartozik az is, ha a beépíthetőség módja és terjedelme következtében áll elő az értékvesztés. A perbeli esetben pedig a szakértők egybehangzó álláspontja szerint ezen értékvesztés bekövetkezett, ami az új szabályzat rendelkezéséhez (azaz közjogi beavatkozáshoz) kapcsolódik.” A bíróság végül a kártalanítás összegét az általa kirendelt szakértői vélemény szerint állapította meg.
- [6] 2.3. Az Önkormányzat felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához, melynek eredményeként a Kúria a bírósági ítéletet hatályon kívül helyezte, a kormányhivatal határozatát megváltoztatta és az indítványozók korlátozási kártalanítás iránti kérelmét elutasította. A Kúria döntését arra alapította, hogy az Étv. 30. § (1), (2) és (7) bekezdése folytán a forgalmi értékkülönbségre alapított kártalanítás esetén a kártalanítás összege a Kstv. 9. § (3) bekezdés a) pontja alapján, piaci összehasonlító módszer alkalmazásával határozható meg. Hangsúlyozta, hogy a Kstv. 9. § (3) bekezdésében a kártalanítási összeg meghatározására előírt kétféle módszer alkalmazásában a Kstv. rangsort állapított meg. A b) pont szerinti értékelésre csak abban az esetben kerülhet sor, ha az ingatlan

valóságos forgalmi értéke összehasonlításra alkalmas ingatlanok hiányában nem állapítható meg. „Mindebből következően tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a piaci összehasonlító módszerhez rendelkezésre álló valamennyi adat birtokában, mivel ezzel a módszerrel forgalmi értékcsökkenés nem volt kimutatható, a maradványelvű értékelés alkalmazhatóságát megállapította.” Ez az értékelés ugyanis a perbeli esetben nem alkalmazható, mindkét szakértő azt állapította meg, hogy – az a) pont szerint számítva – forgalmi értékcsökkenés nem következett be. Az „Étv. 30. § (2) bekezdése szerinti forgalmi értékkülönbötet az összehasonlító piaci értékelés módszerével nem lehetett megállapítani, ezért annak ellenére, hogy a Kvsz. változása, az új Kvsz. előírása folytán az ingatlant érintően a beépítési feltételek kedvezőtlenül változtak, a beavatkozókat [indítványozókat] kártalanítás nem illeti meg, forgalmi értékcsökkenés kimutathatósága hiányában.”

[7] Amíg tehát a kormányhivatal és az alsóbb fokú bíróság megállapította a kártalanítás alapját amiatt, mert az indítványozóknak olyan kára keletkezett, amely ugyan forgalmi értékcsökkenésben nem, de más értékelési módok alapján kimutatható volt, addig a Kúria arra mutatott rá, hogy az Étv. alapján kizárólag a forgalmi értékcsökkenésben megnyilvánuló kár esetén jár kártalanítás.

[8] 3. Az indítványozók ezt követően terjesztették elő alkotmányjogi panaszukat.

[9] 3.1. Az indítványozók álláspontja szerint az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdésében foglalt alapjoguk sértült azáltal, hogy míg az új Kvsz. hatálybalépése előtt az ingatlanukkal a tervezett tetőbontás és új szint ráépítése tekintetében szabadon rendelkezhettek, addig az után ez számukra már nem volt megengedett. Ennek következtében őket mint tulajdonosokat jelentős vagyoni hátrány érte. Az emiatt bekövetkezett vagyoni hátrány kompenzálására az Étv. rendelkezéseit kell alkalmazni; az Étv. 30. § (2) bekezdésének a megfogalmazása azonban, amely kárként a régi és az új forgalmi érték közötti különbötet határozza meg, nézetük szerint ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdése szerinti teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás követelményével. Ha ugyanis a forgalmi értékek között nem állapítható meg különbség, de a tulajdonost bizonyíthatóan vagyoni hátrány érte, akkor az Étv. rendelkezése alapján nem kaphat ellentételezést a kárért. Az Étv. 30. § (7) bekezdése alapján a kisajátítás szabályai szerint kell a korlátozási kártalanítási eljárást lefolytatni. Az indítványozók álláspontja szerint a kisajátítás mint a tulajdon teljes elvonása esetén a forgalmi érték, mint a „kényszerértékesítés” ellenértéke értelmezhető. Hangsúlyozták azonban, hogy a korlátozási kártalanítás nem a tulajdon teljes elvonását jelenti, hanem annak jelentős, az érintett tulajdon vagyoni értékét csökkentő korlátozását, amelyből eredően kimutathatóan vagyoni hátrány keletkezik. Nézetük szerint az eldöntendő, alkotmányjogilag releváns kérdés az, hogy a teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás csak és kizárólag akkor illeti-e meg a tulajdonost, ha a régi és az új szabályozás eredményeként az ingatlan forgalmi értéke csökken, vagy a más módon kimutatható vagyoni hátrány bekövetkezte esetén is jár-e kártalanítás. Ha az önkormányzatnak, akinek az érdekében a korlátozás történt, ez utóbbi esetben nem kell fizetnie, akkor az indítványozók álláspontja szerint sérül az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdése, mert nem teljesül a teljes kár kompenzálása. Az Étv. 30. § (1) bekezdése kötelezővé teszi a korlátozási kártalanítás fizetését akkor, ha az övezeti előírások önkormányzat általi megváltoztatásával a tulajdonost pénzben kifejezhető vagyoni hátrány, kár éri. Az indítványozók ügyében két szakértő is megállapította, hogy a tulajdonosokat vagyoni hátrány érte a kedvezőtlenebb építési szabályok miatt. Az indítványozók hivatkoztak a 15/2014. (V. 13.) AB határozatra (a továbbiakban: ABh.). Nézetük szerint az ABh.-hoz hasonlóan ügyükben is a tulajdonjog egyes részjogosítványainak, azaz a használati, hasznosítási jognak a közigazgatási határozattal történő korlátozása következett be, mely korlátozásért kártalanítás illeti meg őket. (Mind a Kormányhivatal, mind az Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, mind a szakértők azt állapították meg, hogy a Kvsz. változásával összefüggésben ténylegesen kárt szenvedtek és ezért vagyoni ellentételezés illeti meg őket.) Az ABh. szerint a jogalkotó valódi szándéka az volt, hogy akinek birtoklási, használati, hasznosítási vagy egyéb tulajdonjoggal való rendelkezési jogát jogszabály vagy határozat korlátozza, és ez számára bizonyíthatóan kárt, vagyoni hátrányt okoz, a korlátozás által ténylegesen kárt szenvedett teljes vagyoni ellentételezést kapjon. Az Étv. 30. § (1) bekezdése is abból indul ki, hogy azt kell vizsgálni, az új szabályozás miatt származott-e kára a tulajdonosnak, érte-e őt vagyoni hátrány. Az Étv. 30. § (7) bekezdését is figyelembe véve nemcsak forgalmi értékben kimutatható különbség által lehet kárt megállapítani, hanem más módon is, amellyel bizonyítható, hogy a tulajdonost milyen vagyoni hátrány érte, így pl. a szakértők által is alkalmazott ún. maradványértékelési módszerrel. A kár fogalmába nemcsak a forgalmi értékben kimutatható különbség tartozik bele, hanem minden, az ingatlantulajdonban történő értékvesztés, vagyoni hátrány. Az indítványozók álláspontja szerint sérti az Alaptörvény rendelkezéseit az Étv. 30. § (2) bekezdése, ha a kimutatható forgalmi

értékvesztés hiánya miatt a szakértők által megállapított vagyoni hátrányt nem kompenzálják. Ha ugyanis az adott településrész iránt kiemelt az érdeklődés, akkor egy építési előírásnak a megváltozása nem vonja maga után az ingatlan forgalmi értékének változását. A forgalmi értékkülönbözlet hiánya mellett ugyanakkor bizonyíthatóan megállapításra kerülhetnek más,összességében is meghatározható vagyoni hátrányok.

- [10] Bár az indítványozók az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdésének a sérelmére egyaránt hivatkoztak, érdemi indokolást – a fentiek szerint – a (2) bekezdés sérelméhez kapcsolódóan fejtettek ki.
- [11] 3.2. Az indítványozók a Kúriai ítélet alaptörvény-ellenességét külön nem indokolták, azt az Étv. 30. § (2) bekezdésének alaptörvény-ellenessége miatt állították.

II.

- [12] Az Alaptörvény indítványban hivatkozott rendelkezése a következő:

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.
(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.”

- [13] Az Étv. érintett rendelkezései a következők:

„30. § (1) Ha az ingatlan rendeltetését, használati módját a helyi építési szabályzat másként állapítja meg (övezeti előírások változása) vagy korlátozza (telekalakítási vagy építési tilalom), és ebből a tulajdonosnak, haszonélvezőnek kára származik, a tulajdonost, haszonélvezőt kártalanítás illeti meg.

(2) A kártalanítás összege az ingatlanok a korábbi rendeltetése alapján megállapítható régi és az új szabályozás eredményeként megállapítható új forgalmi értéke közötti különbség.

[...]

(7) A kártalanítási igény a vagyoni hátrány keletkezésekor válik esedékessé. Ez az időpont a helyi építési szabályzat, szabályozási terv hatálybalépésének, illetőleg az e törvény 20. § (4) bekezdésében foglaltak szerinti tilalmat, korlátozást elrendelő határozat jogerőre emelkedésének a napja. A kártalanítás a felek megállapodásának tárgya. A főváros esetében a megállapodás megkötésére irányuló kérelmet a fővárosi önkormányzatnak a területileg illetékes kerületi önkormányzathoz, a területileg illetékes kerületi önkormányzatnak a fővárosi önkormányzathoz nyolc napon belül írásban továbbítani kell. Ebben az esetben úgy kell tekinteni, mintha a kérelmező a kérelmét mindkét önkormányzathoz beadta volna. Ha a szerződő felek között – a kérelem benyújtásától számított egy éven belül – nem jön létre megállapodás, akkor kártalanítási eljárást kell lefolytatni, amelyet a fővárosi és megyei kormányhivatal folytat le a kisajátítási kártalanítás szabályai szerint, az e törvényben meghatározott eltérésekkel.”

- [14] A Kstv. érintett rendelkezései a következők:

„9. § (3) A kártalanítás összegének megállapítása során

a) az összehasonlításra alkalmas ingatlanok helyben kialakult forgalmi értékét,

b) ha az ingatlan valóságos forgalmi értéke – összehasonlításra alkalmas ingatlanok, illetve ezek forgalmának hiányában, vagy forgalmukra jogszabályban elrendelt korlátozás, illetve más ok miatt – nem állapítható meg, az ingatlan településen belüli fekvését, közművekkel való ellátottságát, ennek hiányában a közművesítés lehetőségét, földrajzi és gazdasági adottságait, termőföld esetén a művelési ágot, a földminősítés szempontjait és az ingatlan jövedelmezőségét kell figyelembe venni.”

III.

- [15] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek.

- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozók érintettnek tekinthetők és a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítették.
- [17] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított indítványi elem tekintetében megfelel a befogadhatóság törvényi feltételeinek, az alábbi okok miatt.
- [18] 1.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja alapján akkor lehet alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulni, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának a sérelme következett be. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdése az indítványozók Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazza.
- [19] 1.2. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadásának további feltételét határozza meg, melynek értelmében a testület „az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” Az Alkotmánybíróság e feltételeket alternatív törvényi feltételnek tekinti, azaz bármelyik igazolt fennállta esetén az alkotmányjogi panaszt be kell fogadni.
- [20] E körben az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az Alaptörvény XIII. cikkében foglalt tulajdonvédelem kiterjed-e a „korlátozási kártalanításra”, vagyis a tulajdonjog részjogosítványának a korlátozása és az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése között van-e alkotmányjogilag értékelhető kapcsolat. Az Alkotmánybíróság az ABh.-ban az Alaptörvény XIII. cikke alapján fogalmazott meg alkotmányos követelményt az Étv. 30. § (1) bekezdéséhez kapcsolódóan, amiből következően a testület a korlátozási kártalanításra is biztosította az alkotmányos tulajdonvédelmet. Ezt az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is irányadónak tekinti.
- [21] Ebből kiindulva az Alkotmánybíróság alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekintette azt, hogy az Étv. 30. § (2) bekezdésében foglalt szabályozás, mely a korlátozási kártalanítás alapját az ingatlan forgalmi értékéhez (illetve az abban bekövetkezett csökkenéshez) kapcsolódva állapítja meg, eleget tesz-e az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdésében foglalt „teljes” kártalanítás követelményének. Erre tekintettel a testület az indítványt befogadta.

IV.

- [22] Az indítvány nem megalapozott.
- [23] 1. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikk (4) bekezdésében, illetve az Abtv. 52. § (2) bekezdésében meghatározott indítványhoz kötöttség következtében kizárólag az Étv. 30. § (2) bekezdésében foglalt szabályozást vizsgálhatta; nem terjeszthette ki vizsgálatát arra, hogy a forgalmi érték számítására vonatkozó Kstv. 9. § (3) bekezdése önmagában, illetve az Étv. kifogásolt rendelkezésével összefüggésben megfelel-e az Alaptörvény XIII. cikkének.
- [24] 2. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdése a kártalanítás teljességének alkotmányos követelményét fogalmazza meg; a reparáció polgári jogi elvének diszkrimináció nélküli érvényesülése követelményének pozitív megfogalmazását jelenti (vagyis a diszkrimináció tiltását a reparáció vonatkozásában). E körben alkotmányjogilag az a követelmény, hogy a kártalanítás teljes (azaz ne részleges, pl. 70–80%-os) legyen; az azonban, hogy ez a konkrét esetben hogyan kerül kiszámításra, mi tartozik a teljesség körébe (milyen vagyoni elemek, így pl. előszereteti érték, elmaradt haszon, effektív vagyonszökkenés, egyéb vagyoni vagy nem vagyoni érdekeltségek elvesztése), már polgári jogi szakkérdés, amely azonban meghatározott esetekben a közigazgatási eljárások eredményére is hatással lehet. Az Alkotmánybíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a forgalmi érték önmagában (illetve annak csökkenése) alkalmas lehet-e arra, hogy megfelelő alapként szolgáljon a teljes kártalanításhoz. E kérdés megválaszolásához először azt kellett a testületnek vizsgálnia, hogy mit takar, kellő pontossággal meghatározott-e a forgalmi érték fogalma a jogrendszeren belül.
- [25] 3. Bár a forgalmi értéknek nincsen az egész jogrendszerre nézve kizárólagosan alkalmazott definíciója, e fogalom régóta ismert a magyar magánjogban és értelmezése általában nem vet fel a jogalkalmazás során problémát.

- [26] 3.1. Már Szladits Károly a Magyar magánjog vázlata című művében megállapította a következőket: „Szokásos beszélni a dolog *rendes* (közönséges) értékéről; ezalatt a *forgalmi* értéket, vagyis azt az értéket értik, amelyet a dolognak az átlagos forgalomban szoktak tulajdonítani.” (Ötödik, átdolgozott kiadás, Budapest, 1937., II. kötet, 75. oldal) A forgalmi értéknek a hatályos joganyagban is többféle definíciója található; a konkrét vagyontárgy forgalmi értékének kiszámításához általában szakértő igénybevételére van szükség, aki különböző számítási módszerek alapján állapíthatja azt meg. A jogszabályok egy része esetében [legutóbb lásd az egyes állami tulajdonban álló ingatlanoknak a Magyarországi Református Egyház részére történő tulajdonba adásáról szóló 2017. évi XXXI. törvény 1. § (2) bekezdése] forgalmi értéként a tulajdonosi joggyakorló (pl. MNV Zrt.) által megállapított értéket kell figyelembe venni. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 102. § (1) bekezdése alapján „E törvény alkalmazásában [...] e) forgalmi érték: az a pénzben kifejezett érték, amely a vagyontárgy eladása esetén az illetékkötelezettség keletkezésekor volt állapotában [...] árként általában elérhető”. Általános, közgazdasági természetű definíciót talán a természetes személyek adósságrendezéséről szóló 2015. évi CV. törvény 106. § (1) bekezdés d) pontjának felhatalmazása alapján kiadott, a természetes személyek adósságrendezési eljárásában az adós vagyona forgalmi értékének meghatározásáról szóló 231/2015. (VIII. 12.) Korm. rendelet 1. §-a adja: a a természetes személyek adósságrendezéséről szóló 2015. évi CV. törvény „5. § 23. pontja szerinti forgalmi érték az adós vagyonának egyes elemeire vonatkozó, pénzben kifejezett érték, amely a vagyontárgy eladása esetén az átlagos piaci viszonyok között, független felek között általában elérhető piaci ár”. Arról, hogy ezt pontosan hogyan kell meghatározni, a rendelet további szakaszai adnak iránymutatást.
- [27] A fenti definíciókat figyelembe véve, a forgalmi érték tehát a piac által elfogadott érték, általánosan bevett és elfogadott polgári jogi fogalom, ami elvileg egy dolog értékét (előnyös és hátrányos tulajdonságait) komplex módon értékeli a kereslet és kínálat összefüggésében (így jellemzően jelentkeznek benne a IV. rész 2. pontjában leírt vagyonelemek).
- [28] Megállapítható tehát, hogy a forgalmi érték a jogalkotók és a jogalkalmazók által ismert és általánosan alkalmazott fogalom; az adott vagyontárgy forgalmi értékének számítása pedig különböző módszerek alapján történhet, mely tekintetben az adott jogviszonyt rendező szabályozás adhat iránymutatást.
- [29] 3.2. Az indítványozók által kifogásolt jogszabály esetében is az előzőekben írtakhoz hasonló a szabályozás: az Étv. 30. § (2) bekezdése határozza meg, hogy a kártalanítás összege a forgalmi érték csökkenése, ennek számítási módját azonban – az Étv. 30. § (7) bekezdése alapján – a Kstv. 9. § (3) bekezdése tartalmazza (melynek alkotmányossági vizsgálatát az indítványozók nem kérték).
- [30] Önmagában az, hogy a kártalanítás alapjaként egy jogszabály a forgalmi értéket (illetve annak csökkenését) rendeli figyelembe venni, nem jelenti a teljes kártalanítás alkotmányos követelményének a sérelmét; a kárnak a forgalmi értékhez (annak csökkenéséhez) kapcsolt meghatározása alkalmas lehet arra, hogy az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdése szerinti „teljesség” követelményének eleget tegyen. Alkotmányos sérelmet ugyanis az jelentene, ha egy – a polgári jog szabályai szerint megállapított – kártalanítás teljességét zárna ki a szabályozás, vagy ha a jogi szabályozás nyilvánvalóan szemben állna a tulajdonjoggal kapcsolatos értékgarancia alkotmányos követelményével. (Pl. egy olyan szabály, amely alapján az egyébként megállapítható értéknek csak egy részét kell biztosítani, mondjuk „kártalanításként a jogosult a forgalmi érték fele összegére tarthat igényt” vagy „kártalanításként a jogosult a bekerülési érték és a forgalmi érték közül a kisebb összeg megtérítésére tarthat igényt”). A jogrendszer egészének áttekintése nélkül annak esetleges előfordulása nem zárható ki, hogy egy jogi szabályozás a kártalanítás összege szempontjából a teljes kártalanítás útjában álljon, de ez az Étv. 30. § (2) bekezdésének azon szabályát illetően, hogy a kártalanítás alapjának a forgalmi értéket (illetve annak csökkenését) kell tekinteni, nem állapítható meg.
- [31] 4. Az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdés e) pontja alapján az indítványnak kifejezetten tartalmaznia kell „indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett [...] bírói döntés [...] miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével”. Az indítvány azonban külön nem indokolja meg, hogy maga a bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény XIII. cikkével, az ítélet alaptörvény-ellenességét is a jogszabály alaptörvény-ellenességéhez köti. E tekintetben tehát az Abtv. 27. §-ára alapított indítvány nem felel meg az Abtv.-ben foglalt feltételeknek. A bírói ítélet elleni indítvány így nem nyújtott lehetőséget az Alkotmánybíróságnak annak vizsgálatára, hogy a szakértői vélemények értékelésére és azoknak a Kstv. 9. § (3) bekezdésével való összevetésére épülő kúriai ítélet, az ügygel kapcsolatos értelmezések az alkotmányos kereteken belül maradtak-e.

[32] A fentiekben kifejtetteket figyelembe véve az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, 63. §-a, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései, 31. § (6) bekezdése alapján eljárva – az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján benyújtott indítványt elutasította, az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott indítványt pedig az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdés e) pontjára tekintettel, a 64. § d) pontja szerint visszautasította.

V.

[33] Az Alkotmánybíróság a határozat Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdésének második mondata alapján rendelte el.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2519/2015.
Közzétéve a Magyar Közlöny 2017. évi 112. számában.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3171/2017. (VII. 14.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására, valamint nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatára irányuló bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Juhász Imre, dr. Salamon László és dr. Varga Zs. András* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Pokol Béla* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 5. § (3) bekezdés alaptörvény-ellenességének megállapítása, valamint alkalmazásának kizárása iránt előterjesztett indítványt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 5. § (3) bekezdés nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítása iránt előterjesztett indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság bírása (a továbbiakban: indítványozó) az előtte 17.P.III.21.648/2016. szám alatt folyamatban lévő eljárást felfüggesztette, és egyidejűleg az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 5. § (3) bekezdése vonatkozásában.
- [2] 1. Az indítványozó elsődlegesen kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Pp. 5. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességét, valamint határozzon alkalmazásának kizárásáról. Álláspontja szerint a Pp. hivatkozott rendelkezése az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésébe ütközik, mert sérti a tárgyalás során hozott határozatban szereplő természetes személyek személyes adatok védelméhez fűződő jogát.
- [3] Az indítványozó másodlagosan kérte, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálja a Pp. 5. § (3) bekezdésének nemzetközi szerződésbe ütközését.
- [4] 2. Az indítvánnyal érintett – gondnokság alá helyezés iránti – peres eljárásban az indítványozó az ügy érdemében hozott határozat kihirdetésével összefüggésben fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó rámutatott, hogy a Pp. 5. § (2) bekezdése alapján a bíróság a nyilvánosságot kizárhatja a tárgyalásról. A Pp. 5. § (3) bekezdése ugyanakkor előírja, hogy a bíróságnak a tárgyalás során hozott határozatát minden esetben nyilvánosan kell kihirdetnie, tehát akkor is, ha egyébként a nyilvánosságot a Pp. 5. § (2) bekezdése alapján a tárgyalásról kizárta.
- [5] Az indítványozó utalt arra, hogy a gondnokság alá helyezés iránti perekben a tárgyalás során hozott határozatok jellemzően tartalmaznak az alperesre vonatkozó, azonosításra alkalmas adatot (születési név, születési hely, idő, anyja neve, lakcíme, bankszámlája adatait). A határozat kihirdetésekor ezért a hallgatóság, a sajtó tudomására jut a fél összes személyes adata, hozzátartozói adatai, ingatlana adatai és egészségi állapotára vonatkozó adatok. Az indítványozó álláspontja szerint az előtte folyamatban lévő ügyben – és általában a személyállapot

perekben – a Pp. 5. § (3) bekezdésének jelenlegi szövege miatt „teljes egészében korlátozásra kerül” az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében foglalt – a személyes adatok védelméhez való – alapvető jog. Az indítványozó meggyőződése szerint a személyállapotú perekben az ügyfelek személyes adatainak megismeréséhez nem fűződik közérdek, ezért a Pp. 5. § (3) bekezdésének az a rendelkezése, amely kivételt nem engedve szabályozza a tárgyaláson hozott határozatok nyilvánosságát, alaptörvény-ellenes.

- [6] Az indítványozó álláspontja szerint a Pp. 5. § (3) bekezdése az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: EJEE) 6. cikk 1. bekezdésével sincs összhangban. Eszerint ugyanis az ítéletet nyilvánosan kell ugyan kihirdetni, de a tárgyalóterembe történő belépést meg lehet tiltani a sajtónak és a közönségnek annyiban, amennyiben egy demokratikus társadalomban – egyéb esetek mellett – az eljárásban résztvevő felek magánéletének védelme szempontjából szükséges. A Pp. 5. § (3) bekezdése ugyanakkor ilyen kivétel szabályt nem tartalmaz.

II.

- [7] 1. Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezései

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.

(2) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.

(3) A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi.”

- [8] 2. Az EJEE érintett rendelkezései

„6. Cikk – Tisztességes tárgyaláshoz való jog

1. Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően. Az ítéletet nyilvánosan kell kihirdetni, a tárgyalóterembe történő belépést azonban meg lehet tiltani a sajtónak és a közönségnek a tárgyalás teljes időtartamára vagy egy részére annyiban, amennyiben egy demokratikus társadalomban ez az erkölcsök, a közrend, illetőleg a nemzetbiztonság érdekében szükséges, ha e korlátozás kiskorúak érdekei, vagy az eljárásban résztvevő felek magánéletének védelme szempontjából szükséges, illetőleg annyiban, amennyiben ezt a bíróság feltétlenül szükségesnek tartja, mert úgy ítéli meg, hogy az adott ügyben olyan különleges körülmények állnak fenn, melyek folytán a nyilvánosság az igazságszolgáltatás érdekeit veszélyeztetné.”

- [9] 3. A Pp. érintett rendelkezései

„5. § (1) A bíróság – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a felek közötti jogvitát nyilvános tárgyaláson bírálja el.

(2) A bíróság a nyilvánosságot indokolt határozatával az egész tárgyalásról vagy annak egy részéről kizárhatja, ha az minősített adat, üzleti titok vagy külön törvényben meghatározott más titok megőrzése végett feltétlenül szükséges. A bíróság a nyilvánosságot a közérkölc védelmében, kiskorú védelmében, valamint az ügyfél kérelmére abban az esetben is kizárhatja, ha az a fél személyiségi jogainak védelme érdekében indokolt. A bíróság a nyilvánosságot különösen indokolt esetben a tárgyalásnak a tanúkihallgatással érintett részéről akkor is kizárhatja, ha a tanú adatainak zártan kezelését rendelte el, és a zárt tárgyaláson történő meghallgatás a tanú, illetve hozzátartozója életének, testi épségének a megóvása érdekében feltétlenül szükséges.

(3) A bíróság a tárgyalás során hozott határozatát nyilvánosan hirdeti ki.”

III.

- [10] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy a hatáskörébe tartozó ügyeket az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének a)–g) pontjai sorolják fel. Az Alkotmánybíróság – az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének

megfelelően – az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként alkotmányos kötelezettségeit hatáskörei gyakorlása folytán teljesíti [3136/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [7]]. Ennek során nemcsak az eljárásait kezdeményező indítványok jogalapját – a jogszabályok vagy bírói döntések és az Alaptörvény, illetve nemzetközi szerződések összhangját – köteles vizsgálni, de – amint erre más döntésében rámutatott – nem mellőzheti annak vizsgálatát sem, hogy az egyes indítványok formája és tartalma megfelel-e az Alaptörvényben szabályozott típuskénszernek, továbbá a törvényi feltételeknek. [3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [9]]

- [11] Az Alkotmánybíróság ezért elsőként azt vizsgálta, hogy a bírói indítvány megfelel-e az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésében, és az Abtv. 25. §-ában, 32. §-ában, 51. §-ában, 52. § (1) bekezdésében, 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjában, továbbá az 52. § (4)–(6) bekezdésében foglaltakból következő formai és tartalmi követelményeknek.
- [12] 1. Az adott eljárásban az indítvány két kérelmet foglal magában. Az indítványozó elsődlegesen az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontjára alapította kérelmét, amely a Pp. 5. § (3) bekezdésének alaptörvény-ellenességének megállapítására, illetve alkalmazásának kizárására irányul. Másodlagosan pedig az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontja alapján kérte a Pp. megjelölt rendelkezése nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát. Az Alkotmánybíróság az indítványban előterjesztett kérelmek tartalmára tekintettel megállapította, hogy az indítványozó az indítvány benyújtására az Abtv. 25. § (1) bekezdése és 32. § (2) bekezdése alapján jogosult.
- [13] Az Alkotmánybíróság erre is figyelemmel vizsgálta, hogy az indítvány a határozott kérelem feltételeinek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] megfelel-e.
- [14] 1.1. Az indítványozó megjelölte azokat az alaptörvényi rendelkezéseket [Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) és f) pont], amelyek megállapítják az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítványozó előadta az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálandó törvényi [Pp. 5. § (3) bekezdés] rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], és az Alaptörvény [VI. cikk (1)–(3) bekezdés], továbbá a nemzetközi szerződés (EJEE 6. cikk 1. bekezdés) megsértettnek vélt rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont].
- [15] 1.2. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében az indítványnak indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény, illetve a nemzetközi szerződés megjelölt rendelkezésével.
- [16] Az Alkotmánybíróság a 3058/2015. (III. 31.) AB végzésben kiemelte: „Nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha [...] nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés [...] Az elégtelen indokolás miatt akadálya az érdemi elbírálásnak az is, ha a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés és az Alaptörvény megjelölt rendelkezése között nem állapítható meg összefüggés [...], vagy az alkotmányjogi értelemben nem releváns”.
- [17] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában kialakított követelményeknek megfelelően az indítványozó részletes indokolást adott elő az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése vonatkozásában, amellyel alkotmányjogi értelemben összefüggésben áll az általa sérelmesnek tartott törvényi rendelkezés, és ez az összefüggés releváns. Az indítványhoz mellékelte dokumentumok – a 17.P.21.648/2016/11. számú tárgyalási jegyzőkönyv – alapján ugyanis megállapítható, hogy a kifejtett alkotmányjogi indokok alapján felmerül az alapjogsérelem lehetősége a konkrét perrel érintett alperes személyes adatok védelméhez való jogával összefüggésben.
- [18] Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá azt is, hogy a határozott kérelem követelménye a nemzetközi szerződésbe ütközés megállapítása iránti kérelem indokolásával összefüggésben is teljesül. Az indítványozó ugyanis részletesen kifejtett indokolással rámutatott, hogy szerinte az eljárásban résztvevő felek magánéletének védelme érdekében az EJEE 6. cikk 1. bekezdés – szemben a Pp. 5. § (3) bekezdésével – lehetőséget ad az ítélethirdetés nyilvánosságának korlátozására, amely felveti a nemzetközi szerződésbe ütközés lehetőségét.
- [19] 1.3. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. Az indítvány lényegében három jogkövetkezmény alkalmazására irányul. Elsődlegesen az Abtv. 41. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a Pp. 5. § (3) bekezdésének – a megsemmisítés jogkövetkezményét is magában foglaló – alaptörvény-ellenessége megállapítására irá-

nyul, míg másodlagosan az Abtv. 45. § (4) bekezdése szerinti alkalmazási tilalom kimondására. Az indítványozó harmadlagosan a Pp. 5. § (3) bekezdésének nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát kérte, amelynek az Abtv. 42. §-a szerinti jogkövetkezményét az Alkotmánybíróság mérlegelés alapján határozza meg [23/2015. (VII. 7.) AB határozat, Indokolás [48]–[49]].

- [20] 2. Az Abtv. 25. § (1) bekezdése értelmében az egyedi normakontroll eljárásnak további két – egymással összefüggő – feltétele, hogy a bírói kezdeményezés ténybeli alapja a bíró előtt folyamatban lévő egyedi ügy legyen, és a kezdeményezésnek ebben az ügyben alkalmazandó jogszabály vizsgálatára kell irányulnia [3112/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [3]; 3242/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [4]]. A bírói kezdeményezés mint normakontroll „egyedi vagy konkrét” jellege az absztrakt utólagos normakontrollhoz képest annyiban ugyanis szűkebb, hogy az indítványozó bíró csak az ügyben alkalmazott jogszabályt támadhatja meg és részletesen meg kell indokolnia, hogy valóban kell azt az adott ügyben alkalmaznia. Csak ezzel biztosítható a kezdeményezés egyedi normakontroll jellege [3193/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [7]]. Az Alkotmánybíróság a 3046/2016. (III. 22.) AB határozatban megállapította azt is, hogy a bíró minden olyan – az eljárás során alkalmazandó – norma alkotmányossági vizsgálatának kezdeményezésére jogosult, amely a perben érintett személyek jogát, jogos érdekét, jogi helyzetét érinti (Indokolás [11]).
- [21] Az adott ügyben megállapítható, hogy az eljáró bírónak az előtte folyamatban lévő ügyben az ítélethirdetés a támadott törvényi rendelkezés alapján kell lefolytatnia, és ez a perben érintett személyek alapvető jogait érinti.

IV.

- [22] Az indítványozó a megítélése szerint fennálló alkotmányossági problémát a polgári per tárgyalása során hozott határozatok nyilvános kihirdetésével kapcsolatban adta elő. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványban foglalt alkotmányossági probléma megítéléséhez szükséges mértékben – az ügy érdemi vizsgálata előtt – áttekintette a polgári peres eljárás azon szabályait, amelyek a határozatok kihirdetésével összefüggésben állnak.
- [23] A bíróság az eljárás során hozott határozatok tartalmát közlés útján hozza a felek és az érintett perbeli személyek tudomására. A kihirdetés a határozatok közlésének szóbeli formája. A bíróságnak kihirdetés útján kell közölnie a tárgyalás folyamán hozott határozatokat.
- [24] A határozatok kihirdetésére vonatkozó szabályokat a Pp. 218. §-a tartalmazza. Eszerint a tárgyalás folyamán hozott határozatot a tárgyalás napján ki kell hirdetni. A bíróság a kihirdetést ugyanakkor az ítéletre nézve – legfeljebb 15 napra – elhalaszthatja, ha „ez az ügy bonyolultsága miatt feltétlenül szükséges” (BDT 2005.1294.). A kihirdetés határnapját ilyen esetben nyomban ki kell tűzni, és a határozatot a kihirdetés napjáig írásba kell foglalni. Abban az esetben tehát, ha a bíróság az ítélet kihirdetését nem halasztja el, azt a tárgyalás napján kell kihirdetnie. A végzéseket minden esetben a tárgyalás napján kell kihirdetni.
- [25] A Pp. 218. § (3) bekezdése értelmében a határozatok kihirdetése a rendelkező rész felolvasásából és az indokok rövid ismertetéséből áll. Az indokokat azonban csak akkor kell ismertetni, ha a határozatot egyébként indokolni szükséges. A Pp. 220. § (1) bekezdés *d)* pontja értelmében az ítéletet minden esetben indokolni kell, míg a végzéseket a Pp. 222. § (1) bekezdése értelmében csak akkor szükséges megindokolni, ha külön fellebbezéssel megtámadhatók.
- [26] A határozat rendelkező részét a határozat kihirdetése előtt írásba kell foglalni és azt a tanács tagjainak alá kell írniuk [Pp. 218. § (2) bekezdés]. Az ítélet kihirdetése előtt írásba foglalt és a tanács tagjai által aláírt rendelkező rész megnevezése a gyakorlatban – a korábban hatályban volt bírósági ügyviteli szabályzat szóhasználatával – a „kisítélet”. A bíróság tehát az ítéletet a „kisítélet” felolvasásával és annak rövid szóbeli indokolásával hirdeti ki. A határozat rendelkező részét a bíróság (a tanács elnöke) állva olvassa fel, és a kihirdetésen jelen lévő személyek állva hallgatják végig.
- [27] A határozatok kihirdetéséhez jogkövetkezmények kapcsolódnak. A kihirdetéssel minden esetben beáll az egyszerű kötőerő, vagyis a bíróság a per további részében – ha a törvény másként nem rendelkezik [pl. Pp. 3. § (4) bek., 227. § (2) bek.] – a határozathoz kötve van. Ennek folytán a bíróság a kihirdetett határozat megváltoztatására (módosítására) vagy hatályon kívül helyezésére kizárólag a törvényben szabályozott esetekben jogosult (Pp. 224. §, 225. §, 227. §). Az eljárási szabályok megsértésének minősül és hatályon kívül helyezést megalapozó indok az a tény, hogy a kihirdetett ítélet nem tartalmaz rendelkezést a viszontkereset tárgyában, viszont a felek részére kézbesített ítélet – annak a Pp. 225. §-a szerinti kiegészítése nélkül – rendelkezik erről, és az

indokolás is utal erre. Ilyenkor ugyanis a viszonykeresetre vonatkozó rendelkezés valójában nem került kihirdetésre (BDT 2001.543.). A bíróság által kihirdetett és a feleknek megküldött ítéletnek tehát szövegazonosnak kell lennie, változtatásra csak a Pp. előírásai alapján van mód (KGD 2010.20.).

- [28] Abban az esetben, ha a kihirdetett határozat fellebbezéssel nem támadható meg, a kihirdetéssel jogerőre emelkedik [Pp. 228. § (1) bekezdés]. A jogkövetkezményekkel összefüggésben szükséges utalni arra is, hogy egyes esetekben a határozatot a kihirdetéssel közölni kell tekinteni [Pp. 219. § (3) bekezdés], ezért a közlés joghatásai fűződnek hozzá (megkezdődik a teljesítési határidő, illetve a perorvoslati kérelmek előterjesztésére nyitva álló határidő, lásd PK 191. számú állásfoglalás).

V.

- [29] Az indítvány nem megalapozott.
- [30] Az Alkotmánybíróság az ügy érdemében elsőként azt vizsgálta, hogy a Pp. 5. § (3) bekezdése sérti-e az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdését.
- [31] 1. Az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése szerint mindenkinek joga van a személyes adatai védelméhez. A személyes adatok védelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság már korai gyakorlatában hangsúlyozta, hogy a személyes adatok védelméhez való jogot nem hagyományos védelmi jogként értelmezi, hanem annak aktív oldalát is figyelembe véve, információs önrendelkezési jogként. „E jog tartalma ezért az, hogy mindenki maga rendelkezik [...] személyes adatainak feltárásáról és felhasználásáról” [20/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 69, 70.; 15/1991. (IV. 13.) AB határozat, ABH 1991, 40, 41–42.].
- [32] Az Alkotmánybíróság e gyakorlatát megerősítve a 11/2014. (IV. 14.) AB határozatban rámutatott, hogy „[a] »személyes adat« minden esetben az ember magán- és családi életéről szóló információ; így a jog lehetővé teszi az ember számára, hogy magán- és személyes életéről szóló információkkal kizárólag maga rendelkezzen: amiből következik, hogy korlátozása az alapjog-korlátozás feltételei szerint megengedett. Az önrendelkezés akkor lehetséges, ha minden ember maga dönti el, hogy saját magáról – magánéletéről (ami a saját élete) és családi életéről – milyen ismeretet oszt meg és kivel. Ezen a felfogáson az Alaptörvény nem változtatott, mert az Alkotmányhoz hasonlóan tartalmazza »a személyes adatok védelme« fogalmát, amelyet [...] kifejezetten alapjognak tekint.” (Indokolás [55])
- [33] 1.1. A személyes adatok védelméhez való jog korlátozása tehát az alapjogi teszt feltételei szerint megengedett. Ennek alkalmazásakor az Alkotmánybíróság az alapvető jog korlátozásának szükségessége körében értékeli a célhoz kötöttség követelményének érvényesülését: azt, hogy a személyes adat feldolgozásának van-e pontosan meghatározott és jogszerű célja; s az adatfeldolgozás minden szakasza megfelel-e a bejelentett és közhitelesen rögzített célnak.
- [34] Az információs önrendelkezési jog gyakorlásának másik alapvető garanciája az adattovábbítás és az adatok nyilvánosságra hozásának korlátozása. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben rámutatott, hogy „[s]zemélyes adatot az érintetten és az eredeti adatfeldolgozón kívüli harmadik személy számára hozzáférhetővé tenni csak konkrét törvényi felhatalmazás esetén szabad, illetve abban az esetben, ha az érintett abba beleegyezik” [74/2009. (VII. 10.) AB határozat, ABH 2009, 750, 755.].
- [35] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor még szigorúbb követelményt állított a különleges adatok kezelése elé. A különleges (szenzitív, érzékeny) adatok esetében „az adatkezelésnek konkrét célhoz kötöttnak kell lennie. Az adatkezelési cél túlságosan tág módon történő meghatározása, azaz ha nincs összefüggésben az adatkezelés a megjelölt céllal, továbbá, ha arra bizonytalan esetkörben kerül sor, illetve arra nem a szükséges mértékre korlátozott személyi kör jogosult, akkor az adatkezelés meghatározott cél nélkül, illetve korlátlan módon válik lehetővé.” [65/2002. (XII. 3.) AB határozat, ABH 2002, 357, 364–365.]
- [36] Az adatkezelés az alkalmazott eljárástól függetlenül az adatokon végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így például az adatok továbbítása, nyilvánosságra hozatala is [74/2009. (VII. 10.) AB határozat, ABH 2009, 750, 756.].
- [37] 1.2. Az Alaptörvény – csak úgy, mint a korábbi alkotmányos szabályozás – nem ad alkotmányos szintű meghatározást a személyes adat fogalmára [2/2014. (I. 21.) AB határozat, Indokolás [11]]. Az Alkotmánybíróság ezért

az információs önrendelkezési jogról és információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) rendelkezéséből indul ki {3046/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [32]}.

- [38] Az Infotv. 3. § 2. pontja szerint személyes adat az érintettel kapcsolatba hozható adat – különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret –, valamint az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés. Az Infotv. 3. § 3. pont *b)* alpontja szerint különleges adat az egészségi állapotra, a kóros szenvedélyre vonatkozó személyes adat, valamint a bűnügyi személyes adat.
- [39] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában hangsúlyozta, hogy a különleges adatokat kizárólag az érintett kifejezett írásbeli hozzájárulásával lehet kezelni. Ha az érintett cselekvőképtelensége folytán nem tudja hozzájárulását adni adatai kezeléséhez, az érintett vagy más személy létfontosságú érdeke, katasztrófa- vagy sürgősségi helyzet elhárítása és megelőzése indokolhatja a cselekvőképtelen személyes adatainak szükséges mértékű kezelését. Más esetekben közösségi érdek (bűnüldözés, menekültügy) szükségessé teheti bizonyos különleges adatok kötelező kezelését. Az ilyen adatkezelést azonban csak törvény rendelheti el, a megfelelő garanciák biztosításával [74/2009. (VII. 10.) AB határozat, ABH 2009, 750, 756.].
- [40] Az Infotv. az adatvédelem korábbi rendszerét és az ahhoz kapcsolódó alkotmánybírósági gyakorlatot foglalja össze {3046/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [32]}. Ennek megfelelően az Infotv. 6. § (2) bekezdése kimondja: ha az érintett cselekvőképtelensége folytán vagy más elháríthatatlan okból nem képes hozzájárulását megadni, akkor a saját vagy más személy létfontosságú érdekeinek védelméhez, valamint a személyek életét, testi épségét vagy javait fenyegető közvetlen veszély elhárításához vagy megelőzéséhez szükséges mértékben a hozzájárulás akadályainak fennállása alatt az érintett személyes adatai kezelhetőek. Az Infotv. 5. § (5) bekezdés *c)* pontja pedig úgy rendelkezik, hogy különleges adat az Infotv. 6. §-ban meghatározott esetekben, valamint akkor kezelhető, ha az Infotv. 3. § 3. pont *b)* alpontjában foglalt adatok esetében törvény közérdeken alapuló célból elrendeli.
- [41] Összességében tehát megállapítható, az Alkotmánybíróság a személyes adatok védelméhez való jog korlátozása körében az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján azt értékeli, hogy a korlátozás más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával történik-e. Az Alkotmánybíróság szigorúbb garanciarendszert vesz figyelembe akkor, ha a törvény különleges adatok kezelésére vonatkozik [Infotv. 5. § (5) bekezdés, 6. § (2) bekezdés].
- [42] 2. Az adott esetben a személyes adatok védelméhez való jog állított sérelme egy gondnokság alá helyezés iránti perben merült fel az ügy érdemében meghozott határozat (ítélet) nyilvános kihirdetésével összefüggésben. Az indítványozó által állított alkotmányossági probléma abban a kérdésben foglalható össze, hogy az ítélet kihirdetése során nyilvánosságra hozhatók-e a perbeli személyek személyes adatai, köztük az eljárás alá vont személy (alperes) egészségi állapotára vonatkozó különleges adatok.
- [43] 2.1. A tárgyalás nyilvánossága az igazságszolgáltatás egyik kiemelt alapelve. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 12. § (1) bekezdése ezért kimondja, hogy „[a] bíróság tárgyalása – ha törvény kivételt nem tesz – nyilvános”. Ennek megfelelően a Pp. is a polgári peres eljárás alapelvei között szabályozza, hogy „a bíróság – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a felek közötti jogvitát nyilvános tárgyaláson bírálja el” [Pp. 5. § (1) bekezdés].
- [44] A Pp. 5. § (2) bekezdése a tárgyalás nyilvánosságának korlátozását lehető tevő szabályokat tartalmaz. Eszerint „[a] bíróság a nyilvánosságot indokolt határozatával az egész tárgyalásról vagy annak egy részéről kizárhatja, ha az minősített adat, üzleti titok vagy külön törvényben meghatározott más titok megőrzése végett feltétlenül szükséges. A bíróság a nyilvánosságot a közérköls védelmében, kiskorú védelmében, valamint az ügyfél kérelmére abban az esetben is kizárhatja, ha az a fél személyiségi jogainak védelme érdekében indokolt. A bíróság a nyilvánosságot különösen indokolt esetben a tárgyalásnak a tanúkijhallgatással érintett részéről akkor is kizárhatja, ha a tanú adatainak zártan kezelését rendelte el, és a zárt tárgyaláson történő meghallgatás a tanú, illetve hozzátartozója életének, testi épségének a megóvása érdekében feltétlenül szükséges.”
- [45] A Pp. 5. § (2) bekezdése ugyanakkor nem vonatkozik a tárgyaláson hozott határozatok nyilvános kihirdetésére. A Pp. 5. § (3) bekezdése ugyanis korlátozást nem engedve mondja ki, hogy „[a] bíróság a tárgyalás során hozott határozatát nyilvánosan hirdeti ki”.

- [46] 2.2. A gondnokság alá helyezés eljárási szabályait a Pp. XVIII. Fejezete tartalmazza. A Pp. 310. § (2) bekezdése alapján az eljáró bíróság az érintett elmeállapotának megítéléséhez igazságügyi elmeorvos szakértőt rendel ki. Az anyagi jogi szabályok alapján ugyanakkor a bíróság nem alapozhatja ítéletét kizárólag az orvosszakértő véleményére, hiszen a szakértő kizárólag a cselekvőképesség korlátozásához szükséges egyik feltételről, az elmeállapotról nyilatkozik. A bíróságnak kell megítélnie az érintett személyi körülményeit, valamint vizsgálni családi, társadalmi kapcsolatait, ezáltal esetenként eldönteni: az önrendelkezési jog milyen mértékű korlátozása szükséges. Ha szükséges egyáltalán a cselekvőképesség korlátozása, a bíróság dönt arról, hogy milyen ügycsoportokban, vagy végső esetben teljes korlátozást rendel el. Ez tehát az ügy érdemi kérdése, amelynek eldöntését a bíróságnak indokolnia kell az ítélet kihirdetése során.
- [47] Az indítványozó ezért hangsúlyozta indítványában, hogy a gondnokság alá helyezés elrendelése esetén a bíróság a meghozott ítéletének kihirdetése során az alperes személyes adatait szükségképpen nyilvánosságra hozza mind a rendelkező rész felolvasásakor, mind az abban foglalt döntés szóbeli indokolásakor. Ezzel pedig korlátozza a személyes adatok védelméhez való jogát. Megállapítható emellett az is, hogy az ítélet kihirdetése nem csak az alperes személyes adatait, hanem az ítélet indokolásával érintett más személyek – pl. az alperes családja tagjainak – személyes adatát is érintheti.
- [48] Az Alkotmánybíróság már több határozatában hangsúlyozta, hogy a nyilvánosság törvényi előírása folytán az adatok nem veszítik el személyes adat jellegüket (702/B/2002. AB határozat, ABH 2004, 1642, 1643.). A személyes adatok védelméhez fűződő jog korlátozását ugyanakkor indokolhatja több alkotmányos cél (pl. az átlátható működés, közhitelesség, forgalombiztonság). [74/2009. (VII. 10.) AB határozat, ABH 2009, 750, 756.]
- [49] Az adott esetben a személyes adatok védelméhez fűződő jog korlátozása a tárgyalás nyilvánosságának követelményével összefüggésben merül fel. Amint az Alkotmánybíróság már rámutatott, a tárgyalás nyilvánossága és a bírósági döntés nyilvános kihirdetése biztosítja a társadalom részéről az igazságszolgáltatás működésének ellenőrzését [58/1995. (IX. 15.) AB határozat, ABH 1995, 289, 292.]. A nyilvánosság minden ügyben, minden fokon és mindenféle eljárási rendben olyan kiemelt követelmény, amely „megvédi az eljárás résztvevőit a titkos eljárásoktól és ítéletektől, ugyanakkor növeli a bíróságokba vetett bizalmat is” [20/2005. (V. 26.) AB határozat, ABH 2005, 202, 212.].
- [50] Ez az indoka annak, hogy a Bszi. 12. §-a a tárgyalás és a bíróságok döntésének nyilvánosságát az igazságszolgáltatás alapelvei között határozza meg, amelyet az egyes eljárási törvények szintén alapvető rendelkezésként tartalmaznak. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a bírósági eljárások nyilvánossága az alkotmányos alapelvek közé tartozik, és elsősorban a tárgyalás nyilvánosságának és a bírósági döntés nyilvános kihirdetésének a követelményét foglalja magában [58/1995. (IX. 15.) AB határozat, ABH 1995, 289, 292.].
- [51] A bírósági eljárás nyilvánosságának a biztosítéka továbbá az is, hogy a perben meghozott jogerős bírói döntések – egyes kivételek mellett – bárki által megismerhetőek [Pp. 119. § (7)–(8) bekezdés, Bszi. 163–166. §§]. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy „a bírósági határozatok megismerhetősége a jogállamiság elvéből következően is fontos követelmény, hiszen a jogot a bíróságok a saját értelmezésük szerint állapítják meg: jogvitát eldöntő tevékenységük során a jogot alkalmazva azt értelmezik, sőt tovább is fejlesztik. A konkrét ügyeket eldöntő határozatokban kifejtett jogi okfejtés, jogértelmezés hozzáférhetősége révén a bíróságokon kívüli jogalkalmazók és jogkövetők számára is láthatóvá válik egy jogi norma tartalma, mindez egyúttal a joggyakorlat egységesebbé válása felé is hat” [3056/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [15]]. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor kiemelte: „[a] bírósági határozatok – amelyeket bár közhatalmi szervek hoznak, és amelyek a közhatalmi szervek által kezelt adatokat tartalmazzák – alapvetően a természetes és más személyek jogait és kötelezettségeit, egymással való viszonyukat rendezik; mind a magánjog területén, mind a büntetőjogi, vagy közigazgatási kérdésekben. A bírósági eljárásban a természetes személyekre, mint felekre vonatkozó adatok személyes adatok, ideértve azt az esetet is, amikor valamely szervezet hozható kapcsolatba természetes személlyel” [3056/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [16]].
- [52] Az Alkotmánybíróság kiemelte azt is, hogy „[a] bírósági eljárás a jogérvényesítés eszköze. A legtöbb esetben a bírósági út igénybevétele nem választási lehetőség; a jogalany tipikusan vagy rajta kívül álló okok miatt válik féllé az eljárásban (pl. büntetőeljárás vádlottja, polgári ügy alperese), vagy pedig a bírói út az egyetlen legitim módja jogainak, érdekeinek érvényesítésére. A bírósági eljárásban való részvételt tehát nem lehet a személyes adatok védelméhez való jogról történő önkéntes lemondásnak tekinteni” [3056/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [17]].
- [53] A jogalkotó ezért egyes esetekben a személyes adatok védelmének ad elsőbbséget. A kivételek körében első sorban a 2.1. pontban már hivatkozott Pp. 5. § (2) bekezdésében foglaltakra szükséges utalni. Emellett azonban

a Pp. más esetekben is lehetővé teszi a nyilvánosság kizárását. Ilyen korlátozást tesz lehetővé a Pp. a házassági perekben, amikor kimondja, hogy „[a] házassági per tárgyalásáról a fél kérelmére a nyilvánosságot az 5. §-ban foglalt feltételek nélkül is ki lehet zárni. Erre a bíróság a feleket köteles figyelmeztetni.” [Pp. 284. § (1) bekezdés]. E szabály irányadó a személyi állapottal kapcsolatos perekben azzal, hogy a gondnokság alá helyezési perekben külön szabályok érvényesülnek. Eszerint „[a] gondnokság alá helyezési per tárgyalásáról a nyilvánosságot a felperes kérelmére is ki lehet zárni, ha az alperes személyiségi jogainak védelme érdekében ez indokolt.” [Pp. 309. § (1) bekezdés]. Az a tény ugyanakkor, hogy a Pp. lehetővé teszi az említett esetekben a nyilvánosság kizárását a tárgyalásról, nem érinti a Pp. 5. § (3) bekezdésének azt a szabályát, hogy a bíróságnak a tárgyalás során hozott határozatát ilyen esetekben is nyilvánosan kell kihirdetnie.

- [54] A szabályozás indoka, hogy a bíróságok döntéshozatala felett ne szűnhessen meg teljes egészében a társadalmi kontroll. Ezekben az esetekben ugyanis az ítélethirdetés nyilvánossága az egyetlen biztosítéka annak, hogy a bíróságok eljárását a nyilvánosság kontrollja alá lehet vetni, megakadályozva a tisztességtelen, részrehajló eljárások lefolytatásának a lehetőségét. Különösen kiemelt jelentősége van a nyilvános ítélethirdetésnek azokban az esetekben, amikor a bíróságok olyan határozatot hoznak, amelynek bárki általi megismerhetőségét a Bszi. vagy a Pp. kizárja. Így például nem adható a Pp. 119. § (9) bekezdése szerint másolat a Pp. XVIII. Fejezetének hatálya alá tartozó eljárásokban (gondnokság alá helyezés iránti perekben) hozott ítéletről.
- [55] Az Alkotmánybíróság a kifejtettekre tekintettel megállapította, hogy a gondnokság alá helyezés iránti perekben a Pp. 5. § (3) bekezdése az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdéséből fakadó – a bírósági eljárásban résztvevő személyek – személyes adatok védelméhez fűződő jogának szükséges korlátozásának minősül.
- [56] 3. Az adott ügyben az indítványozó előadta, hogy a tárgyalás során hozott határozat kihirdetése során a Pp. 218. § (2) bekezdése alapján kell eljárnia. E rendelkezésből ugyanakkor az indítványozó szerint az következik, hogy a Pp. 5. § (3) bekezdése szerinti határozat hirdetése során a határozat rendelkező részét – amely a gondnokság alá helyezés iránti perekben a keresetnek történő helytadás esetén a kialakult bírói gyakorlatnak megfelelően az alperes személyes adatait tartalmazza – minden esetben szó szerint fel kell olvasnia, és azt a személyes adatokat is magában foglalóan indokolnia kell.
- [57] Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy az információs önrendelkezési jog gyakorlásának egyik alapvető garanciája az adatok nyilvánosságra hozásának korlátozása {74/2009. (VII. 10.) AB határozat, ABH 2009, 750, 755.; 3046/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [37]–[46]}. Az Alkotmánybíróság ezért a konkrét ügyben a gondnokság alá helyezéssel kapcsolatos perekben érintett természetes személyek személyes adatok védelméhez fűződő jogának korlátozása körében a korlátozás arányossága megítélésakor azt vizsgálta, hogy az eljáró bíróságnak – a Pp. támadott alapvető rendelkezése és az azzal összefüggő szabályozás alapján – a perben meghozott ítélet nyilvános kihirdetése során mennyiben kell a nyilvánosság elé tárnia az érintettek személyes adatait.
- [58] A Pp. rendelkezései előírják, hogy a bírónak az ítélet rendelkező részét fel kell olvasnia [Pp. 218. § (3) bekezdés első fordulat]. Azt azonban a Pp. nem írja elő, hogy a rendelkező résznek mit kell tartalmazni. A bírói gyakorlat szerint a rendelkező részből egyértelműen ki kell derülnie, hogy a bíróság milyen döntést hozott a kereset (vizontkereset) tárgyában [Ez szükségképpen következik a Pp. 213. § (1) bekezdéséből]. Emellett a rendelkező rész a perköltségviselés tárgyában [Pp. 77. §, 78. § (2) bekezdés] és a jogorvoslat [Pp. 220. § (3) bekezdés] vonatkozásában tartalmaz szükségképpen rendelkezést.
- [59] A Pp. 218. § (3) bekezdése előírja az eljáró bíróság számára, hogy a rendelkező rész felolvasása után a döntést röviden indokolni kell. Az, hogy mi ennek az indokolásnak a konkrét tartalma, illetve, hogy az indokolás mennyiben részletekbe menő, jelentős mértékben az eljáró bírón múlik. Nincs normatív alapja annak, hogy a bírónak miként kell szóban indokolnia. A Pp. kizárólag az írásba foglalt ítélet vonatkozásában tartalmaz kifejezett rendelkezéseket [Pp. 220. § (1) bekezdés *d*) pont, 221. § (1) bekezdés].
- [60] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Pp. rendelkezéseiből nem következik szükségképpen, hogy a gondnokság alá helyezéssel kapcsolatos perben eljáró bírónak a Pp. 5. § (3) bekezdése alapján a tárgyaláson meghozott határozatot a perbeli személyek személyes adatainak feltárásával kell nyilvánosan kihirdetnie. A Pp. támadott rendelkezése és az azzal összefüggő szabályozás nem zárja ki a tárgyaláson hozott határozat ilyen módon történő szövegezését és kihirdetését, ugyanakkor ez a gyakorlat nem következik szükségszerűen a Pp. rendelkezéseiből. Megállapítható tehát, hogy az eljáró bírónak a Pp. rendelkezései alapján nem szükséges személyes adatot feltüntetnie a rendelkező részben, és a rendelkező rész szóbeli indoklására vonatkozó eljárési szabályok sem követelik meg a személyes adatok szükségképpen közlését. A Pp. táma-

dott rendelkezésén alapuló nyilvános határozathirdetés követelménye ezért önmagában nem eredményezi a perbeli személyek személyes adatok védelméhez fűződő jogának aránytalan korlátozását, és az alapvető jog sérelmét.

- [61] Az Alkotmánybíróság ezért a Pp. 5. § (3) bekezdésének alaptörvény-ellenessége megállapítása és alkalmazásának kizárása iránt előterjesztett indítványt elutasította.

VI.

- [62] Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy a Pp. 5. § (3) bekezdése sérti-e az indítványban megjelölt nemzetközi szerződés hivatkozott rendelkezését. Ezzel összefüggésben utal arra az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése a korábbi Alkotmány hasonló szabályához képest nevesítetten „Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében” garatálja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját. Ennek a rendelkezésnek az érvényesítését szolgálja az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés f) pontjában meghatározott hatásköre, amely szerint vizsgálja a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközését (megsemmisítheti a nemzetközi szerződésbe ütköző jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést) {23/2015. (VII. 7.) AB határozat, Indokolás [19]}.
- [63] Az indítványozó a Pp. 5. § (3) bekezdésének nemzetközi szerződésbe ütközésével összefüggésben a következőkre hivatkozott. A VIII. Pp. novella hatálybalépését megelőzően a személyi állapottal kapcsolatos perekben a Pp. 5. §-a lehetőséget adott arra, hogy a fél kérhesse a nyilvánosság kizárását a határozat kihirdetéséről. Ennek eltörlését azonban az „Emberi Jogok Európai Egyezményének ratifikálása tette szükségessé, melynek 6. cikk 1. pontja egyértelműen megfogalmazza azt a követelményt, hogy az ítéletet nyilvánosan kell kihirdetni, kivételt nem engedve e szabály alól”. Az indítványozó álláspontja szerint ugyanakkor az EJEE 6. cikk 1. pontjának értelmezéséből nem következik, hogy a jogalkotónak kivételt nem engedve kellene szabályoznia a tárgyalás során hozott határozatok nyilvános kihirdetésének kötelezettségét. Erre tekintettel állította a Pp. 5. § (3) bekezdésének az EJEE-be való ütközését.
- [64] Az EJEE 6. cikk 1. pontja kifejezetten előírja, hogy az „ítéletet nyilvánosan kell kihirdetni”, ugyanakkor „a tárgyalóterembe történő belépést [...] meg lehet tiltani a sajtónak és a közönségnek a tárgyalás teljes időtartamára vagy egy részére annyiban, amennyiben egy demokratikus társadalomban ez az erkölcsök, a közrend, illetőleg a nemzetbiztonság érdekében szükséges, ha e korlátozás kiskorúak érdekei, vagy az eljárásban résztvevő felek magánéletének védelme szempontjából szükséges, illetőleg annyiban, amennyiben ezt a bíróság feltétlenül szükségesnek tartja, mert úgy ítéli meg, hogy az adott ügyben olyan különleges körülmények állnak fenn, melyek folytán a nyilvánosság az igazságszolgáltatás érdekeit veszélyeztetné.”
- [65] Az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) több döntésében rámutatott, hogy az ítélethirdetés nyilvánossága a tisztességes eljárás garanciája. A hazai szabályozásban a tisztességes eljáráshoz való jogot az Alaptörvény XXVIII. cikke deklarálja. Eszerint „[m]indenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.” A Pp. 5. § (3) bekezdése az Alaptörvény e rendelkezésének az érvényesülését biztosítja annak előírásával, hogy a tárgyalás során hozott határozatot nyilvánosan kell kihirdetni.
- [66] Az EJEB az EJEE 6. cikk 1. bekezdésével összefüggésben rendszerint azt hangsúlyozza, hogy a bírósági eljárás nyilvánossága biztosítja a társadalmi ellenőrzést a bíróságok döntéshozatala felett. A nyilvánosság ezért megvédi a feleket a bírói önkénnytől és az ellenőrizhetetlen igazságszolgáltatástól [*Fazliyski kontra Bulgária* (40908/05), 2013. április 16., 69. bekezdés] Az EJEB rámutatott arra is, hogy a bírósági eljárás nyilvánossága az egyik biztosító az igazságszolgáltatásba vetett bizalom fenntartásának [*Pretto kontra Olaszország* [GC] (7984/77), 1983. december 8., 21. bekezdés].
- [67] Az EJEB több döntésében utalt arra, hogy a bírósági ítéletek nyilvános kihirdetésének követelménye általában azzal teljesül, ha a bíróság a rendelkező részt nyilvánosan felolvassa, és azt röviden megindokolja. Önmagában a rendelkező rész felolvasásával még nem teljesül a nyilvános ítélethirdetés követelménye [*Ryakib Biryukov kontra Oroszország* (14810/02), 2008. január 17., 38. bekezdés].
- [68] Az ítéletnek ugyanakkor más módon való nyilvánosságra hozatala is összeegyeztethető lehet az EJEE 6. cikk 1. bekezdésével. Az EJEB ezzel összefüggésben jellemzően azt hangsúlyozza, hogy minden ügyben egyedileg – az ügy speciális jellegzetességeihez mérten – kell értékelni, hogy az ítélet nyilvánossá tételének formája megfelel-e az EJEE 6. cikk 1. bekezdése céljának és szándékának [*Pretto kontra Olaszország* [GC] (7984/77), 1983. december 8., 26. bekezdés; *Axen kontra Németország* [GC] (8273/78), 1983. december 8., 31. bekezdés; *Moser*

- kontra Ausztria* (12643/02), 2006. szeptember 21., 101. bekezdés}. Az EJE 6. cikk 1. bekezdésének célja pedig abban áll, hogy a tisztességes eljárás érvényesülése érdekében biztosítsa a nyilvánosság ellenőrzését az igazságszolgáltatás felett {*Axen kontra Németország* [GC] (8273/78), 1983. december 8., 32. bekezdés}.
- [69] Az EJE álláspontja szerint megfelelően biztosítja az EJE 6. cikk 1. bekezdése céljának az érvényesülését, ha nyilvánosság kizárásával kihirdetett ítélet meghozatalát követően egy nyilvános adatbázisból bárki által megismerhető {*Pretto kontra Olaszország* [GC] (7984/77), 1983. december 8., 27. bekezdés}. Egy másik ügyben az EJE azért állapította meg az EJE 6. cikk 1. bekezdésének a sérelmét, mert a kihirdetett ítélet indokolása kizárólag a felek számára volt hozzáférhető, és nem volt biztosított, hogy azt a feleken kívül mások is megismerhessék. Ezáltal nem érvényesülhetett a nyilvánosság kontrollja az igazságszolgáltatás felett. [*Ryakib Biryukov kontra Oroszország* (14810/02), 2008. január 17., 42–43, 46. bekezdés]
- [70] Az EJE egy gyermekelhelyezés iránti per nyilvánosságával összefüggésben hangsúlyozta: indokolt, hogy ezeket a tárgyalásokat a bíróság zárt tárgyaláson és az ítélet kihirdetésének mellőzésével folytassa le. A nyilvánosság kizárása ugyanis ilyen esetekben biztosítja a gyermek és a felek magánszférájának a védelmét. Az ítélet nyilvános kihirdetése pedig veszélyeztetné ezen célok elérését. Ugyanakkor szükséges, hogy rendelkezésre álljanak olyan garanciák, amelyek biztosítják az EJE 6. cikk 1. bekezdése céljának érvényesülését. Az adott ügyben az EJE 6. cikk 1. bekezdésének célja azáltal érvényesült, hogy a bíróság által meghozott ítéletet az érdekelt teljes egészében megismerhették, továbbá a bíróság az ítéleteit anonimizált formában rendszeresen közzéteszi, biztosítva ezáltal, hogy a nyilvánosság megismerje az ítélkezési tevékenységét [B. és P. kontra Egyesült Királyság (36337/97. és 35974/97), 2001. április 24., 42–49. bekezdés]. Döntő szempont volt az előbbi ügyben az ítéletek későbbi közzététele és megismerhetőségének lehetővé tétele. Egy másik gyermekelhelyezés iránti perben ugyanis az EJE egyezményesértőnek találta az ítélet kihirdetésének elmaradását, mert azt később sem hozták nyilvánosságra [*Moser kontra Ausztria* (12643/02), 2006. szeptember 21., 102–103. bekezdés].
- [71] Az EJE fentiekben bemutatott gyakorlata alapján megállapítható, hogy az ítélet nyilvános kihirdetésének követelménye az EJE 6. cikk 1. bekezdése alapján feltétlen érvényesülést kívánó garanciája a tisztességes eljáráshoz való jognak. Az EJE a nyilvános kihirdetés elmaradását kizárólag akkor fogadja el, ha a bírósági eljárást követően biztosítottak olyan garanciák, amelyek révén az EJE 6. cikk 1. bekezdésének célja megvalósul. Ennek eddig egyetlen elismert esete az volt, ha a bíróságnak a nyilvánosság mellőzésével kihirdetett ítéletét a bíróság később anonimizált formában közzétette, biztosítva ezáltal a nyilvánosság kontrollját az igazságszolgáltatás működése felett.
- [72] A Pp. 5. § (3) bekezdése kivételt nem engedve úgy rendelkezik, hogy a tárgyalás során hozott határozatot nyilvánosan kell kihirdetni. Figyelemmel az EJE gyakorlatára, a tárgyalás során hozott határozat nyilvános kihirdetését kizárólag akkor mellőzhetné a bíróság, ha az eljárást követően biztosított volna a határozat bárki által történő megismerhetősége. A Pp. XVIII. Fejezetének hatálya alá tartozó eljárások tekintetében azonban a Pp. 119. § (9) bekezdése kizárja, míg a Bszi. 163. § (2) bekezdés *b*) pontja a fél döntésétől teszi függővé, hogy a határozatok bárki által megismerhetők legyenek.
- [73] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Pp. 5. § (3) bekezdése az EJE 6. cikk 1. bekezdésével összhangban szabályozza a tárgyalás során hozott ítéletek nyilvános kihirdetését, ezért a Pp. 5. § (3) bekezdése nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítása iránti indítványt is elutasította.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörchnerné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [74] Egyetértek a határozat rendelkező részével és annak indokolásával is, azonban szükségesnek tartom az indokolás kiegészítését az alábbiakkal.
- [75] 1. Mindenekelőtt fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy az adott ügyben az indítványozó bíró a Pp. alapelvi előírásainak körébe tartozó rendelkezést támadott, amely a peres eljárás nyilvánosságának egyik garanciális szabálya. Az Alkotmánybíróság azonban a Pp. 5. § (3) bekezdésének állított alaptörvény-ellenességét kizárólag a gondnokság alá helyezés iránti perek tárgyalása során meghozott ítélet nyilvános kihirdetésével összefüggésben vizsgálta. A határozat indokolásának megállapításai ezért kizárólag a Pp. XVIII. Fejezetének hatálya alá tartozó eljárásokban irányadók.
- [76] 2. Az indítványozó bíró álláspontja szerint a gondnokság alá helyezés iránti perek tárgyalása során meghozott ítéletek nyilvános kihirdetése sérti a perbeli személyek – különösen az alperes – személyes adatok védelméhez fűződő jogát. Ennek indokát abban látja, hogy az ítélet rendelkező részének szövegezése részben eltér a más ügytípusokban általános gyakorlattól. A gondnokság alá helyezés iránti perben ugyanis a tárgyaláson meghozott ítélet rendelkező része – a keresetnek történő helytadás esetén – az alperes azonosítására szolgáló adatokat is tartalmaz. Az ítélet nyilvános kihirdetése során pedig a rendelkező részt a Pp. 218. § (3) bekezdése értelmében minden elemére kiterjedően szó szerint fel kell olvasni. Az indítványozó szerint abból következően, hogy a tárgyaláson hozott ítéletet a Pp. 5. § (3) bekezdése alapján minden esetben nyilvánosan kell kihirdetni, és az ítélethirdetésen bárki jelen lehet, az alperes személyes adatai ezáltal bárki által megismerhetővé válhatnak.
- [77] 3. A Pp. 5. § (3) bekezdésével összefüggésben fontosnak tartom felhívni a figyelmet arra, hogy a Pp. e rendelkezését a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról szóló 1954. évi VI. törvény (a továbbiakban: I. Pp. novella) iktatta a Pp.-be [7. § (3) bekezdés]. A rendelkezés eredeti szövegezése szerint „[a] bíróság a tárgyalás során hozott határozatait általában nyilvánosan hirdeti ki”. A Pp. e rendelkezéséhez fűződő kommentár-irodalom azt hangsúlyozta, hogy „[a] nyilvánosság elvénél fogva a tárgyaláson valamennyi eljárási cselekmény – a határozathozatal céljából tartott bírósági zárt tanácskozás kivételével – nyilvánosan megy végbe. A tárgyaláson bárki megjelenhet, nem csupán a felek és az eljárásban szereplő személyek. A bírósági nyilvános tárgyalásokról sajtóbeszámolókat lehet közzétenni, miáltal még eredményesebben érvényesül az igazságszolgáltatás hatása”. Emellett a Pp. 7. § (2) bekezdése a nyilvánosság elve alól kivételeket állapított meg. A kommentár-irodalom kifejezetten utalt rá, hogy a fél kérelmére „a 7. § (2) bekezdésben foglalt feltételek fennforgása nélkül is” kizárható a nyilvánosság a gondnokság alá helyezés iránti per egész tárgyalásáról. [Névai László: Alapvető elvek In Szilbereky Jenő és Névai László (szerk.): A polgári perrendtartás magyarázata, KJK, Budapest, 1976, 190–191. o.]
- [78] A Pp. 7. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezést az 1999. évi CX. törvény (a továbbiakban: VIII. Pp. novella) a Pp. 5. § (3) bekezdésében újraszabályozta. A jogalkotó a hatályos szabályozásnak megfelelően átszövegezte a rendelkezést, vagyis elhagyta a rendelkezésből az „általában” kifejezést. Ennek miniszteri indokolása szerint: „[a] bírósági szervezeti törvénnyel való összhangot szolgálja a törvény azon előírása is, amely alapján a tárgyalás során hozott határozatot a bíróság nyilvánosan köteles kihirdetni (lásd a Pp.-nek a törvény által megállapított új 5. §-át). A hatályos Pp. ugyanis ezzel összefüggésben pontatlanul fogalmaz akkor, amikor a nyilvános ítélethirdetés követelményét csak »általában« írja elő. A törvény a házassági perekben is kizárja a zárt körben történő ítélethirdetés lehetőségét (lásd ezzel összefüggésben az 50. §-t). A törvény 170. §-a módosítja az egyes iparjogvédelmi eljárásokra irányadó törvények azon rendelkezéseit is, amelyek ma még lehetővé teszik a bírói döntés »zártkörű« kihirdetését.
- [79] A törvény ugyanakkor különbséget tesz a határozat kihirdetésére vonatkozó követelmények és a tárgyalás nyilvánosságának korlátozhatósága között. Az eljárás résztvevőinek személyiségi jogai a tárgyalás nyilvánosságának korlátozását éppúgy indokoltta tehetik, mint a hatályos szabályok által is elismert titokvédelmi szabályokra történő hivatkozás” (a VIII. Pp. novella 2. §-ához fűzött miniszteri indokolás).
- [80] Látható tehát, a Pp. eredetileg lehetővé tette, hogy a bíróság a tárgyalás során hozott határozatát a nyilvánosság kizárásával hirdesse ki. Erre pedig jellemzően személyállapoti – így gondnokság alá helyezés iránti – perekben

meghozott ítéletek kihirdetésekor került sor. A Pp. VIII. novellája ugyanakkor – 2000. január 1-jei hatállyal – előírta, hogy a bíróságnak a tárgyalás során hozott határozatát minden esetben nyilvánosan kell kihirdetnie, vagyis a nyilvánosság korlátozásának korábbi lehetőségét egyértelműen kizárta.

- [81] 4. A hatályos szabályozás alapján az indítványozó bíró által állított alaptörvény-ellenesség megítéléséhez álláspontom szerint azt kellett vizsgálni, hogy az eljáró bíróságnak a perben meghozott ítélet nyilvános kihirdetése során mennyiben kell a nyilvánosság elé tárnia az érintettek személyes adatait. A vizsgált alkotmányossági probléma megítéléséhez pedig nem elegendő önmagában a Pp. rendelkezéseit, hanem az ahhoz tapadó bírói gyakorlatot is vizsgálni kell. A gondnokság alá helyezés iránti perekben meghozott ítélet rendelkező részének szövegezésekor a bírói gyakorlatban ugyanis hangsúlyos szemponttá vált, hogy ezek az ítéletek mindenkire kiterjedő hatályúak [Pp. 311. § (1) bekezdés], ezért kiemelt érdek fűződik a cselekvőképességében korlátozott személy egyértelmű beazonosításához. Emellett a gondnokság alá helyezés tényét több közhiteles nyilvántartás (pl. gondnokoltak nyilvántartása, ingatlan-nyilvántartás) is tartalmazza, és a nyilvántartást vezető szervezet a bíróságok jellemzően az ítélet megküldésével keresik meg. A bíróságok a bírói gyakorlatban évtizedek óta kialakult szokásoknak megfelelően szerkesztik a gondnokság alá helyezés iránti perekben meghozott ítéletek rendelkező részét. [A bírói gyakorlat összefoglalásáról: Bacsó Jenő: XVIII. Gondnokság alá helyezés in: Szilberek Jenő és Névai László (szerk.): A polgári perrendtartás magyarázata, KJK, Budapest 1976, 1458. o.; Makai Katalin: Gondnokság alá helyezés in: Kiss Daisy és Németh János (szerk.): A polgári perrendtartás magyarázata, KJK, Budapest 1999, 1304. o.]. Ennek megfelelően megállapítható, hogy a gondnokság alá helyezés iránti perekben meghozott ítéletek rendelkező része – a keresetnek történő helytadás esetén – jellemzően a következő rendelkezéseket tartalmazza.
- [82] a) Az ítélet rendelkező részében mindenekelőtt rendelkezni kell a gondnokság alá helyezés tényéről. E rendelkezésben fel kell tüntetni – név szerint és nem perbeli állásának megjelölésével – a gondnokság alá helyezett személy nevét, születési adatait, lakcímét, szüleinek nevét és meg kell jelölni, hogy a bíróság milyen hatályú gondnokság alá helyezést mondott ki.
- [83] b) Rendelkezni kell a választójog gyakorlása tárgyában [Pp. 311. § (1) bekezdés].
- [84] c) Ha a keresetet szülői felügyelet megszüntetésére irányuló keresettel is összekapcsolták [Pp. 307/A. § (2) bekezdés], a gondnokság alá helyezést követően kell rendelkezni a szülői felügyelet megszüntetéséről, és meg kell jelölni annak a gyermeknek a nevét, születési adatait, akire vonatkozó szülői felügyelet megszüntetéséről van szó. Ha a gyermek tartására és elhelyezésére vonatkozó igényt is érvényesítettek, erről is itt kell rendelkezni.
- [85] d) Rendelkezni kell az ítéletnek a gyámhatósághoz való megküldése iránt a szükséges gyámhatósági intézkedések megtétele végett [Pp. 311. § (2) bekezdés].
- [86] e) Ha az alperesnek ingatlana van, vagy ingatlanon haszonélvezeti joga áll fenn, továbbá ha ingatlanra az alperest érintő egyéb jog vagy tény van bejegyezve, feljegyezve, az elsőfokú bíróság hivatalból intézkedik a gondnokság alá helyezésnek az ingatlan-nyilvántartásba való feljegyzése iránt, kivéve, ha az ingatlannal való rendelkezés tekintetében a bíróság az alperes teljes cselekvőképességét fenntartotta [Pp. 311. § (3) bekezdés]. Az ítélet rendelkező részének ezért tartalmaznia kell az ingatlan adatait.
- [87] f) Rendelkezni kell a perköltségek felől és tájékoztatást kell adni a lehetséges jogorvoslat határidejéről és benyújtásának helyéről.
- [88] A fentiek alapján fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a bírói kezdeményezés alapján az Alkotmánybíróságnak az adott ügyben a Pp. 5. § (3) bekezdésének – és az ahhoz kapcsolódó eljárési szabályoknak (Pp. 218. §) – az állított alaptörvény-ellenességét kellett vizsgálni, azonban az alaptörvény-ellenesség valójában nem a Pp. rendelkezéseivel összefüggésben, hanem az ahhoz tapadó bírói gyakorlat miatt merült fel. Fontosnak tartom kiemelni azt is, hogy a fentiekben hivatkozott bírói gyakorlat önmagában nem kötelezi a bíróságokat, mert annak alapjául nem tartható fel a Bszi. 25. §-án alapuló – az egységes jogalkalmazás elősegítése körébe tartozó – normatív bírói aktus (pl. jogegységi határozat). Ebből következően úgy gondolom, hogy az ítélet szövegezésekor a gondnokság alá helyezés iránti perben eljáró bírónak lehetősége van mérlegelésre, és elegendő, ha a rendelkező részben kizárólag a Pp. szabályaiból szükségképpen következő rendelkezéseket foglalja bele (a kereset tárgyában való döntés, perköltségviselés és a jogorvoslati záradék).
- [89] Álláspontom szerint a Pp. rendelkezéseiből nem következik szükségképpen az sem, hogy a bíróságnak a meghozott ítélet rendelkező részébe kellene foglalnia az esetlegesen érintett hatóságok (gyámhatóság, földhivatal) megkeresését, és az ezzel együtt járó adatok közlését. E megkeresések más eljárési cselekmények foganatosításával (így pl. külön meghozott végzéssel) is történhetnek. Ezzel összefüggésben megjegyzem, hogy

a bíróságok a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény (Sztv.) 1. § (6a) bekezdése alapján külön eljárási cselekmény keretében keresik meg az állami adóhatóságot [az Alkotmánybíróság e rendelkezés alaptörvény-ellenességét bírói kezdeményezés alapján a 3046/2016. (III. 22.) AB határozatban vizsgálta].

- [90] 5. A fentiek mellett fontosnak tartom hangsúlyozni azt is, hogy a cselekvőképességükben korlátozott személyek érdekeit az Alkotmánybíróság korábban kiemelt védelemben részesítette. Ennek indokait az Alkotmánybíróság – a 3046/2016. (III. 22.) AB határozatban megerősített – 74/2009. (VII. 10.) AB határozatban úgy foglalta össze: „[a] gondnokoltak alapvető jogi érdeke, hogy a gondnokság alá helyezéssel, s ezáltal közvetve a gondnokolt pszichés állapotával kapcsolatos információkhoz harmadik személyek indokolatlanul ne férhessenek hozzá. A társadalomban ma is gyakran éri igazságtalanul hátrány az értelmi fogyatékossgal élő embereket, ezért pusztán a gondnokság tényének napvilágra kerülésével az érintett élete súlyosan megnehezülhet.”
- [91] E szempontokat szem előtt tartva az Alkotmánybíróság a 74/2009. (VII. 10.) AB határozatban alkotmányos követelményt határozott meg arra vonatkozóan, hogy a gondnokoltak nyilvántartásából „csak az adatkérés céljának megvalósulásához elengedhetetlenül szükséges adat bocsátható az adatot kérő rendelkezésére”. Az Alkotmánybíróság a határozatának indokolásában hangsúlyozta, hogy a gondnokoltak nyilvántartása kiemelt alkotmányos célokat szolgál (közhitelűség, forgalombiztonság). Ugyanakkor ezen alkotmányos célok mellett sem hagyható figyelmen kívül, hogy „garanciális jelentőségű, hogy a gondnokoltak névjegyzékében szereplő adatok kezelése az adatvédelem alkotmányos elveinek megfelelően történjen”. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság kiemelte azt is, hogy garanciális jelentőségű a támadott szabályoknak az a rendelkezése, amely alapján a nyilvántartást vezető „megtagadja a felvilágosítást, ha a kérelmező a felvilágosításhoz fűződő jogi érdekét nem igazolja hitel érdemlő módon. Ez a szabály biztosítja ugyanis, hogy az adatkérő pusztán a jogi érdekére hivatkozva ne juthasson a gondnokság alatt állók személyes adatainak birtokába”.
- [92] 6. A kifejtettek alapján úgy gondolom, hogy gondnokság alá helyezett személyek személyes adatainak védelme kiemelt társadalmi érdek. Még akkor is, ha a gondnokság alá helyezésre éppen az ő érdekükben kerül sor. A bíróságoknak ezért a gondnokság alá helyezés iránti per tárgyalása során meghozott ítélet nyilvános kihirdetése során az Alkotmánybíróság által hangsúlyozott szempontokra figyelemmel kell lennie. Ennek keretében vizsgálniuk kell, hogy az irányadó eljárási szabályok adta értelmezési mozgásteren belül van-e lehetőségük arra, hogy a perbeli személyek – így különösen a cselekvőképességében korlátozott alperes – alapvető jogait védjék.
- [93] Úgy gondolom, hogy a Pp. szabályai alapján a gondnokság alá helyezés iránti perekben eljáró bírónak lehetősége van mérlegelni, hogy az eljárási szabályokból szükségképpen következő rendelkező részi elemek mellett mit foglal a nyilvánosan kihirdetésre kerülő ítélet rendelkező részébe. Ezt az eljáró bíró a konkrét körülmények alapján döntheti el (pl. van-e hallgatóság a tárgyalóteremben, a hallgatóság között a perbeli személyek által ismert, vagy idegen személyek foglalnak helyet). Ebből következően, véleményem szerint, a Pp. rendelkezéseiből nem következik szükségszerűen, hogy az eljáró bírónak a Pp. 5. § (3) bekezdése értelmében a tárgyaláson meghozott határozatot a perbeli személyek személyes adatait magában foglalóan kell kihirdetnie. A rendelkező rész szövegezésével kapcsolatban kialakult bírói gyakorlat önmagában nem jelent normatív kötőerőt a konkrét ügyben eljáró bíró számára, és annak a cselekvőképességében korlátozott alperes személyes adatok védelméhez fűződő jogának védelmére tekintettel történő alkalmazása, véleményem szerint, összhangban áll a Pp. rendelkezéseivel. A Pp.-nek ugyanis az ítélet tartalmára és kihirdetésére vonatkozó szabályai biztosítják azt a jogalkalmazói mozgásteret, amelynek révén a bíróságok a gondnokság alá helyezett alperesek személyes adatok védelméhez fűződő jogának sérelme nélkül tudják kihirdetni a tárgyalás során hozott ítéletet.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [94] A határozat rendelkező részével és az indokolás megállapításainak döntő többségével egyetértek, azonban szükségesnek látom az alábbiak rögzítését.

- [95] Nem tudok azonosulni a többségi indokolás V.3. pont harmadik bekezdésében (Indokolás [58]) és V.4. pont első bekezdésében (Indokolás [60]) írottakkal.
- [96] Az indokolás V.3. pontja harmadik bekezdése szerint: „[a] Pp. rendelkezései előírják, hogy a bírónak az ítélet rendelkező részét fel kell olvasnia [Pp. 218. § (3) bekezdés első fordulat]. Azt azonban a Pp. nem írja elő, hogy a rendelkező résznek mit kell tartalmazni. A bírói gyakorlat szerint a rendelkező részből egyértelműen ki kell derülnie, hogy a bíróság milyen döntést hozott a kereset (viszontkereset) tárgyában [Ez szükségképpen következik a Pp. 213. § (1) bekezdéséből.]” Mindebből az indokolás V.4. pont első bekezdése (Indokolás [60]) az alábbi – álláspontom szerint téves – következtetést vonja le. „[a] kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Pp. rendelkezéseiből nem következik szükségképpen, hogy a gondnokság alá helyezés-sel kapcsolatos perben eljáró bírónak a Pp. 5. § (3) bekezdése alapján a tárgyaláson meghozott határozatot a perbeli személyek személyes adatainak feltárásával kell nyilvánosan kihirdetnie. A Pp. támadott rendelkezése és az azzal összefüggő szabályozás nem zárja ki a tárgyaláson hozott határozat ilyen módon történő szövegezését és kihirdetését, ugyanakkor ez a gyakorlat nem következik szükségszerűen a Pp. rendelkezéseiből. Megállapítható tehát, hogy az eljáró bírónak a Pp. rendelkezései alapján nem szükséges személyes adatot feltüntetnie a rendelkező részben, és a rendelkező rész szóbeli indokolására vonatkozó eljárási szabályok sem követelik meg a személyes adatok szükségképpeni közlését.”
- [97] Álláspontom szerint nem kizárólag a Pp., hanem más anyagi és/vagy eljárási jogszabályok rendelkezései határozzák meg, hogy milyen adattartalommal kell a rendelkező részt úgy megfogalmaznia a bíróságoknak, hogy az ítéletek (a tárgyi esetekben jogalakító) rendelkezései egyértelműek legyenek, továbbá egyes, a végrehajthatóság joghatásával bíró rendelkezések végrehajtása megtörténhessen. A rendelkező rész megfogalmazása esetén ugyanis a végrehajthatóság követelménye szintén szem előtt tartandó. A határozattal érintett perek nagyon széles jogviszony rendszert érintenek, és akkor még nem is említettük azokat az eseteket, amikor tárgyi keresethalmazat jön létre a jogszabályok rendelkezései szerint összekapcsolható más kereseti kérelmek vonatkozásában.
- [98] A fenti ügyekben a rendelkező rész egyes rendelkezéseinek közhiteles és nyilvános adatbázisokba történő bejegyzése tipikus jogkövetkezmény. E nyilvántartások közhitelességéhez közérdek fűződik, így csak egyértelmű, pontosan megfogalmazott, a releváns adattartalmat magában foglaló rendelkező részi rendelkezés, utasítás alapján történhetnek meg e bejegyzések.
- [99] Az általam vitatott indokolási részt nem értelmezhetjük úgy, hogy az Alkotmánybíróság a bíróságoknak azt az utasítást adná, hogy kiegészítő ítéleteken keresztül rendelkezzen – elválasztva az ítélettől – a rendelkező rész személyes adatokat érintő részeiről. Az indokolás által is idézett Pp. 218. § (2) bekezdése értelmében pedig az ítélet rendelkező része nem módosulhat, a kisítelek megváltoztathatatlan.
- [100] Véleményem szerint ezért indokolt lett volna fentiek végiggondolása, és az indokolás szövegének olyan megfogalmazása, amikor is az Alkotmánybíróság nem veszi át sem a jogalkotó szerepét, sem a jogszabályi rendelkezések keretein belül a Kúria jogegységi határozatok meghozatalára vonatkozó kizárólagos hatáskörét – mintegy reagálva a bírói kezdeményezésnek a kialakult bírói gyakorlatot érintő gondolatmenetére.
- [101] Végezetül megjegyezni kívánom, hogy az Alkotmánybíróság határozatai nem csak egy konkrét, a bírói kezdeményezéssel érintett ügyet érintenek, hanem rendelkezései számos további jogviszony, jogi helyzet elbírálását határozzák meg, továbbá formálják magának az Alkotmánybíróságnak a gyakorlatát is. Mindezek tükrében a vitatott indokolási rész pontosításának a jelentőségét olyannyira fontosnak tartom, hogy szükségesnek láttam mindezek rögzítését az Alkotmánybíróság gyakorlatának további alakítása érdekében is.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

- [102] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [103] A határozat rendelkező részében foglaltakkal, a bírói kezdeményezés elutasításával az alább kifejtett indokok alapján értek egyet.
- [104] 1. Az indítványozó bíró által felvetett alkotmányossági probléma középpontjában az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében foglalt, a személyes adatok védelméhez való jog korlátozása áll. Ezért álláspontom szerint az Alkotmánybíróságnak elsősorban azt kell vizsgálnia, hogy e korlátozás megfelel-e az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt feltételeknek.
- [105] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog vagy valamely alkotmányos érték érvényesülése érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. A megsemmisíteni kért Pp. 5. § (3) bekezdésében az alapjog korlátozására az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik elemére, a tárgyalás (ítélethirdetés) nyilvánosságához való jogra tekintettel került sor; ez olyan „más alapvető jog”, amelynek érvényesülése megalapozza a személyes adatok védelméhez való jog korlátozását.
- [106] A tárgyalás (ítélethirdetés) nyilvánossága az eljáró bíróságok döntéshozatala feletti társadalmi kontrollt, a döntéshozatal transzparenciáját biztosítja, s ezen keresztül végső soron a független, pártatlan bíráskodást – mint önmagában véve is fontos alkotmányos érték érvényesülését – hivatott elősegíteni. Az, hogy – akár a nyilvánosság kizárása mellett lezajló – tárgyalást követően hozott ítélet nyilvánosan kerüljön kihirdetésre, így az ügyben közvetlenül nem érintettek számára is megismerhető legyen, a Pp. 119. § (9) bekezdésére is tekintettel (mely szerint meghatározott esetekben még anonimizált másolat sem adható ki az ítéletekről, végzésekről) e társadalmi kontroll minimumát biztosítja. A tárgyalás nyilvánosságához való jog és a nyilvánosság által szolgáltatott alkotmányos érték érvényesülése szempontjából tehát szükséges, hogy e minimumként a döntés és annak főbb indokai az eljárásban nem érintettek számára is megismerhetőek legyenek; az a szabályozás pedig, amely egyszer, a szóbeli ítélethirdetéskor ad lehetőséget a személyes adatok védelméhez való jog korlátozására, nem tekinthető aránytalannak. A Pp. 5. § (3) bekezdésében foglalt szabályozás tehát a személyes adatok védelméhez való jog szükséges és arányos korlátozásának tekinthető, ezért az alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezést álláspontom szerint azért kellett volna elutasítani, mert az abban foglalt alapjog-korlátozás megfelel az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt feltételeknek.
- [107] 2. Egyetértek a Pp. 5. § (3) bekezdése nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló indítvány elutasításával. Az EJEE 6. Cikk 1. bekezdése és a Pp. 5. § (3) bekezdése között nincsen ellentmondás, az EJEE kifejezetten előírja a tárgyalás egészének és külön nevesítve az ítélet kihirdetésének a nyilvánosságát. Az EJEE 6. cikk 1. bekezdése a nyilvánosság korlátozásának a lehetséges esetköreit határozza meg, vagyis azokat az indokokat, amelyek alapján a jogalkotó hozhat olyan szabályozást, amely kizárja a nyilvánosságot a tárgyalásról vagy annak egy részéről. Hangsúlyozom, hogy az EJEE 6. cikk 1. bekezdése ennek a szabályozásnak csak a lehetőségét teremti meg a részes állam jogalkotója számára – ezáltal a nyilvánosság korlátozásának határait kijelölve –, de semmiképpen nem teszi kötelezővé ilyen jellegű korlátozás beiktatását a jogrendszerbe. Ebből következően a Pp. 5. § (3) bekezdése és az EJEE hivatkozott rendelkezése között semmilyen ellentmondás nincsen; a Pp. vitatott rendelkezése az EJEE-ben foglalt, a nyilvánosság biztosítására irányuló követelményt érvényesíti a polgári peres eljárásban.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

- [108] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró különvéleménye

- [109] Indokaira tekintettel nem támogatom a többségi döntést. Az indokolás olyan érvelést tartalmaz az Indokolás [60] bekezdésében, mely a jog normatív szerkezetéből kirekeszti a jogszabályi rendelkezések mellett kialakított bírói joggyakorlatokat. Ezeket a joggyakorlatokat a legfőbb bírói fórum alakítja ki, vagy legalábbis hagyja jóvá, és amellet, hogy ezek jogelméletileg a jog teljes értelmi rendszerének részét, ennek egyik rétegét jelentik, az alaptörvényi szabályozás alapján a Kúria kifejezett jogköreként nyert szabályozást: „[a] Kúria a (2) bekezdésben meghatározottak mellett biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatokat hoz.” (Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdés). Ezért amikor a többségi határozat az indokolásában azt állapítja meg, hogy mivel a Pp. 5. § (3) bekezdéséből nem következik szükségszerűen a perbeli személyek személyes adatainak feltárása a határozat nyilvános kihirdetésén, ezért a bírónak nem kell azt kihirdetnie, akkor eltekint attól, hogy erre a bírót a kialakult joggyakorlat kötelezi, és a felülbírálás esetén ez a döntése megsemmisítéséhez vezethet.
- [110] Az Alkotmánybíróság megteheti azt, hogy amennyiben ezt a kialakult, bírói jogértelmezési gyakorlatot jól megindokoltan alaptörvény-ellenesnek találja, akkor egy alkotmányos követelmény explicit megfogalmazásával ennek alaptörvény-ellenességét kinyilvánítja, és a jövőt illetően kizárja ezt a Pp. 5. § (3) bekezdésének alkotmánykonform értelmezési lehetőségeinek köréből. A jelen esetben azonban erre a testület többségi véleménye miatt nem került sor, ám ehelyett a bírói joggyakorlatok egészétől a normatív erő megtagadásának deklarálása történt meg, és ez számomra elfogadhatatlan volt.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1861/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3172/2017. (VII. 14.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Salamon László* és *dr. Szabó Marcel* alkotmánybírók párhuzamos indoklásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 151. § (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság egyedi normakontroll eljárást kezdeményezett az Alkotmánybíróságnál az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b)* pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése és 32. § (1) bekezdése alapján.
- [2] A bírói kezdeményezésre okot adó ügy lényege szerint a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Kttv.) alapján foglalkoztatott felperes keresetében annak a 7 435 forintról szóló fizetési felszólításnak a hatályon kívül helyezését kérte, amelyet foglalkoztatója annak érdekében bocsátott ki, hogy a szülési szabadságon lévő felperes fizesse vissza a számára kiutalt cafetéria-juttatásnak a szülési szabadságra eső, előbbi összegnek megfelelő részét.
- [3] A Kttv. 151. § (2) bekezdéséből az alperes értelmezése szerint az következik, hogy a szülési szabadságát töltő felperes, aki tartósan távollévőnek minősül e szabadság ideje alatt, nem jogosult cafetéria-juttatásra. Amíg a szülési szabadság kezdő időpontja az adott hónap közepére esett, addig a számfejtésre utólagosan került sor. Ebből következően az alperes a hónap felére jutó cafetériát jogalap nélkül juttatta a felperes javára. Annak visszafizetésére való kötelezés jogszerű, a fizetési felszólítás megfelel a Kttv. 149. § (7) bekezdésében írt feltételeknek. A szülési szabadság idejére a felperes a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 40. §-a értelmében csecsemőgondozási díjra jogosult.
- [4] 2. A felperes keresete szerint őt megilleti a cafetéria-juttatás a szülési szabadság időtartamára a Kttv. 110. § (5) bekezdése alapján, amelyhez fűzött egyik kommentár azt a magyarázatot tartalmazza, hogy a szülési szabadságon lévő munkavállaló minden olyan juttatásra jogosult, aminek csak a jogviszony fennállása és nem a munkavégzés a feltétele. A Kttv. 151. § (2) bekezdésében rögzített fő szabály alól tehát kivételt képez a Kttv. 110. § (5) bekezdése. Ezek szerint bár illetményre nem jogosító távollét idejére cafetéria-juttatás valóban nem jár, a szülési szabadság ideje alatt mégis jogosult rá a kormánytisztviselő, mert utóbbi időszak munkában töltött időnek minősül a törvény alapján. Felperes álláspontja alátámasztása érdekében hivatkozott arra is, hogy a Kttv. 110. § (5) bekezdésével szó szerint megegyező szöveget tartalmaz a munka törvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 127. § (5) bekezdésével, amit a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 222. § (1) bekezdése értelmében a szülési szabadságon lévő

bíróra is alkalmazni kell. A bírának, az Mt. alapján foglalkoztatottaknak és a kormánytisztviselőknek egyaránt jár tehát cafetéria-juttatás a szülési szabadság időtartama alatt felperes érvrendszere szerint.

- [5] A felperesi álláspont szerint a Kttv. 13. § (2) bekezdéséből az következik, hogy a cafetéria-juttatás az egyenlő bánásmód szabályainak alkalmazása tekintetében illetménynek minősül, tehát be kell tartani az egyenlő bánásmód követelményét is. Ezzel összefüggésben hivatkozott az Egyenlő Bánásmód Hatóság 231/2014. számú közleményére (a továbbiakban: EBH/231/2014.), amely az Mt. 127. § (5) bekezdésének jelentésével összefüggésben azt tartalmazza, hogy ez a szabály „[a]z egyenlő bánásmód elvének egy speciális érvényesülési esete, amely szerint nem lehet megkülönböztetni a szülési szabadságon lévő munkavállalót más, összehasonlítható helyzetben lévő munkavállalóktól, kivéve a kifejezetten munkavégzéshez kapcsolódó jogosultságok tekintetében. Így például a szülési szabadságon lévő munkavállaló számára nem kell biztosítani a kifejezetten munkába járáshoz kapcsolódó helyi bérletet, de például az Erzsébet-utalványt már igen.”
- [6] A felperes az egyik beadványában a Kttv. 151. § (2) bekezdésének az Alaptörvényhez és a nemzetközi szerződésekhez való viszonyát fejtette ki. Ezzel összefüggésben úgy érvelt, hogy ha igaz lenne az alperesi álláspont, akkor a sérelmezett bekezdés az Alaptörvénybe és a nemzetközi normákba ütközne. A felperes véleménye szerint ugyanakkor feltétlenül el sem kell jutni a korlátozás alkotmányossági szempontú vizsgálatáig, mert az Mt., Bjt., Kttv. megfelelő értelmezésével megállapítható, hogy keresetének helyt kell adni. Ha az eljáró bíróság mégsem látja eldönthetőnek a kérdést, akkor kéri az egyedi normakontroll eljárás kezdeményezését az Alkotmánybíróságnál.
- [7] 3. Az alapügyben eljáró bíróság az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte.
- [8] A kezdeményező bíróság álláspontja szerint a Kttv. 151. § (2) bekezdése ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével. A hátrányos megkülönböztetés két tekintetben is fennáll.
- [9] Ezek közül az egyik az, hogy „[a]z elsőfokú bíróság véleménye szerint indokolatlan a megkülönböztetés a szülési szabadságot igénybe vevő közszolgálati tisztviselő és a szülési szabadságot igénybe nem vevő közszolgálati tisztviselő között.”
- [10] Ezek közül a másik az, hogy indokolatlan „[a]z elsőfokú bíróság álláspontja szerint az a jogalkotásban is mutakozó különbségtétel, miszerint az Mt. személyi hatálya alá tartozók az ott meghatározott körben annak ellenére jogosultak cafetéria-juttatásra, hogy szülési szabadságukat töltve ténylegesen munkát nem végeznek, míg a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. tv. (Kttv.) személyi hatálya alá tartozó nők szülési szabadságuk alatt cafetéria juttatást nem kapnak.”

II.

- [11] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezése:

„XV. cikk (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

- [12] 2. A Kttv. sérelmezett rendelkezése:

„151. § (2) Nem jogosult cafetéria-juttatásra a tartós külszolgálaton lévő, az 57. § (1) és (2) bekezdés szerinti szakértői tevékenységet ellátó kormánytisztviselő, továbbá a kormánytisztviselő azon időtartam vonatkozásában, amelyre illetményre nem jogosult, feltéve, hogy a távollét időtartama meghaladja a harminc napot. A harminc napot meghaladó távollét esetében a kormánytisztviselőt a távollét első napjától kezdve nem illeti meg a juttatás. A távollétek időtartamát – a jogosultság szempontjából – nem lehet összeszámítani.”

III.

- [13] A bírói kezdeményezés nem megalapozott.

- [14] 1. Az Alkotmánybíróságnak a bírói kezdeményezés alapján azt kellett megvizsgálnia, hogy a Kttv. támadott szabálya sérti-e az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését.

- [15] 1.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt áttekintette az Alaptörvény felhívott rendelkezésével kapcsolatos gyakorlatát.
- [16] Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben már megállapította, hogy az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdésével tartalmilag azonos rendelkezés {Pl.: 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [165]–[166], 42/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [23]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja az Alaptörvény negyedik módosítása előtt hozott határozataiban kidolgozott megállapításokat, „[h]a az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése” {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]}.
- [18] 1.2. Az előbbiek alapján az Alkotmánybíróság a diszkrimináció tilalmával kapcsolatos korábbi döntéseire is támaszkodott jelen ügy elbírálása során. Ezekből a következő megállapításokat szükséges kiemelni: „[a]z Alkotmánybíróság egyenlőséggel kapcsolatos korábbi gyakorlata szerint az azonos szabályozási koncepción belül adott, homogén csoportra nézve eltérő szabályozás a diszkrimináció tilalmába ütközik, kivéve ha az eltérésnek ésszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka van, azaz nem önkényes [pl. 21/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990, 73.]. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint nem tekinthető viszont az Alkotmány 70/A. §-ába ütköző hátrányos megkülönböztetésnek, ha a jogi szabályozás különböző tulajdonságokkal bíró alanyi körre eltérő rendelkezéseket állapít meg, mert alkotmányellenes megkülönböztetés csak összehasonlítható – azonos csoportba tartozó – személyi körben lehetséges. »Hátrányos megkülönböztetés akkor áll fenn, ha a szabályozás lényeges eleme tekintetében nem azonos az alanyok elbírálása, jogaik és kötelezettségeik meghatározása. Nem lehet viszont hátrányos megkülönböztetésről beszélni akkor, ha a jogi szabályozás eltérő alanyi körre állapít meg eltérő rendelkezéseket.« [8/2000. (III. 31.) AB határozat, ABH 2000, 56, 59.]” {42/2012. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [28]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság a 3206/2014. (VII. 21.) AB határozatban az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésére vonatkozóan megállapította, hogy ez a szabály „[a]z alapjogok egyenlőségét és a diszkrimináció tilalmát tartalmazza. A tételesen felsorolt tulajdonságok mellett az »egyéb helyzet szerinti különbségtétel« fordulat nyújt garanciát ahhoz, hogy az előre nem látható, de a felsorolásban szereplő tulajdonságokhoz döntő hasonlóságot mutató helyzetben élő személyeket se érhesse hátrányosan sújtó különbségtétel. Ez a fordulat ad lehetőséget az Alkotmánybíróságnak arra, hogy a társadalom aktuális változásaira időszerűen reagálva mindig maga határozhassa meg, melyek a társadalom sérülékeny csoportjai, vagyis mely csoporthoz tartozók tekinthetők kiszolgáltatottnak, kirekesztettnek, illetve folyamatos, és indokolatlan hátránnyal sújtottaknak. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése ennek megfelelően egy nyílt felsorolást tartalmaz, ám ez a nyílt felsorolás korlátlanul nem bővíthető. Nem nyújt védelmet olyan személyeknek, akiket valamely szabály ugyan éppen hátrányosan érint, de mégsem diszkriminál. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében garantált diszkriminációtilalom ugyanis csupán olyan élethelyzeteket ölelhet át, amelyekben az emberek önazonosságát, identitását meghatározó lényegi tulajdonságuk miatt előítéllettel, vagy társadalmi kirekesztéssel néznek szembe. [...] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság következetes álláspontja szerint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt diszkrimináció tilalma nem kizárólag az alapvető jogok védelmi körébe tartozó jogszabályokra, hanem a teljes jogrendszerre is kiterjeszhető. Ez abból adódik, hogy a diszkrimináció tilalma valójában az alaptörvényi szabályban megjelölt, az emberek önazonosságát, identitását megtestesítő tulajdonságok szerinti megkülönböztetést, vagyis a diszkriminációt tilalmazza” {3206/2014. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [27]–[28]} Ugyanerre a megállapításra más döntésében is támaszkodott az Alkotmánybíróság {3112/2016. (VI. 3.) AB határozat, Indokolás [26]}.
- [20] Az eddigiekből az következik, hogy az Alaptörvény felhívott rendelkezésének a megsértése akkor állapítható meg, ha jogszabály védett tulajdonság tekintetében tesz homogén csoporton belül önkényes megkülönböztetést.
- [21] 2. A kezdeményező bíró kettő vonatkozásban kérte megállapítani a hátrányos megkülönböztetés tilalmának a megsértését.
- [22] 2.1. A fentiek tükrében az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy a sérelmezett szabály a diszkrimináció tilalmába ütközik-e abból a szempontból, hogy eltérően kezeli a Kttv. személyi hatálya alatt álló, szülési szabadságukat töltő kormánytisztviselőket azokhoz képest, akik nincsenek szülési szabadságon.

- [23] E tekintetben az Alkotmánybíróságnak először azt kellett megvizsgálnia, hogy a különbségtétel védett tulajdonságot érint-e. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése ugyanis nem fed le minden „egyéb helyzetet” az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint. A szülési szabadság a Kttv. értelmében az anya számára szóló jogosultság, ami a szülővé váló nő egyik meghatározó életszakaszát fogja át. Ez a szabadság az anyai minőséghez funkcionálisan szorosan kötődik, hiszen az anyai feladatok teljesíthetőségét könnyíti meg a korunkra jellemző társadalmi és gazdasági viszonyok között. Az anyává válás folyamata a szülést megelőző és az azt követő időkben szükségképpen hozzátartozik az anya önazonosságához és a Kttv. ebben teremt olyan helyzetet, amelyhez fokozott jogi védelmet társít. A fokozott védelem szükségességére az Alkotmánybíróság – az Alaptörvény más rendelkezéseivel, valamint a nemzetközi, illetve uniós szabályozással és bírósági gyakorlattal összefüggésben – korábbi döntésében már rámutatott [17/2014. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [17]]. Ezek alapján az Alkotmánybíróság a különbségtételt az indítvány által felhívott egyetlen alkotmányos szabály, nevezetesen az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének alkalmazási hatálya alatt úgy bírálta el, hogy az „egyéb helyzet” szerinti tulajdonságra vonatkozik.
- [24] A következőkben az Alkotmánybíróság a csoportképzést végezte el. Ennek keretében azt vizsgálta, hogy egyfelől a szülési szabadságon lévő, másfelől a szülési szabadságon nem lévő kormánytisztviselők eltérő csoportba tartoznak-e. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a szülési szabadság nem szünteti meg a foglalkoztatásra irányuló jogviszonyt. A szülési szabadság nem bontja meg a kormánytisztviselő személyi státuszát, jóllehet azon értelemszerűen változtat. Ezzel együtt a szülési szabadság alatt az anyát kormánytisztviselőként továbbra is jogok illetik meg és kötelezettségek terhelik. A jogi státusz állandósága miatt az Alkotmánybíróság homogén csoportnak minősítette a szülési szabadságon lévő és a szülési szabadságon nem lévő kormánytisztviselőket.
- [25] Végül az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a homogén csoporton belüli megkülönböztetés önkényes-e. Az nem alkotmányjogi kérdés, hogy a szülés, illetve az azt szorosan megelőző és követő élethelyzet sajátos. A gyermeknek életet adó nő, aki igénybe veszi a rendelkezésére álló jogosultságokat, a foglalkoztatásra irányuló jogviszonyának a részét képező kötelezettségek meghatározott része alól mentesül. E kötelezettségekre az egyik alapvető példa a munkavégzés helyén való megjelenés, a másik az ott történő munkavégzés. A szülővé válás a kormánytisztviselői jogviszony kereteit kitöltő kötelezettségeken túl a jogviszonnyal együtt járó jogosultságokra is kihat. Észszerű indoka van tehát annak, hogy a jogalkotó eltérő szabályokat alkot a szülési szabadságon lévő és a szülési szabadságon nem lévő kormánytisztviselőkre nézve mindaddig, amíg az eltérés levezethető e sajátos élethelyzetnek a jogviszonyra gyakorolt hatásából. Ezek tükrében a harminc napot meghaladó távollétnek az a lehetséges jogkövetkezménye, hogy megszünteti a cefetéria-ellátásra való jogosultságot, nem minősül önkényes megkülönböztetésnek az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének az alkalmazási hatálya alatt.
- [26] 2.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően azzal foglalkozott, hogy megállapítható-e a hátrányos megkülönböztetés akkor, ha az Mt. és a Kttv. hatálya alá tartozó foglalkoztatottak különböző helyzetben vannak a szülési szabadságra jutó cafetéria-juttatás tekintetében.
- [27] Az Alkotmánybíróság már számos határozatában állást foglalt abban a kérdésben, hogy megállapítható-e a megkülönböztetés alkotmányellenessége azon az alapon, hogy az Mt. és egyes közszolgálati jogviszonyokat szabályozó törvények eltérően szabályoznak bizonyos jogintézményeket. A legutóbbi ilyen döntés 3070/2013. (III. 14.) AB végzés volt, amelyben az indítványozó – mint rendszeres éjszakai munkát végző kormánytisztviselő – előadta, hogy a Kttv. az éjszakai munkavégzőknek fizetett pótlék mértéke tekintetében hátrányosan megkülönbözteti az Mt. hasonló szabályához képest. Az Alkotmánybíróság az előbbi döntésben a következőképpen foglalta össze kapcsolódó gyakorlatát: „[a]z Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában nem tekintette azonos szabályozási körbe tartozónak a különböző foglalkoztatási viszonyokat szabályozó törvények hatálya alá tartozó jogalanyokat. Határozataiban kimondta: önmagában az, hogy a különböző foglalkoztatási jogviszonyokat szabályozó törvények egyes munkajogi intézményeket eltérően szabályoznak, nem jelent alkotmányellenes diszkriminációt. A közszolgálatban álló tisztviselők és a Munka törvénykönyvének hatálya alatt álló munkavállalók nem tekinthetők azonos szabályozási körbe tartozó, összehasonlítható jogi helyzetben lévő jogalanyoknak, így a közszolgálati jogviszonyuk eltérő szabályozása miatt az Alkotmány 70/A. §-ában szabályozott jogegyenlőség sérelme nem állapítható meg [pl. 44/B/1993. AB határozat, ABH 1994, 574, 575.; 198/B/1998. AB határozat, ABH 1999, 668, 669.; 170/B/2004. AB határozat, ABH 2008, 2067, 2068–2071.; 8/2011. (II. 18.) AB határozat, ABH 2011, 49.]” [3070/2013. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [9]].

- [28] Amint azt az Alkotmánybíróság fentebb rögzítette, az Alkotmány és az Alaptörvény hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó szabálya lényegében azonos. Az Alkotmánybíróság ebben az ügyben is követi korábbi gyakorlatát a vonatkozó kérdésben. Ennek megfelelően a hátrányos megkülönböztetés tilalmából nem vonható le az a következtetés, hogy a törvényhozónak azonos módon kell szabályoznia az Mt. és a Kttv. hatálya alatt foglalkoztatottakat a rájuk vonatkozó jogok és kötelezettségek szabályozásakor. A magán-, illetve a közszférában való foglalkoztatásra irányuló különböző kódexek különböző csoportba tartozó személyekre vonatkoznak. Az eltérő csoportba sorolást támasztja alá az 1/2016 (I. 29.) AB határozat is, amely rámutat arra, hogy a versenyszféra és a közszféra foglalkoztatási jogviszonyaiban jelentős különbségek találhatók annak ellenére, hogy mindegyik közös jellemzője a munkavégzésre való irányultság {1/2016 (I. 29.) AB határozat, Indokolás [43]–[45]}.
- [29] 3. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a bírói kezdeményezés elbírálása során tartózkodik attól, hogy a bíróságok hatáskörébe tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon. Ezt a megállapítást a bíróságok felülbírálati jogkörére vonatkoztatva az Alkotmánybíróság számos döntése kimondta már {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; az egyik legutóbbi döntés: 3107/2017. (V. 8.) AB végzés, Indokolás [18]}. Az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabálynak az alkotmányossági felülvizsgálata tartozik az Alkotmánybíróság feladat- és hatáskörébe. Az alkalmazandó jogszabályok értelmezése a rendes bíróságok feladata {3167/2014. (VI. 3.) AB határozat, Indokolás [12]}. Emiatt az Alkotmánybíróság a Kttv. 13. § (2), 110. § (5), 151. § (2) bekezdéseinek egymásra tekintettel történő értelmezésébe nem bocsátkozott.
- [30] Az Alkotmánybíróság megjegyzi azt is, hogy bár az indítványozó bíróság a kezdeményezés jogalapjaként megjelölte az Abtv. 32. § (1) bekezdését is, a támadott rendelkezés nemzetközi szerződésbe ütközését nem állította. Az Alkotmánybíróság ezért e tekintetben nem folytatta le a felülvizsgálatot.
- [31] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kttv. 151. § (2) bekezdése nem sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését. Az Alkotmánybíróság ennek következtében az Abtv. 50. § (1) bekezdése alapján tanácsban eljárva, az Abtv. 63. § (1) bekezdése és 65. § (1) bekezdése értelmében a határozat rendelkező részében írtak szerint döntött.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [32] A határozat rendelkező részében foglaltakkal, a bírói kezdeményezés elutasításával egyetértek, azonban nézetem szerint az Alaptörvény XV. Cikk (2) bekezdésének a sérelme az alábbi okok miatt nem állapítható meg.
- [33] A bírói kezdeményezést benyújtó bírósági elnök az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének a sérelmét arra alapította, hogy amíg a munkaviszonyban, illetve a bírósági szolgálati viszonyban állók az Mt. és a Bjt. szabályai alapján a szülési szabadság ideje alatt is jogosultak a cafetéria-juttatásra, addig a Kttv. hatálya alá tartozó kormánytisztviselők nem. A bírósági elnök más alaptörvényi rendelkezés sérelmére nem hivatkozott.
- [34] A hatályos szabályozás alapján megállapítható, hogy az Mt. a hatálya alá tartozó munkavállalók részére nem biztosít kötelezően nyújtandó cafetéria-juttatást, ezért a munkavállalók és a Kttv. hatálya alá tartozó személyek ebben a tekintetben nincsenek összehasonlítható helyzetben.
- [35] A Bjt. 183. § (2) bekezdése és a Kttv. 151. § (2) bekezdése lényegileg azonos módon határozza meg, hogy ki nem jogosult cafetéria-juttatásra. A bírói kezdeményezést benyújtó bírósági elnök a Bjt. és az Mt. együttes értelmezésével az Mt. 127. § (5) bekezdése alapján a bírósági szolgálati viszonyban állók tekintetében megállapíthatónak tartja a szülési szabadság idejére a cafetéria-juttatást. A Kttv. 110. § (5) bekezdése azonban – minimális eltéréssel –

szó szerint ugyanazt a szabályt tartalmazza, mint az Mt. 127. § (5) bekezdése; vagyis: „[a] szülési szabadság időtartamát, a kifejezetten munkavégzéshez kapcsolódó jogosultságot kivéve, munkában töltött időnek kell tekinteni”. A két jogviszony tekintetében tehát a szabályozásban nincs különbség; ebből következően ha a bírói jogértelmezés szerint a bírói szolgálati viszonyban állók számára megállapítható a juttatásra jogosultság, akkor a kormánytisztviselők számára is. Az azonos szabályozás következtében fel sem merülhet a diszkriminatív szabályozás.

- [36] Annak megítélése, hogy az együttesen értelmezett jogszabályi rendelkezések alapján megilleti-e vagy sem a kérelmezőt a cafetéria-juttatás a szülési szabadság idejére, a perben eljáró bíró jogalkalmazási, jogértelmezési szabadságába tartozik, azonban az előzőekben kifejtettekből következően a vizsgált törvényi rendelkezések alapján nem látom okát annak, hogy e kérdés tekintetében a Kttv. és a Bjt. hatálya alá tartozó személyek jogosultsága ne ugyanolyan eredménnyel legyen elbírálható.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

- [37] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/835/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3173/2017. (VII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság egyes repülőtéri zajvédelemmel összefüggő rendeletek jogharmonizációs célú módosításáról szóló 135/2016. (VI. 10.) Korm. rendeletnek a repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének szabályairól szóló 176/1997. (X. 11.) Korm. rendeletet érintő része, a repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének szabályairól szóló 176/1997. (X. 11.) Korm. rendelet módosításáról szóló 366/2004. (XII. 26.) Korm. rendelet, a repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének szabályairól szóló 176/1997. (X. 11.) Korm. rendelet módosításáról szóló 53/2004. (III. 31.) Korm. rendelet, a repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének szabályairól szóló 176/1997. (X. 11.) Korm. rendelet, a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet, a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM–EüM együttes rendelet, a repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének részletes műszaki szabályairól szóló 18/1997. (X. 11.) KHVM–KTM együttes rendelet módosításáról szóló 17/2016. (VI. 10.) NFM rendelet alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1.1. Az indítványozók jogszabályok megsemmisítésére irányuló beadvánnyal, majd hiánypótlás keretében az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdésére a 26. § (1) és (2) bekezdésére, valamint a 32. § (2) bekezdésére hivatkozással alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Indítványozták egyes repülőtéri zajvédelemmel összefüggő rendeletek jogharmonizációs célú módosításáról szóló 135/2016. (VI. 10.) Korm. rendeletnek a repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének szabályairól szóló 176/1997. (X. 11.) Korm. rendeletet érintő része (a továbbiakban: R1rész.), a repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének szabályairól szóló 176/1997. (X. 11.) Korm. rendelet módosításáról szóló 366/2004. (XII. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R2.), a repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének szabályairól szóló 176/1997. (X. 11.) Korm. rendelet módosításáról szóló 53/2004. (III. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R3.), a repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének szabályairól szóló 176/1997. (X. 11.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R1.), a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R4.), a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII. 3.) KvVM–EüM együttes rendelet (a továbbiakban: R5.), a repülőterek környezetében létesítendő zajgátló védőövezetek kijelölésének, hasznosításának és megszüntetésének részletes műszaki szabályairól szóló 18/1997. (X. 11.) KHVM–KTM együttes rendelet módosításáról szóló 17/2016. (VI. 10.) NFM rendelet (a továbbiakban: R6.) alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését.
- [3] 1.2. Az egyik indítványozó az általa jegyzett eredeti beadványban tájékoztatta az Alkotmánybíróságot a Budapesti Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér (továbbiakban: Repülőtér) használatával kapcsolatosan okozott zajterhelés fokozódásáról. Ezzel összefüggésben hivatkozik a Nemzeti Közlekedési Hatóság által jóváhagyott zajgátló védőövezetet jóváhagyó határozatra (a továbbiakban: Határozat), amely ellen másodmagával fellebbezéssel élt. Az eredeti beadvány benyújtásakor egyrészt per volt folyamatban a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíró-

ságon a Határozatot érintően, másrészt a Határozat végrehajtásának felfüggesztése tárgyában a Fővárosi Törvényszéken.

- [4] A jogvitáról szóló tájékoztatást követően az indítványozó azt kérte beadványában, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg az R1rész.-t, az R2.-t, az R1.-t, az R4.-t és az R5.-t. Indoklásul azt hozta fel, hogy csak a fenti jogszabályok megsemmisítésével és a korábbiak ismételt érvényességével születhet racionális megoldás.
- [5] 1.3. Az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására az eredeti indítványt egy másik indítványozóval közösen kiegészítve kérték az 1.1. pont alatt megjelölt rendeletek megsemmisítését, egyúttal hivatkoztak az úgyszintén 1.1. pont alatt megjelölt Abtv. rendelkezésekre. Ezt követően tájékoztatást adtak az 1.2. pontban említett per alakulásáról, a megtartott tárgyalás lefolyásáról.
- [6] Hivatkoztak továbbá az Abtv. 26. § (2) bekezdésére azzal, hogy egyedi ügyben érintett személyekként sérülnek az Alaptörvényben biztosított jogaik; jogorvoslati lehetőség nincs számukra biztosítva és az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezéseinek alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül „a mindenkori magyar államot képviselő kormány által, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem”.
- [7] Azt is állították, hogy az R1rész. megalkotásával – a leendő bírósági döntések eredményétől függetlenül – a jogsérelem beállt, elviselhetetlen mértékű zaj és környezetkárosítás érinti és terheli a légifolyosó alatt élőket.
- [8] Véleményük szerint az állam megsértette az Alaptörvény C) cikk (3) bekezdését, az R) cikk (2) bekezdését, amikor eltekintett a jogszabályok érvényre juttatásától, és engedi, hogy a Kormány alacsonyabb szintű, jogharmonizációs jogszabályokba rejtett intézkedésekkel felülírja az Alaptörvényt és a törvényeket.
- [9] Az R1rész. szerintük olyan módosítást vezetett az R1.-ben, amely ellentétes az Alaptörvény XX. cikkével, vagyis a testi és lelki egészséghez való joggal. Úgy gondolják, hogy a Q) cikk (2) bekezdése is sérül, mert a módosításra a nemzetközi jogi kötelezettség teljesítésének álcája alatt került sor.
- [10] Végezetül – alaptörvényi rendelkezés megjelölése nélkül – utalnak tulajdonjogi sérelmükre, hisz a zajterhelés miatt ingatlanuk értéke jelentős mértékben csökkent.
- [11] 1.4. Az indítványozók az alkotmánybírósági eljárás alatt további indítvány-kiegészítéssel éltek.
- [12] Ebben egyrészt benyújtották a Határozatot érintően folyó perben tartott legutóbbi tárgyalásról készült jegyzőkönyvet, másrészt részletesen ismertették a korábbi tárgyaláson elhangzottakat.
- [13] Ezt követően utaltak arra, hogy a Repülőtér számára zajgátló védőövezet kijelölő határozat nélkül adtak ki környezetvédelmi működési engedélyt. Megismétlik állításukat, miszerint valamennyi általuk támadott jogszabály ellentétes az Alaptörvénnyel.
- [14] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. Ennek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi feltételeknek.
- [15] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban az Alkotmánybíróság hatáskörét illetően az Abtv. több rendelkezését is felhívták, de az indítvány tartalmából következően azt az Abtv. 26. § (2) bekezdésére alapították.
- [16] 2.1. Az Alkotmánybíróság elsőként abban foglalt állást, hogy az indítványozók által a Határozatot érintően indított per kizárja-e a kivételes panasz előterjeszhetőségét.
- [17] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti ún. kivételes panasz előterjesztése csak akkor lehetséges, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következik be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette. Az Alkotmánybíróság a befogadási eljárás során is indítványhoz kötötten jár el. Ebből következően azt tekintette a jelen ügyben is meghatározónak, hogy az indítványozók jogsérelmüket a támadott jogszabályok hatályosulásából közvetlenül vezették le, amivel kapcsolatos kérelmüket önmagában nem negligálja a Határozatot érintő jogorvoslat.
- [18] 2.2. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy az indítványt határidőben nyújtották-e be.
- [19] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése a benyújtásra az alaptörvény-ellenesnek tartott jogszabály hatálybalépésétől számított 180 napon belül teremt lehetőséget.

- [20] Az R2. 2005. január 1-jén, az R3. 2004. április 1-jén, az R1. 1997. október 19-én, az R4. 2004. október 28-án, az R5. 2008. december 11-én lépett hatályba. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a felsorolt jogszabályok hatálybalépése óta több mint 180 nap telt el, tehát az indítvány ezek vonatkozásában elkésett.
- [21] Az R6. 2016. június 13-án lépett hatályba, a rá vonatkozó indítványi kérelmet az eredeti, 2016. december 7-én postára adott beadvány nem tartalmazza, azt az indítványozók hiánypótlás keretében, mint további támadott jogszabályt jelölték meg. Az indítvány-kiegészítést 2017. február 2-án személyesen nyújtották be az Alkotmánybíróságon. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az R6. esetében is több mint 180 nap telt el a hatálybalépés és az indítvány benyújtása között, így az elkésett.
- [22] Az Abtv. 30. § (4) bekezdése értelmében száznyolcvan nap elteltével alkotmánybírósági eljárás megindításának nincs helye.
- [23] 2.3. Az R1rész. 2016. június 13-án lépett hatályba, a rá vonatkozó indítványi kérelmet 2016. december 7-én nyújtották be, így az határidőben érkezettnek minősül.
- [24] Az R1rész. ugyan 2016. június 14-én hatályát veszítette, de a módosítás beépült az R1.-be, ezért a támadott szabályozás tartalma hatályosnak minősül.
- [25] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók által támadott szabályozás összesen nyolc szövegszerű módosítást tartalmaz, de az indítványozók nem jelölik meg, hogy az Alaptörvényben biztosított jogukat mely konkrét rendelkezés sérti, így az nem felel meg a határozott kérelem követelményének. Ennek hiányában az sem állapítható meg, hogy a támadott szabályozás adott rendelkezése hatályosul-e közvetlenül, és az sem, hogy van-e a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, így az indítvány nem felel meg az Abtv. 26. § (1) és (2) bekezdésében foglaltaknak. Az indítványozók által kezdeményezett és általuk az alkotmánybírósági eljárásban hivatkozott jogorvoslat nyomán hozott döntés jogerőre emelkedését követően lehetőség nyílik akár az Abtv. 26. § (1) bekezdés, akár az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtására.
- [26] 3. A fentiekben kifejtettekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltak szerint eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *d)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2005/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3174/2017. (VII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 14.Gpkf.43.071/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Fővárosi Ítéltábla 14.Gpkf.43.071/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó keresetet indított egy taggyűlési határozat hatályon kívül helyezését kérve az alperesi társaság ellen, mivel álláspontja szerint a határozat a társasági szerződés osztalék fizetéséről szóló rendelkezéseibe, valamint törvénybe ütközik. A Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság az alperes ellenkérelmére tekintettel a pert az első tárgyaláson megszüntette figyelemmel arra, hogy a társasági szerződés értelmében a jogvita elbírálására a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett működő állandó választottbíróságnak kizárólagos hatásköre van. A társasági szerződés megfogalmazása szerint: „[a] tagok a közöttük felmerülő, a társasági szerződéssel kapcsolatos jogvitákban kizárólagos jogkörrel alávetik magukat a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett szervezett Állandó Választott Bíróság döntéseinek.” Az elsőfokú bíróság hivatkozott a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény (továbbiakban: Vbt.) 3. § (2) bekezdésére, amely szerint külön törvényben meghatározott esetben lehetőség van választottbírói eljárás kikötésére. Erre a jelen esetben a gazdasági társaságról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 10. § (2) bekezdése alapján volt mód. A bíróság kiemelte, hogy az alperesi társaság tagjai, így az indítványozó is, a kikötést tartalmazó társasági szerződést 1994-ben, illetve 1996-ban aláírták, a kikötésre vonatkozó megállapodást nem módosították, az nem szűnt meg.
- [3] Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú végzést annak helyes indokai szerint helybenhagyta. Az indítványozó fellebbezésében alapvetően azt vitatta, hogy a társasági szerződésben megfogalmazott kikötés kiterjedne a tag és az alperesi társaság közötti jogvitákra is. A kikötés szerint ugyanis – érvelt az indítványozó – a választottbírói megállapodás kizárólag a tagok egymás közötti jogvitáira vonatkozik, a társaság legfőbb szerve által hozott határozat bírósági felülvizsgálatára irányuló jogvita pedig nem tartozik ebbe a körbe. A másodfokú bíróság nem osztotta az indítványozó álláspontját, hanem megerősítette egy másik ügyben kifejtett korábbi értelmezését. Kiemelte, hogy „[e]z az értelmezés nem ellentétes a megállapodás szövegével és nem jelent kiterjesztő értelmezést. (...) – a gazdasági társaság alapításáról rendelkező és a létrejövő társasági jogviszonnyal kapcsolatos szabályokat is tartalmazó – társasági szerződés alanyainak, a szerződő tagoknak az a rendelkezése, hogy a »közöttük felmerülő, a társasági szerződéssel kapcsolatos jogvitákban« kötnék ki választottbírói eljárást – egyéb, eltérő rendelkezés hiányában – nem volt szűken, kizárólag a tagok »egymás közötti« társasági jogvitájára értelmezhető. A társasági szerződés alanyi körére, az általa kiváltott joghatásra és szabályozásának lehetséges tárgyára is figyelemmel a szerződő tagok között a társasági szerződéssel kapcsolatosan felmerülő jogvita alatt nem érthető kizárólag a tagok egymás közötti jogvitája. Ugyanígy a társasági szerződéssel létrehozott társaság és annak tagja(i) közti társasági jogvita sem tekinthető a társasági szerződéssel kapcsolatos jogviták körén kívül esőnek.”
- [4] Az indítványozó szerint a jogerős végzés ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott tisztességes bírói eljáráshoz való joggal és ugyanezen cikk (7) bekezdésében található jogorvoslathoz való joggal. Hivatkozott arra is, hogy sérültek az Alaptörvény I. cikk (1)–(2) bekezdésében biztosított alkotmányos jogai, továbbá az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) tisztességes

eljáráshoz való jogról szóló 6. cikkének 1. bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való joga, valamint az Egyezményhez tartozó első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke által garantált tulajdonjoga.

- [5] Indokolásként azt adta elő, hogy az alperesi társaság nem vetette alá magát semmilyen jogvita esetén sem a választottbíróság döntéseinek, ezért a társasági szerződésbe foglalt kikötés nem terjedhet ki a társaság taggyűlési határozatainak bírósági felülvizsgálatára. Azzal, hogy a Fővárosi Ítéltábla helybenhagyta az elsőfokú permegszüntető végzést, az indítványozót megfosztották a rendes bírói úttól. Véleménye szerint a bíróságok a kikötés szövegezéséből következő, a tagok és a társaság közötti jogviszonyra is kiterjedő észszerű és jogszerű értelmezést nem adtak, így indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget. A kifogásolt döntéssel nemcsak az indítványozó ügyének a törvény által felállított bíróság általi tárgyalását zárták ki, de megfosztották az indítványozót a jogorvoslathoz való jogától is, hisz a választottbírósági ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek. Úgy találta, hogy a társasági taggyűlésen hozott, felülvizsgálni kért határozatokkal megfosztották a tulajdonrésze arányában járó osztalékának jelentős részétől, s ezzel megsértették a javai tisztelben tartására biztosított jogait. A bíróságok pedig az Alaptörvény I. cikk (1) és (2) bekezdésével ellentétesen megtagadták jogai védelmét, ezzel pedig számára jelentős joghátrányt okoztak. Az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdésének sérelme kapcsán utalt a *Suda kontra Csehország* ügyre [(1643/06) 2010. október 28., 48. bekezdés], melyben az Emberi Jogok Európai Bírósága kimondta, hogy „a 6. cikk (1) szakaszában biztosított jogokról szigorú feltételek mellett lehet érvényesen lemondani, azzal a feltétellel, hogy a lemondás szabad akaratból történik, megengedhető (jogszerű), és kizár minden kétséget” (idézet az indítványból).
- [6] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el az ügyben. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A vizsgálat eredményeként az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem fogadható be, mert nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételek egyikének sem. A hivatkozott rendelkezés értelmében az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [7] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga és a jogorvoslathoz való joga sérelmének alátámasztására azt adta elő, hogy a bíróságok túlságosan tágan értelmezték a társasági szerződésbe foglalt választottbírósági megállapodást. Az indítványozó lényegében tehát a társasági szerződés egyik pontja bíróságok általi értelmezését vitatta.
- [8] A jelen ügyben a választottbírósági hatáskör a felek megállapodásán, vagyis önkéntes akarat-elhatározásból fakadt, és nem törvényen alapult. A következetes alkotmánybírósági gyakorlat szerint választottbírósági eljárás kikötésével a felek – élve szerződési szabadságukkal – lemondanak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében megfogalmazott bírósághoz forduláshoz, illetve jogorvoslathoz való jogukról. Ezzel a jogvitát elvonják az állami bíróságoktól és magánbírósági útra terelik annak elbírálását [3118/2013. (VI. 4.) AB végzés, Indokolás [6]; 3116/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [11]]. Az ügyben nem merült fel, hogy az indítványozó nem szabad akaratából vetette volna magát alá a választottbíróság hatáskörének. Csak az volt vita tárgya, hogy ez az alávetés milyen terjedelmű. E kérdés a kikötés értelmezése alapján volt megválaszolható. Az, hogy egy ilyen kikötés értelmezésre szorul, nem kérdőjelezi meg, hogy a bírósághoz való fordulás alapjogáról való lemondás szabad akaratból fakadt, illetve e lemondást nem teszi kétségessé.
- [9] A szerződéses rendelkezések értelmezése a vonatkozó jogszabályok alkalmazásával a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat. A konkrét ügyben a bíróságok tekintettel voltak a kikötés szövegezésén túl az eset körülményeire, így arra, hogy a társasági szerződésbe foglalt megállapodás a társasági szerződéssel kapcsolatos mely jogvitákra terjedhet ki. Ennek alapján az indítványozóétól eltérő következtetésre jutottak. Annak ellenére, hogy a kikötés terjedelmének meghatározása közvetlenül befolyásolja, mikor lehet bírósághoz fordulni a társasági szerződésből eredő jogviták elbírálása végett, önmagában amiatt nem merül fel alkotmányossági kérdés, hogy az indítványozó nem osztja a bíróságok értelmezését. Az Alkotmánybíróságnak pedig nem feladata, hogy ténykérdésekben felülmérlegelje, illetve szakjogi kérdésekben felülbírálja a bíróságok következtetéseit [lásd például: 3118/2017. (V. 22.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [10] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a bíróságok részletes indokolással ellátott döntést hoztak, melyben kifejtették, hogy milyen jogszabályi rendelkezés alapján volt lehetőség a kikötésre, ez a felek – beleértve az indítványozót is – szabad elhatározásából fakadt, és miért jutottak a társasági jogi sajátosságok szem előtt tar-

tásával a megállapodás terjedelmének tágabb értelmezéséhez. Ezzel a döntésüket a bíróságok ténybeli és jogi szempontból kellően alátámasztották, melyet nem befolyásol, hogy az indítványozó, aki kizárólag a kikötés szó szerinti szűk értelmezését fogadja el, ezzel nem ért egyet.

- [11] Az Alaptörvény I. cikk (1) és (2) bekezdése külön alapjogról (alkotmányos jogról) nem rendelkezik. A hivatkozott szabályok értelmében az EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége. Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait. E rendelkezések sérelme konkrét alapjogi vonatkozás nélkül érdemben nem vizsgálható.
- [12] Az indítványozó ugyan állította az Egyezmény 6. cikk 1. bekezdés szerinti alapjoga, illetve az Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkében biztosított alapjoga sérelmét is, a bírói döntéseknek az Egyezménybe való ütközése vizsgálatára kérelmet nem terjesztett elő. Kérelem hiányában ezekről az indítványi elemekről az Alkotmánybíróságnak külön nem kellett rendelkeznie.
- [13] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (3) bekezdése és az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2006/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3175/2017. (VII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.22.007/2015/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük útján (dr. Gazdag Péter ügyvéd, 6500 Baja, Köztársaság tér 4. I/4.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszszal fordultak az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Pfv.I.22.007/2015/5. számú ítélete, valamint a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.002/2015/9. számú és a Szolnoki Törvényszék 10.P.21.179/2010/14. ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték.
 - [2] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozók a korábban felszámolt Csépai Tiszamenti Mezőgazdasági Termelőszövetkezet utóbb ismertté vált vagyontárgyai közé tartozó ingatlanok tárgyában – vagyonrendezési eljárás keretében kiírt nyilvános pályázat útján – kötöttek adásvételi szerződést. Az ingatlanok közül az egyik országos jelentőségű természetvédelmi területnek minősül. A földhivatal erre az ingatlanra vonatkozóan is bejegyezte a tulajdonjogot, azonban azt előbb az ingatlan korábbi jogcím nélküli használói támadták meg a bíróságon (az adásvételi szerződés érvénytelenségét kérve), majd a felperesek oldalán a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága is beavatkozott, felvetve azt is, hogy a Magyar Államon kívül egyáltalán megszerezhettem-e más érvényesen az ingatlan tulajdonjogát. Az első fokon eljáró bíróság a szerződést semmisnek minősítette, amit a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezett, mivel szükségesnek tartotta a Magyar Állam „perbehívását” és a bizonyítási eljárás kiegészítését.
 - [3] A megismételt eljárásban a Szolnoki Törvényszék 10.P.21.179/2010/14. számú ítéletével ismételt megállapította az adásvételi szerződés semmisségét és rendelkezett a Magyar Állam tulajdonjogának ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése felől is. A Debreceni Ítéltábla az első fokú döntést azzal hagyta helyben, hogy a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet tulajdonosi jogokat gyakorló szervként történő megjelöléséről is rendelkezett. A Kúria ezt követően a felperesek halála miatt az ügy iratait visszaküldte a Debreceni Ítéltáblának, amely a jogutód perbelépése után meghozta a Pf.II.20.002/2015/9. számú ítéletet, amely lényegében megegyezett a korábbi másodfokú ítélettel. A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
 - [4] 1.2. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban arra hivatkoztak, hogy a határozatok sértik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogukat.
 - [5] Az indítványozók előadták, hogy a Kúria olyan polgári peres eljárás eredményeként fosztotta meg őket a tulajdonuktól, melyben a felpereseket nem illette meg a perindításhoz szükséges perbeli legitimáció, továbbá a Magyar Állam *ex lege* tulajdonjoga tévesen került megállapításra, ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése pedig ellentétes az irányadó törvény rendelkezésével és a jogalkalmazással. Állításuk szerint az indítványozók ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonszerzése a Magyar Állammal szemben védelmet élvez.
 - [6] A panaszosok a tulajdonjog korlátozhatóságának feltételeivel kapcsolatban hivatkoznak a 2299/B/1991. AB határozatra is és úgy vélik, hogy „az ítéletek – az azok folytán elvesztett tulajdonjogunk – kényszerítő ok nélküliek, – egyéb joghátrány okozásának hiányában – nem elkerülhetetlen tulajdonjogi helyzetet eredményeznek”. Szerintük nem szükségszerű az állami tulajdon ingatlan-nyilvántartás útján való bejegyzése sem, így tulajdonjoguk kisajátítás időpontjáig történő fenntartása teremt alaptörvényi szinten egyensúlyt.
- [7] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.

- [8] 2.1. Az indítványozók az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-ára alapozzák, amely szerint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [9] 2.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdésének I. fordulata szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozók a sérelmezett ítéletet a bíróság tájékoztatása szerint 2016. november 14. napján vették át, míg az alkotmányjogi panaszt határidőben, 2017. január 12. napján adták postára.
- [10] Az indítványozók jogi képviselővel járnak el. Érvényes, az Alkotmánybíróság eljárására vonatkozó ügyvédi meghatalmazást csatoltak.
- [11] Az alkotmányjogi panasszal támadott határozat az ügy érdemében hozott döntésnek minősül, ellene nincs helye fellebbezésnek, az indítvány tehát e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [12] Az indítványozók az alapügy alperesei voltak, így érintettségük a támadott bírósági határozatokkal összefüggésben egyértelműen megállapítható.
- [13] 2.3. A befogadhatóság formai feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány megfelel az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott, az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésekben foglalt formai követelményeknek. Az indítvány az Abtv. követelményeinek megfelelően meghatározza az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést, valamint kifejezett kérelmet fogalmaz meg az ítélet megsemmisítésére. Az indítványozók az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt Alaptörvényben biztosított jogaiknak sérelmét alkotmányjogilag értékelhető indokolással támasztották alá.
- [14] 2.4. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Ez a feltétel a jelen ügyben benyújtott panasz vonatkozásában nem teljesült.
- [15] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozók arra alapozzák, hogy a Kúria döntése szükségtelen mértékben korlátozza a tulajdonhoz való jogukat, a határozattal elérni kívánt cél más módon is biztosítható lenne, nem szükséges hozzá az adásvételi szerződés semmisségének kimondása.
- [16] Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata szerint az alkotmányos tulajdonvédelem a meglévő tulajdonra vonatkozik, a tulajdonhoz való jog nem biztosít jogot a tulajdonszerzésre {pl. 35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 201.; 3387/2012. (XII. 30.) AB végzés [16]; 3078/2017. (IV. 28.) AB határozat [15]; 3021/2014. (II. 11.) AB végzés [14]}. Alapjogi védelem illeti meg az Alkotmánybíróság szerint azt is, akinek a tulajdonszerzéshez kétségtelen jogcíme van {pl. 37/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 246.; 3387/2012. (XII. 30.) AB végzés [16]; 3021/2014. (II. 11.) AB végzés [14]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy jelen ügyben nem lehet meglévő tulajdonról beszélni, ugyanis az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló per tárgya az alperesek általi tulajdonszerzés jogszerűsége volt, ebben a jogvitában helyezkedett a bíróság az indítványozókkal ellentétes jogi álláspontra. Mivel éppen a tulajdon megszerzése érdekében megkötött szerződés semmisségét állapította meg a bíróság, így nem állapítható meg az indítványozók kétségtelen jogcíme sem a tulajdonszerzéshez.
- [18] Az indítványozók a fentiekben túlmenően deklaráltan is különböző jogszabályok megsértésére hivatkozva állítják a határozatok alaptörvény-ellenességét. Az alkotmányjogi panasz ezen érvek vonatkozásában valójában a bírósági döntéseknek nem alkotmányossági, hanem törvényességi szempontú és ténykérdésekben való felülvizsgálatára irányul. A bíróságok eljárásában eldöntendő jogértelmezési, illetve ténykérdések felülmérlegelésére ugyanakkor az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre, tartózkodik annak vizsgálatától, hogy a bírósági döntések indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket {pl. 3074/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [12]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]; 3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]; 3014/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [14]; 3029/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [16]; 3027/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [20]; 3168/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [13]}.

[19] 3. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdést, továbbá nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/458/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3176/2017. (VII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Székesfehérvári Törvényszék 1.Pkf.197/2016/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Doszkocs Tibor (a továbbiakban: indítványozó) személyesen eljárva alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Székesfehérvári Törvényszék 1.Pkf.197/2016/9. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt. Az indítványozó szerint az általa megsemmisíteni kért végzés sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljárásra vonatkozó alapjogát, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz fűződő jogát, továbbá közvetetten a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 1. §-át, 2. § (1) bekezdését, 8. § (2) és (5) bekezdését, a 219. § (1) bekezdését, a 221. § (1) bekezdését és a 258. § (1) bekezdését, hivatkozott továbbá az Alaptörvény XXIV. cikk (7) bekezdésének sérelmére.
- [2] Az indítványozó és felesége 2007-ben kölcsönszerződést kötött az Erste Bankkal. A szerződéskötés részeként az indítványozó és felesége kötelezettségvállaló nyilatkozatot tett, melyet dr. Szabó Anita közjegyző (a továbbiakban: közjegyző) közjegyzői okiratra foglalt. Az indítványozó levélben kérte a közjegyzőtől a közjegyzői okirat kijavítását arra való hivatkozással, hogy az ellentétes a forintérték megállapításáról és az ezzel összefüggő rendelkezésekről szóló 9000/1946. (VII. 28.) ME rendelet (a továbbiakban: ME rendelet) 12. § (1) bekezdésében foglaltakkal, forint helyett ugyanis svájci frankban tartalmazza a kölcsön összegét. A közjegyző válaszlevelében tájékoztatta az indítványozót a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Ktv.) közjegyzői okiratok kijavítására vonatkozó rendelkezéseiről, világossá tette továbbá, hogy nem a kölcsönszerződést, hanem egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tartalmaz az indítványozó és felesége által kijavítani kért okirat. Ezen túlmenően a közjegyző kifejtette, hogy kizárólag a Ktv.-ben meghatározott elírási okok alapján hajlandó a közokirat kijavítására, illet azonban nem tapasztalt.
- [3] Az indítványozó panaszbeadványt terjesztett elő a Magyar Országos Közjegyzői Kamaránál (a továbbiakban: MOKK), melyet az adott ügyben illetékességgel rendelkező területi kamara elnöksége bírált el. A területi kamara elnöksége szerint csupán azt vizsgálhatták, a közjegyző megszegte-e a jogszabályban vagy a kamarai iránymutatásban szereplő kötelezettségeit, utasítási jogkörrel ugyanis nem rendelkeznek az eljárása során kizárólag a törvényeknek alávetett közjegyző felett. Az elnökség megállapította, az indítványozó MOKK-hoz intézett panaszában felvetett kérdésekben a kamara nem foglalhat állást, erre kizárólag a közjegyző rendelkezik hatáskörrel. A vizsgálatot lefolytató kamarai elnökség ugyanakkor felkérte a közjegyzőt, soron kívül járjon el az indítványozó kérelme tárgyában.
- [4] A közjegyző végzésével elutasította az indítványozó közjegyzői okirat kijavítása iránt előterjesztett kérelmét. Az elutasítási okok megegyeztek a közjegyző által az indítványozónak küldött válaszlevelben foglaltakkal.
- [5] Az indítványozó és felesége a közjegyző elutasító végzése ellen fellebbezést nyújtott be a Székesfehérvári Törvényszékhez, melyben előadták, a közjegyző – véleményük szerint – jogszabálysértő módon, az ME rendelet figyelmen kívül hagyásával állította ki az egyoldalú kötelezettségvállalásról szóló közokiratot. Az indítványozó és felesége fellebbezésükben sérelmezték, hogy a közjegyző elutasító végzése nem szól a kérelmük előzményeiről, ezért megtévesztő és „csorbitja a közjegyzőkről alkotott törvényes eljárásra vonatkozó képviseletet.” A Székesfehérvári Törvényszék 1.Pkf.197/2016/6. számon 2016. június 16-án meghozott végzésével az indítványozó feleségének fellebbezési kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasította tekintettel arra, hogy a sérelmesnek vélt közjegyzői végzés csupán az indítványozóra vonatkozóan tartalmaz rendelkezést, így az indítványozó fe-

lesége nem jogosult az azzal szembeni fellebbezésre. A Székesfehérvári Törvényszék az indítványozó fellebbezése tárgyában végül a 2016. szeptember 28-án meghozott 1.Pkf.197/2016/9. számú – tovább már nem fellebbezhető – végzésében döntött. A törvényszék a közjegyző végzését – annak helyes indoka alapján – helyben hagyta.

- [6] 2. Az indítványozó a Székesfehérvári Törvényszék 1.Pkf.197/2016/9. számú végzésével szemben 2016. november 3-án alkotmányjogi panaszt nyújtott be postai úton. Az indítványozó szerint az érintett végzés sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését és (7) bekezdését, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, továbbá közvetve a Pp. 1. §-át, 2. § (1) bekezdését, 8. § (2) és (5) bekezdését, 219. § (1) bekezdését, 221. § (1) bekezdését és a 258. § (1) bekezdését. Az indítványozó az eljárás megindításának okaként a „hatóságok részrehajlás nélküli, tisztességes módon és észszerű határidőn belüli eljárása” lehetőségének sérelmét jelölte meg. Az indítványozó panasz-beadványa szerint a tisztességes eljárás és az észszerű határidőn belüli elbírálás követelményébe ütközik, hogy a fellebbezés benyújtása és a Székesfehérvári Törvényszék végzésének kézbesítése között hét hónap telt el. Az indítványozó a tisztességes eljárás és szintén az észszerű határidőn belüli elbírálás követelményével – továbbá a Pp. 219. § (1) bekezdésével – ellentétesnek minősítette a közjegyzői okirat kijavításánál tanúsított közjegyzői magatartást. Az indítványozó alkotmányjogi panasa szerint a közjegyző törvénytelenül jegyzett be az egyoldalú kötelezettségvállalásról szóló közjegyzői okiratba forint helyett devizát, megsértve ezzel az Alaptörvény XXIV. cikk (7) bekezdését, valamint a Pp. 2. § (1) bekezdését, 5. §-át és 8. § (2) bekezdését. Sérelmezte továbbá, hogy felesége fellebbezési kérelmét a Székesfehérvári Törvényszék előbb érdemi vizsgálat nélkül elutasította, majd a közjegyzői végzést helybenhagyó döntést számára is kézbesítette. Az érdemi vizsgálat nélküli elutasítást tartalmazó végzést ráadásul a Törvényszék a kézbesítésre előírt Pp-beli határidőt túllépve postázta az indítványozó feleségének. Az indítványozó a jogorvoslathoz való joga [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] sérelmeként állította, hogy a Székesfehérvári Törvényszék – „alapvető jogait sértő” végzése ellen további fellebbezési lehetősége sem neki, sem feleségének nem volt. Az indítványozó a fentiekben túl az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe és a Pp. 221. §-ába ütközőnek tartotta a törvényszéknek a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvényre hivatkozó – meglátása szerint – hiányos magyarázatot tartalmazó végzését.
- [7] Az Alkotmánybíróság főtítkára – a kellő alkotmányjogi érvekkel alátámasztott indokolás elmaradása miatt – hiánypótlásra szólította fel az indítványozót. Panasz-kiegészítésében az indítványozó – amellett, hogy fenntartotta az eredeti beadványában foglaltakat – tájékoztatta az Alkotmánybíróságot, hogy az alapvető jogok biztosa „megtévesztő félremagyarázással” elutasította az ügyvel kapcsolatos vizsgálat lefolytatására irányuló kérelmét.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság eljárása során elsőként azt vizsgálja, hogy a benyújtott alkotmányjogi panasz megfelel-e az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvényben (a továbbiakban: Abtv.) előírt tartalmi és formai követelményeknek. Az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról [Abtv. 56. § (1) bekezdés]. A befogadhatóság törvény által meghatározott tartalmi feltételeit vizsgáló tanács mérlegelési jogkörében hozza meg döntését [Abtv. 56. § (2) bekezdés].
- [9] Az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárás befejező egyéb döntés sérti az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 27. §]. Az indítványozó az ügyben közvetlenül érintett, félként (kérelmezőként) vett részt a bírósági eljárásban és panaszában megjelölte az alaptörvény-ellenesnek tartott bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], továbbá kérte annak megsemmisítését [Abtv. (1b) bekezdés f) pont]. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette [Abtv. 27. § b) pont] és megjelölte azt az alaptörvényi rendelkezést, mely indítványozói jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság panasz elbírálására vonatkozó hatáskörét megállapítja [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítványozó a benyújtására nyitva álló törvényi határidőn belül postára adta alkotmányjogi panaszát, mely azonban az alább felsorolt okok miatt a befogadhatóság törvényben meghatározott kritériumainak nem felel meg.
- [10] Az indítványozó panasz-beadványában – többek között – hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz, valamint a XXIV. cikk (1) – és az indítványozó szerint (7) – bekezdésében szabályozott tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő joga sérelmére. Az Alaptörvény XXIV. cikke nem rendelkezik (7) bekezdéssel, erről az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra felhívó levelében már tájékoztatta az indítványozót. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére – az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján –

kizárólag a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult eljárások vonatkozásában alapítható alkotmányjogi panasz {3071/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [12]}. Az indítványozó által hivatkozott alaptörvényi rendelkezés ugyanis a közigazgatási hatósági eljárás tekintetében határozza meg a tisztességes eljárás követelményét {3081/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [8]; 3010/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az alkotmányjogi panasz alapját képező bírósági eljárás a közjegyző elutasító végzésével szembeni felbuzósításra és nem közigazgatási hatóság döntésének felülvizsgálatára irányult, így az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában az alkotmányjogi panasz nem alkalmas az Alkotmánybíróság általi érdemi vizsgálatra. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanis „[a] bírósági eljárás tisztességességével összefüggésben nem a XXIV. cikkre, hanem a XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapítható alkotmányjogi panasz” {3081/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [8]}. {Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapjog sérelmével kapcsolatos indítványi elem vizsgálatával az Alkotmánybíróság alább, az Indokolás [13] bekezdésében foglalkozik.} A közjegyzői eljárás tisztességessége – az indítványozó panasz-beadványában állított – sérelmének vizsgálatára az Alkotmánybíróság hatásköre nem terjed ki, így érdemi alkotmányosságai vizsgálatra ebben az esetben sem kerülhetett sor.

- [11] Az indítványozó panasz-beadványában a tisztességes eljáráshoz való alapjogának sérelme mellett az észszerű határidőn belüli elbírálás követelményébe ütközés miatti alaptörvény-ellenességet is állított. A tisztességes eljáráshoz fűződő alapjog részelemének tekintendő észszerű határidőn belüli elbírálás követelménye – az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint – „[a]z Alaptörvényben biztosított azon jogok körébe tartozik, amelyek sérelme alkotmányjogi panasz alapját képezheti.” {2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [52]}. Az észszerű határidőn belüli elbíráláshoz fűződő alapjog sérelmére alapított alkotmányjogi panaszok Alkotmánybíróság általi befogadására – a testület gyakorlata szerint – azonban csupán akkor nyílik lehetőség, ha az eljárás elhúzódása kihatott „[a]z ügyben hozott bírói döntés érdemére” {2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [54]}. Az indítványozó által sérelmesnek tartott közjegyzői elutasító végzés és a Székesfehérvári Törvényszék végzésének meghozatala között eltelt fél évbe a Pp. szerinti törvénykezési szünet időtartamát nem lehet beszámítani, ahogyan erre a törvényszék az indítványozónak küldött tájékoztató levelében rámutatott. Az indítványozó panaszában csupán állította, de nem adta megfelelő indokát annak, miben nyilvánult meg az észszerű határidőn belüli elbírálás követelményének sérelme jelen ügyben, illetve hogy az eljárás – meglátása szerinti – elhúzódása milyen hatással volt a bírói döntés érdemére.
- [12] Az indítványozó a bírósági eljárással összefüggésben utalt felesége jogorvoslati jogának sérelmére, tekintettel azonban arra, hogy az Abtv. 27. §-a nem ad lehetőséget, hogy más személy Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozással kezdeményezni lehessen az Alkotmánybíróság eljárását, az érintett alapjog vonatkozásában érdemi vizsgálatra nem kerülhetett sor.
- [13] A tisztességes bírósági eljárást meghatározó alaptörvényi rendelkezéssel [XXVIII. cikk (1) bekezdés] kapcsolatban az Alkotmánybíróság több korábbi döntésében megállapította, egy eljárás tisztességessége mindig esetről esetre, a konkrét ügy körülményeinek figyelembe vételével ítélt meg {3007/2017. (II. 1.) AB végzés, Indokolás [12]; 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]}. Önmagában az a körülmény, hogy a Székesfehérvári Törvényszék helybenhagyta a közjegyző okirat kijavításával kapcsolatos elutasító végzését, nem alapozza meg a bírósági eljárás tisztességtelenségét és a bírói döntés alaptörvény-ellenességét. Az Alkotmánybíróság „[a] tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem elvét vizsgálja” {3063/2017. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [45]}, és – több döntésében megfogalmazta – nem járhat el hagyományos jogorvoslati fórumként, „szuperbírói szerepben,” erre a tisztességes eljárás alapjoga sem adhat lehetőséget {3063/2017. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [44]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszja egyértelműen jogszabály-értelmezésre irányul alaptörvény-értelmezés helyett, beadványában ugyanis mind a Pp., mind az ME rendelet, mind a Ktv. több rendelkezésének megsértésére hivatkozott, alapjoga sérelmének az Alkotmánybíróság eljárása szempontjából releváns alkotmányossági indokát pedig nem adta meg. A jogszabályok értelmezése a rendes bíróságok hatáskörébe tartozik, az Alkotmánybíróság csupán „[a]z értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki” {3063/2017. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [44]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. A vélt vagy valós jogszabálysértő jogalkalmazás nem adhat alapot az Alkotmánybíróság általi beavatkozásra {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [14] Az indítványozó panaszja kiegészítésében megtévesztőnek ítélte a törvényszék indokolását. Az Alkotmánybíróság számos döntésében kimondta, „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szub-

jektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3063/2017. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [47]}. Az Alkotmánybíróság bíróságok jogértelmezési hatáskörére vonatkozó megállapítása az indokolási kötelezettség tekintetében a konkrét esetben is megállja a helyét, és akadályát képezi az indítvány érdemi vizsgálatának.

- [15] 4. Az indítványozó alkotmányjogi panasz – az Alkotmánybíróság szerint – alkalmatlan az érdemi vizsgálatra, nem vet fel ugyanis a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést [Abtv. 29. §]. Mindezek okán az Alkotmánybíróság az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltak figyelembe vételével az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja, valamint – a jogorvoslathoz való jog tekintetében – a c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [16] Egyetértek a döntés rendelkező részével, támogatom az indítvány visszautasítását, ugyanakkor szükségesnek tartom a végzés indokolásának a kiegészítését az alábbiak szerint.
- [17] 1. A döntés Indokolásának [10] bekezdésében az Alkotmánybíróság – hivatkozással a korábbi gyakorlatára {3010/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [12]; 3081/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [8]; 3071/2017. (IV. 19.) AB végzés [12]} – megállapította, hogy „[a]z Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére [...] kizárólag a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult eljárások vonatkozásában alapítható alkotmányjogi panasz”. Az indokolás szerint ugyanis „az indítványozó által hivatkozott alaptörvényi rendelkezés [...] a közigazgatási hatósági eljárás tekintetében határozza meg a tisztességes eljárás követelményét”. Ebből pedig a végzés indokolása arra a következtetésre jut, hogy „[a] közjegyzői eljárás tisztességessége [...] sérelmének vizsgálatára az Alkotmánybíróság hatásköre nem terjed ki”, így érdemi alkotmányossági vizsgálatra nem kerülhet sor. Az indokolás ezen megállapításaival nem értek egyet.
- [18] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „[m]indenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék”.
- [19] Álláspontom szerint az Alaptörvény XXIV. cikkének hivatkozott rendelkezéséből nem következik, hogy az kizárólag a közigazgatási hatósági eljárásra vonatkozik. Úgy gondolom, hogy az Alaptörvény e rendelkezése valamennyi hatóság (ebben az összefüggésben: közhatalmat gyakorló jogalkalmazó szerv) eljárására vonatkozik.
- [20] A közjegyzői eljárásokkal kapcsolatban pedig fontosnak tartom hangsúlyozni azt is, hogy a Ktv. 1. § (1) bekezdése „közhitelességgel ruházza fel a közjegyzőket, hogy a jogviták megelőzése érdekében a feleknek pártatlan jogi szolgáltatást nyújtsanak”. A Ktv. 1. § (4) bekezdése pedig kifejezetten kimondja, hogy „[a] közjegyző a jogszabály által meghatározott hatáskörében az állam igazságszolgáltató tevékenysége részeként jogszolgáltató hatósági tevékenységet végez”. A közjegyző végzése a jogorvoslat szempontjából a járásbíró végzésével azonos hatályú [Ktv. 5. § (2) bekezdés].
- [21] A fentiek alapján úgy gondolom, hogy a Ktv. hivatkozott rendelkezései alapján egyértelműen megállapítható, hogy a közjegyző – az igazságszolgáltatás részeként – jogszolgáltató hatósági tevékenységet végez. Eljárására ezért az Alaptörvény XXIV. cikkének hatálya kiterjed.
- [22] 2. A fentiekben kifejtettek mellett fontosnak tartom annak kiemelését is, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlatában nem teljesen egyértelmű az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének (tisztességes hatósági eljáráshoz való

jog) és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének (tisztesseges bírósági eljáráshoz való jog) az elhatárolása. Véleményem szerint az elhatárolás szükségét éppen a konkrét esetben is vizsgált közjegyzői nemperes eljárások jogi természetete is indokolná.

- [23] Az adott esetben vizsgált közjegyzői eljárás polgári nemperes eljárás. Az egyes közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvény 1. § (2) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy „[a] közjegyző eljárása – mint polgári nemperes eljárás – a bíróság eljárásával azonos hatályú”. E törvény 1. § (1) bekezdése egyértelművé teszi azt is, hogy a közjegyző hatáskörébe tartozó eljárásokban azokra az eljárási kérdésekre, amelyeket a törvény nem szabályoz, a Pp. szabályai – a polgári nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel – megfelelően irányadók.
- [24] Véleményem szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdéséből és a XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelményrendszer elhatárolása nem ahhoz igazodik, hogy az adott eljárásban mely közhatalmat gyakorló jogalkalmazó szerv (pl. bíróság vagy közjegyző) jár el, hanem a konkrét eljárás természetét kell vizsgálni. Úgy gondolom, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a tág értelemben vett igazságszolgáltatás olyan alapvető alkotmányos garanciáit foglalja magában, amely nem csak bírósági, hanem más nemperes eljárásokban (pl. a hagyatéki eljárás lefolytatása során) is számon kérhető. Emellett pedig nem hagyható figyelmen kívül, hogy egyes bírósági nemperes eljárásokban, ahol a bíróság nem tart tárgyalást, és döntését kizárólag a felek által csatolt okiratokra alapítja, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog követelményrendszere nem érvényesülhet teljes terjedelmében. Következésképpen az ilyen eljárásokban inkább az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt garanciarendszer kérhető számon.
- [25] 3. A fentiekben kifejtettek alapján nem értek egyet azzal a megállapítással, hogy az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre vizsgálni a közjegyzői eljárás tisztességes lefolytatásának sérelmére alapított alkotmányjogi panaszt. Véleményem szerint az alkotmányossági kérdés, hogy az Alkotmánybíróság a közjegyző által lefolytatott nemperes eljárásokban az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének vagy XXVIII. cikk (1) bekezdésének alkotmányos garanciarendszerét követeli meg.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2033/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3177/2017. (VII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság Szf.9/2015/14. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó 2016. január 11-én az első fokon eljáró bíróság útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és kérte a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság Szf.9/2015/14. számú határozata, valamint a Budapest területén működő ítélőtábla mellett eljáró elsőfokú szolgálati bíróság Szf.4/2015/18. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó 2012. április 1-jétől három év határozott időre kinevezett bíró volt a Nagykanizsai Járásbíróságon. Egy konkrét ügyben 2014. október 14-én folytatódó tárgyalást tartott, ahol a tárgyalási történéseket diktálással magnetofonra rögzítette, amit leírásra leírójának átadott. A tárgyalás miatt a felperes október 21-én panasszal élt a járásbíróság elnökénél, aki október 28-án a panaszt észrevételezésre átadta a bírónak. Az indítványozó bíró ugyanezen a napon kézhez vette a magnószalagról készült leíratot, amelyhez bizonyos kiegészítéseket és javításokat ismét hangszalagra diktált és újra átadta a leírónak. A leíró a módosításokat elkészítette, de nem saját, hanem a bíró aláírásával látta el azokat, hivatkozva arra, hogy a leírt változat az eredetileg rögzített anyagtól jelentősen eltér. A járásbíróság elnöke az érintettek meghallgatása után más igazgatási intézkedést mellőzve arról tájékoztatta a bírót, hogy a feleknek az október 14-ei tárgyalásról szóló jegyzőkönyv, valamint a peres ügy érdemére vonatkozó tájékoztatás adható ki, ezen túlmenő tájékoztatás az igazgatási feladatok közé tartozik. A bíró ezt követően 23. sorszámú végzésében tájékoztatta a feleket a jegyzőkönyv leírása kapcsán felmerült problémáról, név szerint megjelölve a leíró és utalva arra, hogy minderről az illetékes bírósági vezetők is tudomással rendelkeznek.
- [3] Az előzőekben ismertetett események mellett más történések miatt is a Zalaegerszegi Törvényszék elnöke 2015. január 14-én a fegyelmi eljárást mellőzve figyelmeztette a bírót, aki azt nem fogadta el és a fegyelmi eljárás megindítását kérte. A fegyelmi eljárás tartama alatt, de még a fegyelmi tárgyalást megelőzően a fegyelmi jogkörben eljáró bíróság tudomására jutott, hogy az indítványozó bíró szolgálati jogviszonya megszűnt, tekintettel arra, hogy a bíró tevékenységének vizsgálata eredményeként úgy foglaltak állást, hogy határozatlan idejű kinevezésre nem alkalmas. Az indítványozó bírói jogviszonya a törvény erejénél fogva megszűnt, így a fegyelmi eljárás megszüntetésének lett volna helye, azonban a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 123. § (4) bekezdése alapján – figyelemmel az eljárás alá vont indítványozó bíró kérésére is – a fegyelmi vétség elkövetése tárgyában a fegyelmi bíróságnak hatáskörében állt dönten. E határozat – és az azt fellebbezés folytán felülvizsgáló másodfokú határozat – képezi az alkotmányjogi panasz tárgyát. A fegyelmi eljárás során a vizsgálóbiztos jelentésében a bíró terhére rótt több magatartás tekintetében nem állapították meg a fegyelmi vétség elkövetését, egy tekintetben azonban – a nevezett tájékoztató végzés meghozatalával és közlésével – úgy tekintette a szolgálati bíróság, hogy a fegyelmi vétség elkövetése megvalósult.
- [4] A fegyelmi jogkörben eljáró Budapest területén működő ítélőtábla mellett eljáró elsőfokú szolgálati bíróság háromtagú, hivatásos bírákból álló tanácsa Szf.4/2015/18. számú határozatával az eljárást megszüntette és megállapította, hogy az eljárás alá vont bíró az adott ügyben a 23. sorszámú végzés meghozatalával és annak fellelkel való közlésével fegyelmi vétséget követett el, megsértve ezzel a Bjt. 37. § (2) bekezdését. Bár a jegyzőkönyv időszerű elkészültének elmaradása nem a bírónak volt felróható, azáltal, hogy a bíró a felek tudomására hozta

a bírósági szervezeten belül fellépett ellentéteket, megszegte a Bjt. 37. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségét, amely szerint „[a] bíró köteles a tisztségéhez méltó, kifogástalan magatartást tanúsítani és tartózkodni minden olyan megnyilvánulástól, amely a bírósági eljárásba vetett bizalmat vagy a bíróság tekintélyét csorbítaná”. „A bíróságon kialakult konfliktus ügyféllel történt ismertetése alkalmas volt arra, hogy súlyosan csorbítsa a bíróság tekintélyét”, ami megalapozta a fegyelmi vétség megállapítását. A szolgálati bíróság határozata ellen mind a fegyelmi eljárást kezdeményező törvényszéki elnök, mind az eljárás alá vont bíró fellebbezéssel élt. A Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság háromtagú, hivatásos bírákból álló tanácsa SzfF.9/2015/14. számú határozatával a fellebbezéssel nem támadott részek érintetlenül hagyásával a fellebbezéssel támadott határozatot helybenhagyta. A másodfokú szolgálati bíróság egyetértett az elsőfokú szolgálati bíróság azon álláspontjával, amely szerint az eljárás alá vont bíró jogszerűen egészítette ki, helyesbítette az eredeti diktálás alapján készült leíratot: tárgyalási jegyzőkönyvnek nem az eredeti magnószalagra rögzített hangfelvétel, hanem a bíró által véglegesített dokumentum minősül. Egyetértett továbbá az elsőfokú határozat azon részeivel is, amelyek a más magatartások kapcsán a bíró fegyelmi felelősség alóli felmentését tartalmazták. A 23. sorszámú végzés meghozatala és kiadása kapcsán a fegyelmi vétség elkövetését az elsőfokú szolgálati bíróság megállapította – a másodfokú szolgálati bíróság ezen álláspontjával is egyetértett, elutasítva az indítványozó bíró fellebbezését. A Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság egyetértett azzal az elsőfokú határozatban tett megállapítással, amely szerint a kifogásolt tájékoztató végzés meghozatala és közlése „alkalmas volt a bíróság tekintélyének csorbítására”. A bíró nem volt kényszerhelyzetben – ahogy arra fellebbezésében hivatkozott –, hiszen a felek tájékoztatása tartalma tekintetében volt választása: nem kellett volna a feleket a szervezeten belüli vélt vagy valós konfliktusról, mulasztásokról tájékoztatni. A bíró fellebbezésében nem, csak az azt követően előterjesztett beadványában hivatkozott arra, hogy a fegyelmi eljárás vizsgálóbiztosának eljárása szabályszerűtlen volt, ezen hivatkozását azonban a másodfokú tanács, mint elkésettelt elutasította. Szintén mellőzte a másodfokú szolgálati bíróság a bíró által hivatkozott igazgatási vezetői és leírói mulasztások és az ebből következő esetleges felelősség értékelését, mivel az eljárás tárgya nem e személyek, hanem az indítványozó bíró magatartásának értékelése volt.

- [5] 1.2. Az indítványozó a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság ezen határozata ellen fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában az Abtv. 27. §-a alapján kérte, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a Kúria támadott döntését, mert álláspontja szerint az ítélet sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését. Hivatkozott még az Alaptörvény Q) cikk (2)–(3) bekezdésére, a XV. cikk (2) bekezdésére, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: EJE) 6. és 13. cikkére is. Hiánypótlásában az indítványozó a Q) cikkre való hivatkozását nem tartotta fenn.
- [6] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ára alapozza, amely szerint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság határozata ellen nincs helye fellebbezésnek, az indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát. A panaszos az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványt. Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott feltételeknek csak részben felel meg. Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény és az Abtv. azon rendelkezéseit, amelyek az Alkotmánybíróság hatáskörét meghatározzák az adott ügyben. Az indítvány tartalmaz ugyan határozott kérelmet a megjelölt bírósági döntés megsemmisítése iránt, valamint indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, illetve XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésben foglaltakat, a XV. cikk (1) bekezdése tekintetében azonban semmilyen indokolás nem lelhető fel. Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az Alaptörvény XXIV. cikke a hatósági eljárásokra vonatkozik, tekintettel azonban arra, hogy az indítványozó megjelölte a XXVIII. cikk (1) bekezdését is, a tisztességes eljárás sérelmére vonatkozó indítványi elemeket e cikk tekintetében vizsgálta meg. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikkéhez kapcsolódóan hivatkozott még az EJE tisztességes eljárást (6. cikk) és jogorvoslatot (13. cikk) garantáló rendelkezéseire is.

- [7] 3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további, alternatív jellegű tartalmi feltételeiként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-elleneséget tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Tekintettel arra, hogy határozott kérelmet az indítvány csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével kapcsolatban tartalmazott, a továbbiakban a befogadhatóság fenti feltételeit is csak ebben a körben vizsgálta az Alkotmánybíróság.
- [8] 3.1. A tisztességes eljáráshoz való jog kapcsán az indítványozó hosszasan idézi az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatát, és azt az ügyében eljáró vizsgálóbiztos eljárására vonatkoztatva sérelmezi, hogy az eljárás előkészítetlen volt, így a fegyelmi tanács eljárása sem lehetett tisztességes. Különösen sérelmezi, hogy a 23. sorszámú végzést csak külön felhívásra küldték meg az elsőfokú szolgálati bíróságnak, így az előkészítés nem lehetett teljes. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a vizsgálóbiztos jelentése tartalmazta a végzést mint a fegyelmi vétséget álláspontja szerint megalapozó egyik körülményt, azt azonban valóban nem részletezte. A Budapest területén működő ítéletábránál eljáró elsőfokú szolgálati bíróság a hivatkozott végzést eljárása során beszerezte és arra vonatkozóan az indítványozó nyilatkozhatott, álláspontját előadhatta, és az indítványában maga is úgy fogalmazott, hogy a szolgálati bíróság körültekintően állapította meg a tényállást. E körben a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság utalt arra, hogy a vizsgálóbiztos eljárását az indítványozó késve, a fellebbezést követően kívánta vitatni, amelynek már nem volt helye.
- [9] 3.2. Az indítványozó kiegészített alkotmányjogi panaszában arra is hivatkozott, hogy a bíróság helytelenül értékelte a bizonyítékokat, így a bizonyítási teher megfordult, azaz neki kellett bizonyítania, hogy nem követett el fegyelmi vétséget, és ez összességében sérti a tisztességes eljáráshoz való jogát. Az indítványozó azt is sérelmezte, hogy a szolgálati bíróság bizonyítási indítványait figyelmen kívül hagyta, illetve nem vizsgálta a járásbíró elnökének, valamint az ügyben érintett leírónak a magatartását, mulasztását, vétkességét. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a tényállás megállapítására és a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét felülbírálja. Az Alkotmánybíróság ismételtén rámutat arra, hogy „[s]em a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíró« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {elsőként lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Amennyiben az alkotmányjogi panasszal támadott bírói ítélet kapcsán megállapítható, hogy az valamennyi, az ügy szempontjából lényeges kérdés vizsgálatára kitér, az értékelés szempontjairól megfelelően számot ad „[a]z Alkotmánybíróság [...] a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállónan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az Alkotmánybíróság – a fentebb ismertetett gyakorlata alapján – a jelen ügyben is tartózkodott a bizonyítékok mérlegelésének, értékelésének felülvizsgálatától.
- [10] 3.3. A jogorvoslati jog kapcsán az indítványozó azt sérelmezte, hogy a másodfokon eljáró szolgálati bíróság – állítása szerint – nem vette figyelembe érveit a munkáltatói közrehatás értékelése kapcsán, ezért sérült a tisztességes tárgyaláshoz és a hatékony jogorvoslati jog. Az Alkotmánybíróság azonban úgy ítélte meg, hogy a másodfokon eljáró szolgálati bíróság helybenhagyó ítélete indokolásában érintette az igazgatási vezetőket, a leíró magatartását, de azok értékelését szükségtelennek tartotta az eljárás tárgyának megítéléséhez. Az alkotmányjogi panasz így tartalma szerint ennek az értékelésnek a felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság a bíróságok ítéleteit azonban csak akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megsabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz {3088/2016. (V. 2.) AB végzés, Indokolás [24]; 3213/2016. (X. 26.) AB végzés, Indokolás [20]}. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben nem észlelt olyan értelmezési hibát, amely a tisztességes eljáráshoz való alkotmányos joggal érdemi összefüggésben állna; az

indítványnak ezen alaptörvényi rendelkezésre hivatkozó érvei nem támasztanak alá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, és nem vetnek fel az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem. A jogorvoslathoz való jog sérelmét csak állította az indítványozó, de nem terjesztett elő olyan alkotmányjogilag értékelhető érvelést, amely az érdemi eljárás lefolytatását megalapozta volna.

- [11] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában, illetve – részben – az 52. § (1b) bekezdésében írott feltételeknek, így annak befogadására nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/169/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3178/2017. (VII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SzfF.15/2016/4. számú végzése alap-törvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz keretében a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SzfF.15/2016/4. számú végzése és a Budapest területén működő ítélőtábla mellett eljáró elsőfokú szolgálati bíróság SzfF.16/2016/6. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] A tárgyi ügy előzményeként az indítványozó bíróval szemben a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) 108. §-a alapján a törvényszék elnöke – fegyelmi eljárás kezdeményezésének mellőzésével – figyelmeztetést alkalmazott. Az indítványozó kérte a fegyelmi eljárás lefolytatását. A Budapest területén működő ítélőtábla mellett eljáró elsőfokú szolgálati bíróság SzfF.4/2015/18. számú határozatával megállapította, hogy az indítványozó fegyelmi vétséget követett el, a fegyelmi eljárást azonban megszüntette, tekintettel arra, hogy az indítványozó határozott időre történő kinevezése miatt a szolgálati viszonya időközben megszűnt. A Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság mint másodfokú bíróság SzfF.9/2015/14. számú határozatával az elsőfokú szolgálati bíróság határozatát helybenhagyta. Az indítványozó ezt követően a Bjt. 129. §-a alapján új eljárást kezdeményezett a szolgálati bíróság előtt, kérve a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SzfF.9/2015/14. számú határozatának hatályon kívül helyezését, és a fegyelmi vétséget megállapító részében az eljárás megszüntetését. A Budapest területén működő ítélőtábla mellett eljáró elsőfokú szolgálati bíróság SzfF.16/2016/6. számú végzésével a kérelemnek nem adott helyt, a fegyelmi eljárást megtagadta. A Bjt. 129. § (1) bekezdése szerint a jogerős fegyelmi határozat elleni új eljárást az eljárás alá vont bíró kezdeményezhet. Ezt a törvényi rendelkezést az elsőfokú szolgálati bíróság úgy értelmezte, hogy az indítványozó – mivel bírói szolgálati viszonya megszűnt – nem jogosult új eljárást kezdeményezni. Az indítványozó fellebbezést terjesztett elő az elsőfokú szolgálati bíróság végzése ellen, álláspontja szerint ugyanis a szolgálati bíróság hatásköre rögzült, azt nem érintette bírói szolgálati jogviszonyának megszűnése. Ellenkező esetben azt kellene feltételezni, hogy a szolgálati bíróság hatáskör hiányában járt el bírói szolgálati viszonyának megszűnését követően. A Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SzfF.15/2016/4. számú végzésével helybenhagyta az elsőfokú szolgálati bíróság végzését, pontosítva az elsőfokú szolgálati bíróság indokolását. A másodfokú szolgálati bíróság szerint ugyanis nem az zárta el az új eljárás kezdeményezésének lehetőségétől az indítványozót, hogy bírói szolgálati viszonya megszűnt, hanem a Bjt. 129. § (1) bekezdésének azon fordulata, amely a fegyelmi eljárás alá vont bíró számára csak a jogerős fegyelmi határozat ellen teszi lehetővé ennek a rendkívüli jogorvoslatnak az igénybevételét. A tárgyi ügyben ugyanis az indítványozó bírói szolgálati viszonyának megszűnése miatt az indítványozóval szemben fegyelmi büntetés nem volt kiszabható. Jogerős fegyelmi határozat hiányában pedig a Bjt. 129. § (1) bekezdése szerinti új eljárás kezdeményezésére nincs lehetőség. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria mellett eljáró másodfokú szolgálati bíróság SzfF.15/2016/4. számú végzése és a Budapest területén működő ítélőtábla mellett eljáró elsőfokú szolgálati bíróság SzfF.16/2016/6. számú végzése sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseiben foglaltakat. Az indítványozó ezen felül hivatkozott még az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: EJE) 6. és 13. cikkére is és a Velencei Bizottság 683/2012. számú állásfoglalására is. Az indítványozó szerint a tisztességes tárgyaláshoz való jogát sértette, hogy az elsőfokú szolgálati bíróság SzfF.16/2016/6. számú végzéséből nem derült ki sem az előadó bíró személye, sem a vizsgálóbiztos feladat- és hatásköre, illetve vizsgálatának eredménye. Továbbá sérelmezte, hogy nem kapott meg minden – az eljárás során keletkezett – iratot. Az indítványozó vitatta a másodfokú szolgálati bíróságnak a Bjt. 123. § (4) bekezdésére vonatkozó jogértelme-

zését is, az véleménye szerint „téves, öncélú és jogszabályellenes” volt. Az indítványozó végezetül előadta, hogy álláspontja szerint a hatékony jogorvoslathoz való jogától fosztotta meg a szolgálati bíróság azzal, hogy elzárta az új eljárás kezdeményezésének mint rendkívüli jogorvoslatnak az igénybevitelétől.

- [3] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. Az Abtv. 51. §-a szerint az Alkotmánybíróság az arra jogosult indítványa alapján jár el, az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint pedig az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, melynek részletes feltételeit az 52. § (1b) bekezdés tartalmazza. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, mert az indítvány – az alábbiak szerint – nem tekinthető határozottnak.
- [4] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál előterjesztett kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha az tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a támadott jogszabály, jogszabályi rendelkezés, illetve bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Jelen ügyben az indítványozó alkotmányjogi panaszában csak hivatkozott a tisztességes tárgyaláshoz és a jogorvoslathoz való jogra, de nem adott elő indokolást arra nézve, hogy a támadott bírói döntések miért és mennyiben sértik az Alaptörvényben biztosított jogait. Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá, hogy az Alaptörvény XXIV. cikke a hatósági eljárások tisztességességét garantálja, így a bírósági eljárásokra nem vonatkozik. Az Alkotmánybíróság végezetül utal azon állandó gyakorlatára is, amely szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik, a rendkívüli – azaz a már jogerős határozatokkal szemben igénybe vehető – jogorvoslat nem része a jogorvoslathoz való jog alkotmányos tartalmának {9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 68., 1/1994. (I. 7.) AB határozat, ABH 1994, 38., legutóbb megerősítette a 3094/2017. (IV. 28.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [5] Az Alkotmánybíróság – a fentiekben foglaltakra tekintettel – az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1) és (3) bekezdése szerint eljárva, az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjára hivatkozva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1121/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3179/2017. (VII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény 26. § (3) bekezdése és 40/A. §-a, valamint a Kúria Kfv.V.35.737/2015/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók, egy gazdasági társaság (a továbbiakban: indítványozó I.) és egy másik gazdasági társaság (a továbbiakban: indítványozó II.) jogi képviselőjük (dr. Cserta Zoltán jogtanácsos, 1095 Budapest, Mester utca 54. III/5/a.) útján alkotmányjogi panasz indítványt terjesztettek elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján, amelyben kérték a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Szjtv.) 26. § (3) bekezdése és 40/A. §-a, valamint a Kúria Kfv.V.35.737/2015/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló két – a bíróság által a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata iránt indított perben egyesített – ügyben a szerencsejáték szervezéssel és pénznyerő automaták működtetésével foglalkozó indítványozók (a közigazgatási per felperesei) kérelmet terjesztettek elő a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (továbbiakban: NAV) Központi Hivatala Szerencsejáték Felügyeleti Főosztályánál az általuk üzemeltetett pénznyerő automaták igazgatási szolgáltatási díjának, valamint a 2012. IV. negyedévre befizetett százalékos és a 2012. október hónapra befizetett tételes játékadójának időarányos visszatérítése iránt, mivel az Szjtv.-t 2012. október 10-től módosító 2012. évi CXLIV. törvény (továbbiakban: Módtv.) megtiltotta a pénznyerő automaták kaszinón kívüli működtetését. Az indítványozók kérelmüket arra alapozták, hogy az engedéllyel rendelkező pénznyerő automatákra az igazgatási szolgáltatási díjakat a teljes engedélyezési időszakra, a játékadókat pedig a törvényi előírás szerint – negyedévente, illetve a tételes játékadót havonta – megfizették. Az indítványozók szerint az adó időarányosan visszajár, mint ahogy a 2012 októberében megszűnt engedélyre tekintettel a teljes évre megfizetett igazgatási szolgáltatási díj időarányos része is. A NAV Központi Hivatala Szerencsejáték Felügyeleti Főosztály – mindkét indítványozó esetében – az igazgatási szolgáltatási díj időarányos részének visszautalására irányuló kérelmet elutasította, míg a tételes játékadó visszatérítési kérelmet – hatáskör hiányában – áttette a NAV Fejér Megyei Igazgatóságához mint elsőfokú adóhatósághoz. Az elsőfokú adóhatóság levélben arról tájékoztatta az indítványozókat, hogy a 2012. IV. negyedévi százalékos játékadó összegét – önellenőrzési bevallás benyújtásával – helyesbíthetik és az esetlegesen keletkezett túlfizetést visszaigényelhetik. A tételes játékadó 2012. október hónapra befizetett időarányos részének – a két indítványozót illetően mindösszesen 1 400 000 Ft-nak – a visszatérítésére irányuló kérelmet azonban a hatóság elutasította. Az adóhatóság határozatát az Szjtv. 2012. október hó 9-ig hatályos 26. § (1) bekezdésére, 33. § (1) bekezdésére, és a 33. § (6) bekezdésének *aa*) és *b*) pontjaira alapította, miszerint a pénznyerő automata üzemeltető (szerencsejáték-szervező) az I. és II. kategóriájú játékteremben üzemelő pénznyerő automata esetén havonta, játékhelelyenként 500 000 Ft, az elektronikus kaszinóban üzemeltetett pénznyerő automata esetében 700 000 Ft tételes játékadó fizetésére köteles, amelyet minden megkezdett hónap után meg kell fizetni. A jogszabály alapján tehát az indítványozóknak a naptári hónap egészére és teljes mértékben meg kellett fizetniük a tételes adót, annak részbeni visszatérítésére jogszabályi lehetőség nem volt, és az adóhatóság részére a jogszabály mérlegelési lehetőséget sem biztosított – állapította meg az elsőfokú határozat. Az indítványozók fellebbezését követően a NAV illetékes regionális igazgatósága az elsőfokú határozatokat helyben hagyta. A másodfokú határozatokkal szemben az indítványozók jogszabálysértésre hivatkozással keresetlevelet terjesztettek elő, melyben kérték az alperesi határozatok megváltoztatását, az adó-visszatérítés jogalapjának megállapítását és az adóhatóság kötelezését a tételes játékadó időarányos részének a visszafizetésére.

- [3] 1.2. A Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a pereket egyesítette, majd azokat egy eljárásban elbírálva, a 12.K.27.247/2014/12. sorszámú ítéletével a kereseteket elutasította. A bíróság ítéletében megállapította, hogy mivel az indítványozók 2012. október hó 1. és 9. napja között szerencsejáték-szervező tevékenységet folytattak és pénznyerő automatákat üzemeltettek, a tételes játékadót az Szjtv. 33. § (1) bekezdése alapján meg kellett fizetniük. A 2012. október 10. napján hatálybalépett Módtv. 8. §-a alapján az Szjtv. kiegészült a 40/A. §-sal, melynek (1) bekezdése szerint a pénznyerő automaták üzemeltetésére vonatkozó engedélyek a Módtv. hatálybalépését követő napon hatályukat veszítették, míg a (2) bekezdés egyértelmű rendelkezést tartalmazott arra nézve, hogy a Módtv. hatálybalépését megelőző időszakra vonatkozóan az adófizetési, bevallási és adatszolgáltatási kötelezettséget a törvénynek a Módtv. hatálybalépését megelőző napon hatályos rendelkezései szerint kell teljesíteni. A bíróság álláspontja szerint, tehát az alperesi határozatok jogszerűen döntöttek az indítványozók kérelmének elutasításáról, az időarányos visszatérítésnek ugyanis nem volt jogszabályi alapja, sőt az Szjtv.-nek a Módtv. által megállapított 40/A. § (2) bekezdése azzal kifejezetten ellentétes rendelkezést tartalmaz. A bíróság elutasította az indítványozóknak az eljárás felfüggesztésére és az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmét arra hivatkozással, hogy jogalkotói mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítása nem indítványozható az Alkotmánybíróságnál.
- [4] 1.3. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.V.35.737/2015/8. számú ítéletével a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.K.27.247/2014/12. számú ítéletét hatályában fenntartotta. Ítéletének indokolásában megállapította, hogy az indítványozók felülvizsgálati kérelmükben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 272. § (2) bekezdése szerint nem jelöltek meg olyan Pp. szabályt, amit az elsőfokú bíróság megsértett volna. Megállapította továbbá, hogy az elsőfokú bíróság ítélete az érdemben felülvizsgálható körben megfelel a jogszabályoknak. Az Szjtv. 33. § (1) bekezdése ugyanis előírta, hogy a 26. § (1) bekezdése szerinti üzemeltetőknek havonta, játékhelyenként 500 000 Ft összegű tételes játékadót kell fizetnie, míg az Szjtv. 33. § (5) bekezdés *b)* pontja arról rendelkezett, hogy a pénznyerő automata után nem kell tételes játékadót fizetni akkor, ha a jogszabály szerinti üzemeltetés nem lehetséges. Ugyanakkor a Kúria ítélete szerint, mivel az indítványozók pénznyerő automatáit 2012. október 10. napjától kezdődően nem lehetett üzemeltetni, ezért a 2012. október hónapra eső tételes adófizetési kötelezettség – az e hónap első napján fennálló tények és jogszabályi rendelkezések alapján – fennállt és a jogszabály módosításától függetlenül bekövetkezett. Megjegyezte a Kúria azt is, hogy más adókkal szemben a tételes adó alapvető jellemzője, hogy az nem függ az adott tevékenység jövedelmezőségétől. Hivatkozott a felülvizsgálati ítélet indokolása az Szjtv. 40/A. § (1) és (2) bekezdéseire, amely rendelkezések értelmében a pénznyerő automaták játékkaszinón kívüli üzemeltetésének megszüntetése nem igényelt külön hatósági döntést és az adófizetési, bevallási és adatszolgáltatási kötelezettséget a 2012. október 9-ig hatályos rendelkezések szerint kellett teljesíteni. A Kúria a felülvizsgálati eljárás során nem adott helyt az indítványozók alkotmánybírósági eljárás kezdeményezésére vonatkozó kérelmének, figyelemmel arra, hogy az Alkotmánybíróság a 26/2013. (X. 4.) AB határozatban korábban már elutasította az Szjtv.-nek a felülvizsgálattal érintett ügyben is alkalmazott törvényhelyei alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló indítványokat. Végül a Kúria hangsúlyozta, hogy a felülvizsgálattal érintett ügyben a felek jogvitája nem polgári-, hanem adójogi jogviszonyból ered, a tárgya nem kártérítés, vagy kártalanítás, hanem tételes adó részleges visszafizetése iránti kérelem, tehát a kereseti és felülvizsgálati kérelmek alaposágát önmagában a C-98/14. számú ítéletre való hivatkozás – amely nem adóügyben hozott döntés – nem teremtheti meg. A Kúria ezért nem kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárást sem.
- [5] 2.1. Az indítványozók az Alaptörvény M) és O) cikkére, R) cikkének (1)–(3) bekezdéseire, XII. cikkének (1) bekezdésére, XIII. cikkére, XXIV. cikkének (2) bekezdésére, valamint XXX. cikkének (1) bekezdésére hivatkozva állították a Kúria ítéletének alaptörvény-ellenességét. Az Alaptörvény M) és O) cikkének sérelmét abban látják az indítványozók, hogy a bíróság jogértelmezése szerint akkor is fizetni kell a tételes adót, ha az adott vállalkozás nem végez tevékenységet, ráadásul a befizetett adó időarányos visszatérítésének lehetőségét is kizárta a bíróság. Az Alaptörvény R) és 28. cikke kapcsán kifejtették azt, hogy az államnak nem az volt a célja a szabályozással, hogy tevékenységgel nem fedezett összegeket (adót) tartson magánál, hanem az, hogy a szerencsejáték kedvezőtlen hatásait csökkentse, azonban a hatóságok és a bíróságok nem voltak erre – és így az indítványozók méltányos érdekeire – tekintettel a döntéshozatal során. Sérült az Alaptörvény XII. cikke is az indítványozók szerint azáltal, hogy a jogalkotó *ex lege* egyik napról a másikra betiltotta egy tevékenység végzését, így az indítványozóknak más tevékenységre kellett áttérnie, ami egyrészt időt vesz igénybe, másrészt ezen

időszak alatt az Alaptörvényből fakadó adókötelezettségüket sem tudták teljesíteni. Az indítványozók állították továbbá, hogy részben a tételes adó visszatérítésére vonatkozó szabályozás elmaradása, részben a bíróságok (és a hatóságok) jogértelmezése miatt sérült az Alaptörvény XIII. cikke szerinti tulajdonhoz való joguk. Egyrészt azáltal, hogy saját vagyonuk terhére olyan időszakra kellett adót fizetniük, amelyre nézve az adó alapjául szolgáló tevékenységet a jogszabály tilalma okán már nem folytathatták, másrészt azért, mert a pénznyerő automaták értéküket veszítették. Az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdése az indítványozók szerint azért sérült, mert az adóhatóság – az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága „Jó közigazgatás”-ról szóló ajánlásával szemben – az indítványozók mint ügyfelek méltányos érdekeit nem vette figyelembe azáltal, hogy tevékenységgel nem fedezett adót nem fizetett vissza számukra és ezt az értelmezést az ügyükben eljáró bíróságok is átvették. Állították az indítványozók az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdésében foglaltak sérelmét arra hivatkozva, hogy mivel nem végezheték tovább a tevékenységüket, ezért a tiltást követően, bizonyos időtartamban nem tudtak eleget tenni a közös szükségletek kielégítésében való részvételre vonatkozó alaptörvényi kötelezettségüknek. Ugyanakkor azonban az adó időarányos visszatérítésének az elmaradása az indítványozók mint jogi személyek tulajdonosaitól mégis megkövetelte e közös szükségletek kielégítésében való részvételt. Hivatkoztak az indítványozók az Európai Unió Bíróságának 2015. június 11-én kelt C-98/14. számú ítéletére is, amely – az indítvány szerint – megállapította, hogy a tételes játékatadó mértékének előbb ötszörösére történt felemelése, majd ezt követően, 2012-ben a Módtv.-vel a pénznyerő automaták kaszinón kívüli működtetésének megtiltása – a kellő felkészülési idő és a kompenzáció hiánya miatt – az EUMSZ 56. cikkébe ütközik, továbbá a tulajdonhoz való jog sérelmét is megalapozza az olyan nemzeti hatáskörbe tartozó szabályozás, amely figyelmen kívül hagyja az Alapjogi Charta és az Alaptörvény szabályozását. Végül kezdeményezték az indítványozók, hogyha az Alkotmánybíróság nem ért egyet az indítványban szereplő jogértelmezésükkel, akkor állapítson meg mulasztást, mert a Módtv. nem szabályozta azt, hogy a betiltást követően milyen intézkedések szükségesek a befizetett adók, közterhek, igazgatási szolgáltatási díj időarányos visszatérítéséhez.

[6] 2.2. Az indítványozók az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívására kiegészítették beadványukat és kérték, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján is vizsgálja meg a panaszukat és semmisítse meg az ítéleteket, mert azok úgy születtek meg, hogy az eljárás során a Módtv. 5. és 8. §§-ai – azaz az Szjtv. 26. § (3) bekezdése és 40/A. §-a – alaptörvény-ellenességét nem vizsgálták, illetve az eljárás során a bíróságok az indítványozók kifejezett kérése ellenére sem fordultak az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozók szerint az Szjtv. 26. § (3) bekezdése azért sérti az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésében foglalt vállalkozás szabadságát, mert megtiltotta a pénznyerő automaták kaszinón kívüli üzemeltetését és ezáltal a kizárólag erre a célra alapított és egyedül ezzel a tevékenységgel foglalkozó vállalkozásaik további működését lehetetlenné tette. Az indítványozói álláspont szerint az Alaptörvény O) cikkében foglalt kötelezettségeiket az Szjtv. 40/A. §-a terhesebbé tette számukra azzal, hogy úgy írt elő adófizetési kötelezettséget a vállalkozásaik számára, hogy egyidejűleg megtiltotta a kötelezettségeik alapjául szolgáló tevékenység végzését, és nem rendelkezett az adó visszafizetéséről. A XII. cikk (1) és (2) bekezdésében foglaltakat álláspontjuk szerint azzal sérti a szabályozás, hogy a magyar állam – az adó-visszatérítés lehetőségének szabályozása nélkül –, úgy írt elő adófizetési kötelezettséget, hogy a tevékenység megtiltásával munkanélkülivé tette az indítványozókat. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jog sérelmét egyrészt az okozta, ahogyan a bíróságok és a NAV a Módtv. 8. §-át alkalmazták – azaz nem tették lehetővé az indítványozók vállalkozásaival való elszámolást –, másrészt az, hogy a Módtv. nem rendelkezett az adófizetés kérdéséről egy olyan helyzetben, amikor kifejezett jogszabályi rendelkezés megtiltotta az adóalapot képező jövedelem megszerzését. Végül hivatkoztak az indítványozók az Alaptörvény XXX. cikkének (1) bekezdésére is, amelyet a bíróságok ítéletei azzal sértettek, hogy az Szjtv. 26. §-át és a 40/A. §-át alkalmazták az eljárásokban és ezzel aránytalanul súlyosra növelték az indítványozók teherbíró képességét mint alapkötelezettséget.

[7] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján előterjesztett indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű

kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.

- [8] 3.1. Az indítványozók jogi képviselője a Kúria támadott ítéletét – az indítványban nyilvánvalóan tévesen megjelölt időponttal szemben – 2016. július 2-án vette kézhez, az indítványt 2016. augusztus 27-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti 60 napos határidőn belül adta postára, így a panasz határidőben benyújtottnak tekintendő. Az indítványozók megjelölték az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezéseket, a sérelmezett bírói döntést, az alaptörvény-ellenesnek vélt törvényi rendelkezéseket, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, továbbá az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét, valamint kifejezett kérelmet a sérelmezett, felülvizsgálati eljárásban hozott ítélet megsemmisítésére. Az indítványozók az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban felperesek voltak, így érintettségük megállapítható, úgyszintén az is, hogy az indítványozók számára további jogorvoslati lehetőség nincs biztosítva.
- [9] 3.2. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság további feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek csak részben tesz eleget. Az indítványozók ugyanis az Alaptörvény M) cikkével, O) cikkével, R) cikkével, XII. cikkével, a XXIV. cikk (2) bekezdésével, XXX. cikkének (1) bekezdésével és a 28. cikkével összefüggésben önálló, alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem terjesztettek elő. Az alkotmányjogi panasz ezért ebben a részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjának. Az Alkotmánybíróság megállapítja továbbá, hogy az indítványozók által hivatkozott egyes alaptörvényi rendelkezések nem minősülnek Alaptörvényben biztosított jogoknak [Alaptörvény O) cikk, R) cikk, 28. cikk], ezért e cikkek vonatkozásában érdemi alkotmányossági vizsgálat lefolytatására alkotmányjogilag értékelhető indokolás előterjesztése esetén sincs lehetőség.
- [10] 3.3. Az indítványozók állították a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdésére hivatkozással is, mert egyrészt olyan időszakra is kellett saját vagyonuk terhére adót fizetni, amikor a tevékenységet a jogszabály tilalma következtében már nem végezhették, másrészt a pénznyerő automaták elvesztették értéküket. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint azonban az, hogy az indítványozók másképp értelmezték az Szjtv. egyes rendelkezéseit – mindenekelőtt a 33. § (5) bekezdés b) pontját –, önmagában nem veti fel az alaptörvény-ellenesség kételyét. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó szakjogi, vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon, ahogyan tartózkodik attól is, hogy a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el [3063/2017. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [44]]. Hangsúlyozandó továbbá az is, hogy jelen ügyben az indítványozók egy adó-visszatérítési igényüket kívánták közigazgatási hatósági eljárásban – majd annak felülvizsgálata során közigazgatási peres eljárásban – érvényesíteni, amely eljárásokban a hatóságok és a bíróságok kizárólag erről az igényről dönthettek, de semmiképpen sem az indítványozók tevékenységének korlátozásáról, így a pénznyerő automaták állított értékvesztése vonatkozásában az indítvány és a támadott bírói döntés között összefüggés nem áll fenn.
- [11] 3.4. Az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés vizsgálata kapcsán az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy a jelen panasszal tartalmilag – és részben szó szerint – azonos, ugyanazon jogi képviselővel eljáró (más) indítványozók által előterjesztett alkotmányjogi panasz kapcsán az Alkotmánybíróság e kérdést a következőképpen fogalmazta meg: „[az] ügyben – figyelemmel az EUB hivatkozott döntésére és az Alkotmánybíróság 26/2013. (X. 4.) AB határozatában foglaltakra – az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés: az indítványozó tulajdonhoz való jogának sérelmét jelentheti-e az, hogy a jogalkotó nem rendelkezett az Szjtv. rendelkezései között az általa befizetett játékadó – kártalanítást jelentő – időarányos visszatérítéséről” [3090/2017. (IV. 28.) AB végzés, Indokolás [35]]. Az Alkotmánybíróság a hivatkozott megállapítását jelen ügyben is fenntartja, ahogyan a végzésnek azt a megállapítását is, hogy az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés érdemi vizsgálatát – mivel az a tulajdonhoz való joggal összefüggésben veti fel az Szjtv. alkotmányossági vizsgálatát – az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése értelmében nem végezheti el. Az Alaptörvény 37. cikkének (4) bekezdése az Alkotmánybíróság hatáskörével kapcsolatosan ugyanis a következők szerint rendelkezik: „[m]indaddig, amíg az államadósság a teljes hazai össztermék felét meghaladja, az Alkotmánybíróság a 24. cikk (2) bekezdés b)–e) pontjában foglalt hatáskörében a központi költségvetésről, a központi költségvetés végrehaj-

tásáról, a központi adónemekről, az illetékekről és járulékokról, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények Alaptörvénnyel való összhangját kizárólag az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben vizsgálhatja felül, és ezek sérelme miatt semmisítheti meg. Az Alkotmánybíróság az e tárgykörbe tartozó törvényeket is korlátozás nélkül jogosult megsemmisíteni, ha a törvény megalkotására és kihirdetésére vonatkozó, az Alaptörvényben foglalt eljárási követelmények nem teljesültek.”

- [12] 4. Az indítványozók panasz-kiegészítésükben az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint kérték az Szjtv. 26. § (3) bekezdése és az Szjtv. „40/A. §”-a alaptörvény-ellenességének vizsgálatát és annak alapján az ítéletek megsemmisítését. Az Alkotmánybíróság a fenti, 3.3. pontban (Indokolás [10]) már rámutatott arra, hogy a Kúria alkotmányjogi panasszal támadott ítélete – az indítványozók által sérelmezett közigazgatási eljárás felülvizsgálatához kötötte – nem a tevékenység korlátozásáról, hanem kizárólag az adó visszatérítés iránti igényről döntött. Az Szjtv. 26. §-ának (3) bekezdése és – bár az indítványozók a pontos törvényhelyet nem jelölték meg – az Szjtv. 40/A. §-ának (1) bekezdése szól a pénznyerő automaták játékkaszinón kívüli működtetésének tilalmáról, e törvényi rendelkezések azonban a közigazgatási perben vitatott adózási kérdésekről nem rendelkeztek, ezért az indítvány az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti feltételeknek e vonatkozásban nem felel meg. Az indítványozók által felülvizsgálni kért törvényi rendelkezések közül az Szjtv. 40/A. §-ának (2) bekezdése állapítja meg a Módtv. hatálybalépése előtti időszakra vonatkozó adózási szabályokat, amelynek vizsgálatára azonban az Alaptörvény 37. cikkének (4) bekezdése értelmében jelen alkotmányjogi panasz kapcsán az Alkotmánybíróságnak hatásköre nincs.
- [13] 5. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában és az Abtv. 26. § (1) bekezdésében foglalt követelményeknek, részben pedig az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Az érdemi elbírálás akadálya továbbá az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdéséből fakadó hatásköri korlátozás. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a), f) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1508/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3180/2017. (VII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.21.678/2015/6. számú ítélete, és a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.632.167/2015. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása, és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó a csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Kúria Pfv.I.21.678/2015/6. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.632.167/2015. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául az indítványozó előadta, hogy a tulajdonát képező épülettömbben található nem lakás céljára szolgáló helyiséget az alperes (és jogelődjei) 1984 óta transzformátor és kapcsoló berendezések üzemeltetése céljából használja. Az indítványozó (felperes) felszólította az alperest a használatért járó ellentételezés/kártalanítás megfizetésére. Az egyezségi kísérlet eredménytelenségére tekintettel az indítványozó keresettel élt kártalanítás megfizetésére kötelezés iránt. Az első fokon eljáró bíróság fizetési kötelezettséget állapított meg az alperes terhére, azonban a felperes fellebbezést nyújtott be az első fokú ítélet megváltoztatását kérve, a megítélt összegek szakértő által megállapított összegben való meghatározása, valamint a perköltségnek a valós összeg szerinti megállapítása iránt. A másodfokon eljáró bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a keresetet elutasította azzal, hogy a felperes nem tudta igazolni a tárgyi helyiségek tulajdonjogát. Az indítványozó által előterjesztett felülvizsgálati kérelem nyomán a Kúria a másodfokú ítéletet részben hatályon kívül helyezte, és az első fokú ítéletnek az alperest terhelő, fizetési kötelezettséget megállapító rendelkezését – jogalap nélküli birtoklás jogcímén – helyben hagyta. Ezt meghaladóan a jogerős ítéletnek a keresetet elutasító rendelkezését hatályában fenntartotta, arra hivatkozással, hogy a kártalanításra irányuló kereseti kérelem megalapozatlan, mivel sem az ágazati törvény (a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény), sem a Ptk. nem rendelkezett arról, hogy használati jog alapításának hiányában, önmagában a tényleges használatért is kártalanítás jár.
- [3] Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát, mivel álláspontja szerint a bíróságok az ügy érdemére kiható módon tévesen értelmezték a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket. Erre tekintettel kérte az Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a sérelmezett ítéletek alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azokat, mivel álláspontja szerint azok az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével ellentétesek.
- [4] Az indítványozó tájékoztatása szerint a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, további jogorvoslati lehetőség nem állt rendelkezésére, az ügyben született jogerős döntéssel szemben perújítás nincs folyamatban.
- [5] Az Alkotmánybíróság főtítkára hiánypótlásra hívta fel az indítványozót. Az indítványozó a megjelölt hiányosságokat pótolta és beadványát kiegészítve megerősítette, hogy a bíróságok tévesen értelmezték a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, és ezzel az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével ellentétes döntéseket hoztak.
- [6] 2. Az Alkotmánybíróság megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényi feltételeit.
- [7] Az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó az alapul szolgáló ügy felperese, jogorvoslati lehetőségét kimerítette.

- [8] Az indítványozó szövetkezet, tehát nem magánszemély, azonban az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése értelmében a törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, amelyek természetüknél fogva nemcsak az emberre vonatkoznak. Az indítványozó az alapügyben a kártalanítás megállapítása iránt előterjesztett keresete révén felperes volt, majd a felülvizsgálati kérelem előterjesztője, tehát az egyedi ügyben érintettsége fennáll [lásd: 3094/2016. (V. 12.) AB végzés, Indokolás [9]].
- [9] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.21.678/2015/6. számú ítéletét 2016. szeptember 20. napján kézbesítették, az alkotmányjogi panaszt 2016. november 3-án – határidőben – terjesztették elő.
- [10] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontját, valamint a (3) bekezdés *b*) pontját, és az Abtv. 27. §-át, amelyek alapján kérte az alkotmánybírói eljárás lefolytatását. Megjelölte a sérelmezett bírósági ítéleteket, amelyek tekintetében kérte az alaptörvény-ellenesség megállapítását és azok megsemmisítését. Kérelme alátámasztásául ismertette az alapul szolgáló ügyet, és megjelölte az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, mellyel – álláspontja szerint – a sérelmezett ítéletek ellentétesek.
- [11] Az eredeti alkotmányjogi panasz beadványban, valamint annak kiegészítésében az eljáró bíróságok téves jogértelmezését kifogásolva az indítványozó azt kívánta elérni, hogy az Alkotmánybíróság változtassa meg a bíróságok álláspontját, azaz kártalanítás címén a kereseti kérelemben megjelölt teljes összeg megfizetésére kötelezzék az alperest. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdése, valamint az Abtv. 27. §-a alapján azonban az Alkotmánybíróságnak nem feladata a konkrét jogvitákban való ítélezés, kizárólag arra van hatásköre, hogy alkotmányossági szempontból vizsgálja felül az eléje tárt bírói döntést, és kiküszöbölje az azt érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Az indítványozó azonban alkotmányjogi panaszában nem tárt fel olyan alaptörvény-ellenességet, mely a bírói döntések alkotmányossági szempontból történő vizsgálatát indokolná [lásd: 3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]; 3014/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [14]; 3029/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [16]; 3027/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [20]; 3168/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [13]; 3091/2013. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [12]; 3218/2015. (XI. 10.) AB végzés Indokolás [16]].
- [12] Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek nem felel meg, így annak befogadását, figyelemmel az 56. § (2) és (3) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés *a*) pontjára visszautasította.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírói ügyszám: IV/1934/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3181/2017. (VII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.22.039/2015/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Kovács István Attila (jogi képviselője: dr. Zudor Mónika Csilla ügyvéd, 1015 Budapest, Széna tér 7. III/6.; a továbbiakban: indítványozó) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó arra tekintettel kérte a Kúria Pfv.I.22.039/2015/6. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mert álláspontja szerint sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, a XV. cikk (1) és (2) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését és a 28. cikkét.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panaszban előadottak, illetve a támadott bírói döntésben megállapított tényállás alapján az ügy előzményei az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [4] 2.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló, végrehajtás megszüntetésére irányuló per alperese és a perben nem álló gazdasági társaság (a továbbiakban: Kft.) között több lízingszerződés jött létre, amelyekből eredő kötelezettségekért az indítványozó (felperes) készfizető kezességet vállalt. Az alperes a lízingszerződéseket mind a főkötelezett kft., mind a mellékkötelezett indítványozóval szemben nemteljesítés miatt felmondta. Miután a Kft. 2011 novemberében csődeljárás alá került, az alperes több mint 176 millió forint hitelezői igényt jelentett be. A vagyongfelügyelő ebből mintegy 43,7 millió forintot elismert biztosított követelésként, mintegy 132,4 millió forintot pedig vitatott biztosított követelésként igazolt vissza. Az alperes a vagyongfelügyelőhöz intézett beadványában kérte a teljes összeg nem vitatott és biztosítottként való visszaigazolását, a bírósághoz benyújtott kifogásában pedig ilyen értelmű besorolását. A bíróság a beadványt mint idő előtti elutasította, a vagyongfelügyelő álláspontja szerint pedig az alperes beadványa kifogásként nem volt értelmezhető.
- [5] A csődeljárásban 2012 januárjában csődegyezsége kötöttek, amely alapján a cég a biztosított hitelezők tőkekövetelésének 19%-át vállalta megfizetni. A csődegyezés azon hitelezőkre is kiterjedt, amelyek vitatott követelésére a bíróság tartalék képzését rendelte el. A csődeljárást a Budapest Környéki Törvényszék jóváhagyta és befejezetté nyilvánította. A Fővárosi Ítéltábla jogerős végzésével az elsőfokú végzést megváltoztatta, a jóváhagyást megtagadta és a csődeljárást megszüntette. A Kúria viszont mint felülvizsgálati bíróság 2012. május 31-én kelt végzésével a másodfokú döntést hatályon kívül helyezte és a törvényszék csődegyezsége jóváhagyó végzését helybenhagyta.
- [6] A Kúria döntése előtt, 2012. május 3-án az alperes kérelme alapján a közjegyző közjegyzői okirat záradékolásával végrehajtást rendelt el a felszámolás alatt álló Kft.-vel szemben.
- [7] Az indítványozó végrehajtás megszüntetése és korlátozása tárgyában peres eljárást kezdeményezett. A Ráckevei Járásbíróság a végrehajtást mintegy 27,4 millió forintösszegre korlátozta, ezt meghaladóan a keresetet elutasította, a másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék pedig az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A bíróságok indokolása szerint a csődegyezésben foglaltakra és a cég teljesítésére tekintettel a végrehajtásban érvényesített követelésből 21,69 millió forint nem vitatott követelés megszűnt, viszont a fennmaradt 27,4 millió forint nem tartozott a csődegyezés hatálya alá, a készfizető kezes felperessel szemben korlátozás nélkül érvényesíthető. A bíróság a csődegyezés 21. pontja és a Cstv. 20. § (2) bekezdésének értelmezése által megállapította, hogy az egyezés csak azokra a vitatott követelésekre terjedt ki, amelyekre nézve a Kft. elleni perindítás folytán tartalékképzés történt. Az alperes vitatott követelésére a bíróság tartalék képzését nem rendelte el, így

arra a csődegyezség sem terjed ki. A törvényszék szerint ugyanakkor az alperes eljárásából nem vonható le az a következtetés, hogy a csődeljárásban jogait visszaélészerűen gyakorolta, terhére nem volt megállapítható, hogy saját felróható magatartása okán az igényérvényesítésre nem jogosult.

- [8] A felülvizsgálati kérelemre eljáró Kúria, a panaszban sérelmesnek jelölt Pfv.I.22.039/2015/6. sorszámu ítélete a jogerős döntést hatályában fenntartotta.
- [9] 2.2. A Kúria döntésével szemben alkotmányjogi panaszt előterjesztő indítványozó szerint készfizető kezesként a helyzete nem lehet terhesebb mint a főkötelezett cégé, mert felelőssége járulékos jellegű.
- [10] A panaszos álláspontja alapján a sérelmezett döntés a csődeljárás hitelezőit megkülönbözteti, mert azok a hitelezők, akik felróható magatartásukkal a csődegyezség hatálya alól kiesnek, teljes követelésüket érvényesíthetik a mellékkötelezettekkel szemben, míg azok, akik a jogszabályoknak megfelelő eljárásrendet követik, követelésüket csupán az egyezség szerinti mértékben érvényesíthetik. Nézete szerint a támadott ítélet hátrányosan megkülönbözteti továbbá a kötelelem mellékkötelezettjeit a főkötelezettekkel szemben.
- [11] Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmével összefüggésben előadta, hogy a Kúria érdemben nem vizsgálta azon hivatkozását, hogy az alperes saját mulasztása folytán került ki a csődegyezség hatálya alól, így a régi Ptk. 4. § (4) bekezdésében foglaltakkal ellentétben saját felróható magatartására hivatkozott előnyök szerzése végett. A Kúria ugyancsak nem vizsgálta és nem adta indokát, hogy a felperes miért nem érvényesítheti a régi Ptk. 273. § (1) bekezdésében rögzített jogát, amely szerint kezesként minden kifogást jogosult érvényesíteni. Nézete szerint a végrehajtás megindításakor függő jogi helyzet állt fenn a csődeljárás tekintetében, azonban a felülvizsgálat során sikerrel fejeződött be.
- [12] A Kúria döntése – érvelése szerint – nem áll összhangban a tulajdonhoz való jog tartalmával, mert jogértelmezése által a törvények szövegének nyelvtani értelmezésével ellentétes következtetéseket von le, amely az indítványozó tulajdonának elvonását eredményezi.
- [13] 3. Az alkotmányjogi panasz az alábbiak miatt nem befogadható.
- [14] 3.1. Az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerinti feltételeit vizsgálta. Ennek során megállapította, hogy a határidőben előterjesztett alkotmányjogi panasz benyújtásra jogosulttól, azaz az alapügy felperesétől származik [Abtv. 51. § (1) bekezdés], és az indítvány határozott kérelmet tartalmaz a megjelölt kúriai ítélet megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés].
- [15] 3.2. A továbbiakban az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § és 29. §-ában meghatározott befogadhatósági követelményeket vizsgálta meg.
- [16] Az eljárás során az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, panaszindítványa a felülvizsgálati eljárás során született ítélet ellen irányul [Abtv. 27. § b) pont].
- [17] Az Abtv. 27. § a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.
- [18] E körben az indítványozó megjelölte az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét is, ugyanakkor az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében e bíróságoknak címzett alaptörvényi rendelkezés nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani [3084/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [6]; 3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]].
- [19] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [20] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rámutat, hogy az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető a bírósági szervezetrendszer egyik felülbírálati fórumának, és valójában e hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmén keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja [Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés]. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ezért önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére [lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]].

- [21] Az Alkotmánybíróság jogköre – a fentiekben hivatkozottak szerint – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következésképpen a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára nem rendelkezik hatáskörrel [lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [22] 4. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria jogértelmezését vitatja, az Alaptörvény minden sérelmesnek vélt rendelkezése tekintetében a Kúria jogértelmezéséből vezette le a megjelölt alapjogsérelemeket.
- [23] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését – különösen, ha az értelmezés a Kúria határozatában jelenik meg – el kell ismernie [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]]. Kirívó jogértelmezési hibák megvalósulásának hiányában a jogszabályokat a bíróságok önállóan értelmezik, és az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [24] Az indítványozó nem adta indokát annak, hogy az általa körülírt, hitelezők közötti vélt különbségtétel mennyiben sérti az alapjogait, mindamelllett az Alaptörvény XV. cikkének sérelmét arra is alapozta, hogy készfizető kezesként a főkötelezethez képest hátrányosabb helyzetbe került.
- [25] A felülvizsgálati eljárás során a Kúriának épp azt kellett tisztáznia, hogy az akkor hatályos jogi környezetben – így figyelemmel többek között az 1/2010. számú PJE határozatra is – a készfizető kezesrel szemben érvényesíthető-e a hitelező részéről elmulasztott igény végrehajtása a bíróság előtt fekvő ügy sajátosságaira tekintettel.
- [26] A Kúria szerint a csődeljárás során „az alperes ugyan mulasztott, amikor követelése egy részének vitatottá minősítését követően peres úton nem érvényesítette az igényét, azonban a »be nem jelentettnek« minősülő vitatott követelések a fellépésének időpontjában kötelmi jogi szempontból még nem szűntek meg, a készfizető kezesrel szemben érvényesíthetők maradtak.” A Kúria rámutatott, hogy az alperes a csődeljárás befejezését megelőzően, illetve azt megelőzően, hogy a főkötelezettel szemben megszűnt volna a követelése, a készfizető kezes indítványozó ellen kezdeményezte a végrehajtást, tehát hamarabb fellépett vele szemben, mint ahogy a főkötelezettel szemben a követelés megszűnt volna, így a végrehajtás kezdeményezésekor a főkötelezettel szemben a követelése fennállt.
- [27] A Kúria elvi éllel állapította meg, hogy „[a] csődeljárásban bejelentett, de a vagyonszelvényelő által vitatott hitelezői igény esetén a hitelező részéről a jogérvényesítés elmulasztása azt eredményezi, hogy a csődeljárásban megszűnik a követeléssel rendelkező hitelezői minősége. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a csődeljárással érintett kötelezett készfizető kezesével szemben az időben – a főkötelezettel szembeni követelés teljes, vagy részleges megszűnése előtt – kezdeményezett közvetlen végrehajtás ne lenne megalapozott. Ezen az alapon a végrehajtás megszüntetése nem indokolt.”
- [28] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó által hátrányos megkülönböztetésként körülírt vélt alapjogsérelem valójában a Kúria készfizető kezesrel szembeni jogi természetét illető jogértelmezéséből adódik.
- [29] Az Alkotmánybíróság rendelkezésére álló iratok alapján megállapítható, hogy az alperes felróható magatartására vonatkozó érveket az indítványozó már a fellebbezési eljárás során is előadta, amelyre a másodfokú bíróság részletesen reagált. A Kúria a döntést helybenhagyta és nem találta jogsértőnek a jogerős ítélet indokolását e tekintetben sem, illetve megállapította, hogy az „alperes csak a csődeljárás során mulasztott a készfizető kezesrel szembeni fellépés kapcsán mulasztás nem terheli”.
- [30] Az Alkotmánybíróság a feljebb ismertetett gyakorlata alapján tartózkodik attól, hogy felülmérlegelje a bíróság álláspontját az alperes eljárásának minősítése tekintetében, a felróhatóságra vonatkozó indítványelemeket az Alaptörvény XIII. cikke és XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben tehát érdemben nem vizsgálta.
- [31] A Kúria a hatályos jogszabályi rendelkezések jogalkalmazói értelmezésével és a korábbi bírói gyakorlat alapján, a konkrét ügy sajátosságaira tekintettel hozta meg döntését. Figyelemmel arra is, hogy az Alkotmánybíróság alapvetően tartózkodik jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról való állásfoglalástól, az alkotmányjogi panaszban előadott érvek alapján kirívó jogértelmezési hiba vizsgálatának szükségességét sem találta megalapozottnak. Az a körülmény pedig, hogy a Kúria az indítványozó által irányadónak tartott értelmezéstől eltérően alkalmazott jogi normákat, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem tekinthető alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek sem.

- [32] 5. Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügyben nem merült fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, így az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. és 29. §-aiban foglaltaknak nem felelt meg. Az Alkotmánybíróság ezért az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján, az 56. § (3) bekezdésére figyelemmel, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjára tekintettel az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1649/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3182/2017. (VII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 27.Beüf.11.122/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó fogva tartott alkotmányjogi panaszindítványt terjesztett elő a Pesti Központi Kerületi Bíróság 15.Beü.21.453/2016/10. számú és a Fővárosi Törvényszék 27.Beüf.11.122/2016/2. számú végzése ellen. Kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény (a továbbiakban: Btkátm.) 3. §-át, mivel az ellentétes az Alaptörvénnyel, a Btk. 2. §-ával, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányával, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményével az indítványban kifejtettek szerint.
- [2] Az indítványozó a beadványában nem jelölte meg az Alkotmánybíróság eljárásának alapjául szolgáló konkrét jogszabályi rendelkezéseket, indítványa azonban tartalmilag az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján előterjesztett panasznak tekinthető.
- [3] Az indítványozó a Btkátm. 3. §-a alaptörvény-ellenességét állította a korábbi elítéléseit érintően folytatott össz-büntetésbe foglalási eljárás alapján. A támadott rendelkezés értelmében abban az esetben, ha az összbüntetésbe foglalandó ítéletek közül legalább egy a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) hatálybalépését, tehát 2013. július 1-jét követően emelkedett jogerőre, az összbüntetésbe foglalásra a Btk. 93–96. §-át kell alkalmazni.
- [4] Az indítványozó összbüntetésbe foglalás iránti indítványát a Pesti Központi Kerületi Bíróság 15.Beü.21.453/2016/10. számú végzésével elutasította. Az elsőfokú döntés indokolása szerint az indítványozó összbüntetésbe foglalás iránti indítványával érintett ítéletek közül az egyik 2013. július 1-jét, tehát a Btk. hatálybalépést követően emelkedett jogerőre. Ennek megfelelően az összbüntetésbe foglalásra a Btkátm. 3. §-a alapján a Btk. szabályai az irányadók. A Btk. 93. § (4) bekezdése – a korábban hatályos szabályozással ellentétben – kizárja a többszörös összbüntetésbe foglalás lehetőségét. Ennek következtében nem volt lehetőség arra, hogy az indítványozó korábbi összbüntetését és ezt követően született, legutóbbi ítéletét egyetlen összbüntetésbe foglalják. Ezen felül az elsőfokú bíróság azt is megállapította, hogy az összbüntetésbe foglalási indítvánnyal érintett egyik alapítélet szerinti büntetést az elítélt már kitöltötte, így a végrehajtások folyamatossága sem állapítható meg.
- [5] A döntést a Fővárosi Törvényszék másodfokon 27.Beüf.11.122/2016/2. számú végzésével helyben hagyta. Megerősítette, hogy az összbüntetésbe foglalásnak az indítványozó esetében két okból nem volt helye. Egyrészt azért, mert a Btk. 93. § (4) bekezdés a) pontja alapján nincs lehetőség a többszörös összbüntetésbe foglalásra. Másrészt azért, mert az indítványozó az összbüntetési indítvány egyik alapítéletéből a büntetését kitöltve és ténylegesen is szabadult, így a büntetések folyamatossága nem áll fenn.
- [6] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában utalt arra – az alaptörvényi cikk megjelölése nélkül –, hogy a Btkátm. 3. §-a nem áll összhangban a jogállamiság követelményével. Ezzel kapcsolatosan hivatkozott a 9/1992. (I. 30.) AB határozatra, amelyben az Alkotmánybíróság a jogállamiságból és a jogbiztonságból fakadó egyes követelményeket (kiszámíthatóság, előreláthatóság) értelmezte és rögzítette. Utalt továbbá az indítványozó az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJE) 7. cikk 1. pontjára (*nulla poena sine lege*), amely rendelkezéssel a támadott jogszabályhely álláspontja szerint szintén ellentétes.
- [7] Az indítványozó úgy vélte, hogy a vele szemben indított büntetőeljárás lefolytatására illetékes hatóságok leterheltségén és a véletlenül múlt, hogy az egyik ítélete a Btk. hatálybalépését követően emelkedett jogerőre. Kifogásolta továbbá az összbüntetési indítvány alapjául szolgáló többi büntetőeljárás elhúzódását is. Ezzel össze-

függésben pedig az EJEE 6. cikk 1. pontjában foglalt észszerű idő követelményének a megsértését tartotta megállapíthatónak.

- [8] 2. Az indítványozó beadványát az Alkotmánybíróság felhívása nyomán kiegészítette.
- [9] Álláspontja szerint az őt érintően hozott bírósági döntések azért ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésével, mert azokban olyan jogszabály alapján szabták ki a büntetést, amely a bűncselekményei elkövetésének az idején még nem volt hatályban. Mivel pedig a Btk. összbüntetési szabályai értelmében kizárt a többszörös összbüntetésbe foglalás, az indítványozónak súlyosabb büntetést kell letöltenie, mintha a büntetését a régi Btk. alapján állapították volna meg. Az indítványozó – az alaptörvényi cikk megjelölése nélkül – hivatkozott a tisztességes eljárás elvének a sérelmére és ennek indokolásaként utalt a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban foglalt elvekre.
- [10] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi feltételeknek. Ezen vizsgálat eredményeként az Alkotmánybíróság a konkrét esetben arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány ezen törvényi feltételeknek az alábbiak szerint nem felel meg.
- [11] Az alkotmányjogi panasz nem teljesíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pontjában foglalt követelményt, mivel nem jelöli meg azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Csupán a beadvány tartalma alapján válik egyértelművé, hogy az alkotmányjogi panasz a jogerős bírósági döntést és az eljárásban alkalmazott jogszabályt egyaránt támadja, vagyis az Abtv. 26. § (1) bekezdésére és 27. §-ára alapított beadványnak tekinthető.
- [12] Nem tesz eleget továbbá a beadvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában rögzített kritériumnak, mivel nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [13] Az indítványozó az Alaptörvény sérülni vélt XXVIII. cikk (4) bekezdésére szám szerint, míg egyéb rendelkezéseire csupán tartalmilag, az alaptörvényi cikk feltüntetése nélkül hivatkozott (jogállamiság, jogbiztonság, tisztességes és észszerű határidőn belüli eljárás). Sem ez utóbbi rendelkezésekhez, sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdését érintően nem tartalmaz ugyanakkor a beadványa olyan, alkotmányjogilag értékelhető indokolást, amely az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálatának az alapjául szolgálhatott volna.
- [14] 4. Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján tehát arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek. Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 56. § (1)–(3) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése szerint eljárva – az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) és e) pontjaira figyelemmel, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1516/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3183/2017. (VII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.732/2015/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (Karsai Dániel Ügyvédi Iroda, 1056 Budapest, Nyáry Pál u. 10.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Kúria Kfv.I.35.732/2015/10. számú ítélete – valamint a Kúria eljárását megelőző eljárásban a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 32.K.30.695/2015/14. számú ítélete és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 2927717533. iktatószámú másodfokú és a 3033289561. iktatószámú elsőfokú határozata – ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a megsértésére hivatkozott.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye, hogy az indítványozó több belföldi és külföldi székhelyű szervezetnek, gazdasági társaságnak volt a tagja, illetve ügyvezetője, köztük egy liechtensteini vállalkozásnak. Az indítványozó bankszámlájára a liechtensteini vállalkozástól több alkalommal nagy összegű átutalások érkeztek „kölcson” megnevezéssel, és az indítványozó alkalmanként „kölcson visszafizetése” címen utalt ezen külföldi társaság magyarországi euró devizanemű számlájára.
- [3] Az elsőfokú adóhatóság a 2005–2009. évekre megismételt eljárásban bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott az indítványozónál, amely vizsgálat eredményeként a 2005–2007. évekre elévülés miatt nem tett megállapítást, a 2008–2009. évekre személyi jövedelemadó adónemben adóhiánynak minősülő adókülönbözetet állapított meg, melyre tekintettel adóbírságot szabott ki az indítványozóval szemben. A másodfokú adóhatóság oly módon változtatta meg az elsőfokú adóhatóság határozatát, hogy az adóbírság összegét csökkentette, továbbá a kölcson címen érkezett összegeket a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXII. törvény 28. § (1) bekezdése alapján egyéb bevételnek minősítette. Az indítványozó a másodfokú adóhatósági határozattal szemben benyújtott keresetlevelében vitatta, hogy belföldi illetőségű lenne, kifogásolta továbbá a kölcson egyéb jövedelemnek történő minősítését.
- [4] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 32.K.30.695/2015/14. számú ítéletében az indítványozó keresetét elutasította. Az ítélet indokolásában az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy az adóhatóságnak nincs jogszabályi lehetősége nemzetközi jogsegély keretében megkeresni a liechtensteini adóhatóságot, továbbá az indítványozó által csatolt nyilatkozat szerint a társaság már nem létezik, így az adóhatóság az ellenőrzés során csak azon iratokat tudta vizsgálni, amelyeket az indítványozó a rendelkezésére bocsátott. Az elsőfokú bíróság szerint a könyvelő és a társaság vezetőjének nyilatkozatai nem alkalmasak az adómentesség igazolására a tekintetben, hogy az átutalt összeg kölcson lett volna, mivel a társaság mérlegadatainak hiányában nyilatkozatuk csupán konkrétumok nélküli állítás. Az elsőfokú bíróság szerint a banki utaláskor a jogcím feltüntetése önmagában nem bizonyítja a kölcson tényét. Az elsőfokú bíróság szerint az indítványozó alaptalanul hivatkozott az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 99. § (2) bekezdésére és a 109. § (3) bekezdésére, mivel nem került csatolásra a hitelt érdemlőséget igazoló irat. Ezzel összefüggésben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 164. §-a alapján fennálló bizonyítási kötelezettségre is hivatkozott. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a Kfv.I.35.732/2015/10. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének felülvizsgálati kérelemmel támadott részét hatályában fenntartotta. A Kúria ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az Art. 109. §-a az indítványozó esetében nem alkalmazható, mivel vele szemben nem vagyongyarapodási eljárás folyt, azonban az Art. 99. § (2) bekezdése vonatkozásában a „hitelt érdemlőség” formailag nem azonos az Art. 109. § (3) bekezdése szerinti tartalommal, azonban ebben az esetben is lefedi mindazt, amit ebben a körben dolgozott ki a joggyakorlat. A Kúria szerint „hitelt érdemlőnek az olyan adat minősül, amely ellenőrizhető, egyértelműen azonosítható, valóságtartalma kellően alátámasztott,

tartalmánál, jellegénél fogva más adatokkal is egybevetve alkalmas a vele igazolni kívánt konkrét tény kétséget kizáró bizonyítására.” A Kúria szerint az elsőfokú bíróság ezt a követelményt a Pp. 164. §-a alapján megfelelően alkalmazta. A Kúria kifejtette, hogy az indítványozó az Art. 99. § (2) bekezdése szerinti adómentességre hivatkozott, ezért mind az adóigazgatási, mind a peres eljárás során őt terhelte e tekintetben a bizonyítás kötelezettsége. A Kúria szerint az indítványozó nem bocsátott olyan iratanyagot az elsőfokú bíróság rendelkezésére, amely alkalmas lett volna a kölcsön nyomon követésére a liechtensteini cég könyvelésében. E tekintetben az indítványozó bizonyítékként saját nyilatkozataira, a kölcsön nyújtására vonatkozó szerződésre, a könyvvizsgálói/igazgató tanácsi nyilatkozatra, liechtensteini cégkivonatra és kontóblattokra hivatkozott. A Kúria kiemelte, hogy az indítványozó volt a liechtensteini cég ügyvezetője, ezért módjában állt volna a cég mérlegeinek csatolása, amelyre azonban nem került sor, és amelyet az adóhatóság nemzetközi egyezmény hiányában közvetlenül nem tudott beszerezni.

- [5] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt a Kúria ítéletével szemben, amelyben előadta, hogy az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát alapvetően érinti, hogy a Kúria – és a Kúria eljárását megelőző összes fórum – a kölcsönszerződés valódiságára felsorakoztatott bizonyítékait indokolás nélkül visszautasította és egy rendelkezésre nem álló bizonyítást követelt. Az indítványozó előadta, hogy alkotmányjogi panaszának tárgya nem a bizonyítékok bíróságok általi értékelése, hanem a vonatkozó indokolás hiánya. Az indítványozó kifogásolta, hogy a Kúria ítélete mindösszesen öt oldal, melyből indokolást csak egy oldal tartalmaz, amely az indítványozó szerint már önmagában alaptörvény-ellenes. Az indítványozó szerint nem indokolta meg a Kúria, hogy a megszűnt cég ügyvezetőjének miért kellene a megszűnt cég iratait megőriznie és a szabad bizonyítás rendszerében miért csak a cég mérlegével bizonyíthatók az indítványozó állításai.
- [6] Az indítványozó a 7/2013. (III. 1.) AB határozat alapján hivatkozott az Alkotmánybíróság azon gyakorlatára, miszerint a tisztességes eljárás érvényesülésének megítélése során megvizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket. Hivatkozott továbbá az Emberi Jogok Európai Bíróságának a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben kialakított esetjogára. Az indítványozó kifogásolta, hogy az Art. 99. § (3) bekezdésének alkalmazása során az adóhatóságok és a bíróságok a jogszabály által előírt „megfelelő” bizonyítási módot egyben „hitelt érdemlő” bizonyítási módnak minősítették, miközben a Kúria is elismerte, hogy az Art. 109. § (2) bekezdése, amely a „hitelt érdemlő” bizonyítást írja elő, az indítványozó esetére nem alkalmazható. Az indítványozó szerint a „megfelelő” és a „hitelt érdemlő” bizonyítási mód nem szinonimák és az eljáró bíróságok a szigorúbb tesztet alkalmazták vele szemben oly módon, hogy nem indokolták meg, hogy az indítványozó által felajánlott bizonyítás miért nem felelt meg ennek a kritériumnak. Az indítványozó szerint a Kúria ítélete oda vezet, hogy az adóhatóság teljesen önkényesen választhatja meg, hogy milyen bizonyítékot fogad el az adóeljárás alanyától.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [8] Az Abtv. 27. §-ának *a)* és *b)* pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [9] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseként a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [10] Az alkotmányjogi panasz a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljárás vonatkozásában tartalmaz indokolást, e tekintetben az indítvány megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét, a sérelmezett bírói döntést és kifejezetten kérte annak megsemmisítését.
- [11] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [12] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában alapvetően az indokolás hiányát kifogásolta. Az alkotmányjogi panaszban előadott kérdést az Alkotmánybíróság az indítványban is felhívott 7/2013. (III. 1.) AB határozatában

- alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdésként értékelte (Indokolás [21]). Következésképpen az indítványban felvetett elvi jelentőségű alkotmányjogi kérdés tárgyában az Alkotmánybíróság már korábban állást foglalt [lásd: 3130/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [13] Az Alkotmánybíróság szerint a Kúria ítéletében az indítványozóval ellentétes jogi álláspontra helyezkedett, a döntését alátámasztó érveiről számot adott, és kifejezetten megindokolta, hogy a hitelt érdemlő bizonyítás az Art. 99. § (2) bekezdése és a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján – az Art. 109. § (3) bekezdésétől formailag eltérően, azonban az Art. 97. § (4) bekezdésére és az Art. 86. § (1) bekezdésének céljára tekintettel – a bizonyítékok ellenőrizhetőségére, egyértelmű azonosíthatóságára, kellően alátámasztott valóságtartalmára és más adatokkal egybevetett kétséget kizáró bizonyításra való alkalmasságot jelenti. Továbbá a Kúria ítéletében egymásra tekintettel is értékelte az indítványozó által felajánlott bizonyítékokat, amikor kifejezetten megjelölte, hogy az indítványozó bizonyítékai között egyetlen esetben sem szerepelt olyan iratanyag, amely alkalmas lenne a kölcsön nyomon követésére a liechtensteini társaság könyvelésében.
- [14] Az Alkotmánybíróság az indítványozó azon álláspontját sem osztja, miszerint adott esetben a bíróság ítéletének rövidege már önmagában felvetné az ítélet alaptörvény-ellenességét, mivel az indokolás terjedelme önmagában nem fokmérője a tisztességes eljárás követelményének, így ezen formai szempont önmagában eleve nem alkalmas alapjogi sérelem okozására. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása. A jogszabályok végső soron és kötelező erővel történő értelmezése egyébiránt a bíróságok feladata.” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}
- [15] Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az indítványozó számára a közigazgatási per során is biztosított volt a hatékony bizonyítási eszközök igénybevételeként lehetősége, hiszen a liechtensteini társaság törvényes képviselőjeként ismert volt előtte a vállalkozás mérlege, amely a Kúria szerint – mint a könyvelést igazoló okirat – alkalmas bizonyítéknak minősült volna az indítványozó perbeli állításainak igazolására. Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az indítványozó perbeli jogosítványainak sérelmére egyébiránt nem hivatkozott.
- [16] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint tartózkodik az indokolásban megjelenő érvek megalapozottságának vizsgálatától, mert a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárásjogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés [30], 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés [5]}.
- [17] Tekintettel arra, hogy az indítványozó a kúriai ítélet alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben, alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [18] A kúriai ítélet vonatkozásában az alkotmányjogi érveket nélkülöző indokolás érdemi vizsgálat szükségességét nem vetette fel, ezért az Alkotmánybíróság az elsőfokú bíróság, valamint az adóhatóság elsőfokú és másodfokú határozataira nem terjesztette ki vizsgálatát.
- [19] Mindezek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában megfogalmazott befogadási feltételeknek, ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1653/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3184/2017. (VII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.1513/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Pap Hunor Őrs ügyvéd, 9700 Szombathely, Uránia udvar 4. II./7.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, és a Kúria Bfv.I.1513/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Veszprémi Törvényszék 3.Bf.1017/2015/20. számú, valamint a Veszprémi Járásbíróság 15.B.1039/2014/81/IV. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Álláspontja szerint a Kúria döntése sérti elsősorban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, valamint ezen keresztül a B) cikk (1) bekezdését.
- [2] Az alkotmányjogi panaszhoz csatolt mellékletek tanúsága szerint az indítványozót a Veszprémi Járásbíróság a 15.B.1039/2014/81/IV. számú ítéletével bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett csalás bűntettében, folytatólagosan elkövetett csalás vétségében, 11 rb. hamis magánokirat felhasználásának vétségében, valamint 7 rb. személyes adattal visszaélés vétségében, ezért halmazati büntetésül 2 év 4 hónap börtön fokozatban végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte, továbbá 3 évre eltiltotta a közügyek gyakorlásától, valamint 5 évre a biztosításközvetítői foglalkozás gyakorlásától.
- [3] A másodfokon eljárt Veszprémi Törvényszék 3.Bf.1017/2015/20. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta: az indítványozó terhére rótt folytatólagosan elkövetett csalás bűntettét a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 373. §-ának (1) bekezdésére és (2) bekezdés *bc* pontjára figyelemmel a (4) bekezdés *b*) pontja szerint minősítette, az indítványozóval szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 2 évre enyhítette, és végrehajtását 5 évre próbaidőre felfüggesztette. Mellőzte a közügyek gyakorlásától eltiltást, a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó rendelkezést kiegészítette azzal, hogy az a büntetés utólagos végrehajtása esetére vonatkozik, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [4] Az indítványozó a másodfokú bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, egyrészt anyagi jogi, másrészt eljárásjogi szabályok megsértésére hivatkozva. Az anyagi jogi szabályok megsértése körében előadta, hogy a csalás törvényi tényállási elemei – így a motívum, illetve a célzat – nem állapíthatók meg az indítványozó vonatkozásában, így a marasztalásra a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével került sor. Eljárásjogi szabálysértésként a törvényes vád hiányára hivatkozott.
- [5] A Kúria a támadott végzésével megállapította, hogy a felülvizsgálat a törvényben kizárt; az indítványozó sem olyan anyagi jogi, sem olyan eljárásjogi szabálysértésre nem hivatkozott, ami a felülvizsgálatra okot adna.
- [6] Az indítványozónak a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 416. § (1) bekezdés *a*) pontjára alapított büntető anyagi jogi szabály szabálysértésre vonatkozó érveivel összefüggésben a Kúria megállapította, hogy a – Be. 423. § (1) bekezdésnek megfelelően – felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, a felülvizsgálati indítvánnyal ez a tényállás nem támadható, a Kúria ehhez kötve van. Az indítványozó e tilalom ellenére az eljárt bíróságok bizonyítékértékelő tevékenységét támadta.
- [7] Az eljárásjogi szabálysértésre vonatkozóan [Be. 416. § (1) bekezdés *c*) pont] kimondta, hogy az indítványozó által a törvényes vád hiányával kapcsolatban előadottak valójában szintén a bíróság bizonyítékértékelő tevékenységének kritikáját jelentik, amikor is a megalapozatlanságot, a tanúvallomások és a szakvélemény közötti ellentmondások feloldásának hiányát róják a másodfokú bíróság terhére.
- [8] A Kúria arra a következtetésre jutott, hogy a felülvizsgálati indítvány sem anyagi jogi, sem eljárásjogi szabálysértésre nem hivatkozott, mely okot adna a felülvizsgálati eljárásra.

- [9] 2. Az indítványozó a bírósági eljárást követően fordult alkotmányjogi panaszával az Alkotmánybírósághoz.
- [10] Érvelése szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérült azáltal, hogy a Kúria érdemi vizsgálat nélkül utasította el a felülvizsgálati kérelmét. Alkotmányjogi panaszában kifogásolja, hogy külső szakértő bevonásával készített bizonyítási indítványait az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe. Álláspontja szerint a bírói mérlegelés és az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga jelen esetben egymással kollízióban vannak, azonban szerinte az alapjoghoz képest az előbbi szubszidiárius jellegű, így a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot nem korlátozhatja.
- [11] A Kúria végzése ennek megfelelően azáltal sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, hogy szűken – eljárásjogi szabálysértésként – értelmezte az indítványozó által állított anyagi jogsértést, és figyelmen kívül hagyta, hogy amennyiben a törvényi tényállásnak bármelyik eleme hiányzik, szükségképpen maga a bűncselekmény is hiányzik. Az indítványozó szerint a Kúria – végzése indokolása [15] bekezdésében – alaptörvény-ellenesen jutott arra a következtetésre, hogy a felülvizsgálati indítványa valójában eljárásjogi és nem anyagi jogi szabálysértésre hivatkozva kéri a jogerős döntés felülvizsgálatát.
- [12] Az indítványozó nem vitatja, hogy a törvényes vád eljárásjogi kategória, azonban úgy véli, a vádnak minden tényállási elem bizonyítására ki kell terjednie, maga a törvényi tényállás, és annak elemei viszont az anyagi jog körébe tartoznak. Mivel esetében mind a motívum, mind a célzat mint a törvényi tényállás elemei hiányoztak, szükségképpen az egyenes szándék, mint a terhére rótt cselekmény szükséges tényállási eleme is hiányzik. Ennek megfelelően szerinte a Kúria nem utasíthatta volna el a felülvizsgálati indítványát, mert anyagi jogi szabály megsértése esetén nincsen mérlegelési lehetőség. Mivel azonban a Kúria nem a tartalma szerint bírálta el a felülvizsgálati indítványt, így alaptörvény-ellenes. Érvei alátámasztására bírósági eseti döntésekre hivatkozik, valamint felülvizsgálati indítványa vonatkozó részeit is idézi.
- [13] Az indítványozó szerint a Kúria végzése – a tisztességes bírósági eljárás sérelmén túl – az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével is ellentétes. Ennek indokolásaként arra hivatkozik, hogy ha a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állapítja meg az Alkotmánybíróság, az, az egyedi ügyre vonatkozik, azonban közvetetten, „generálisan” sérti a jogbiztonság követelményét is.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [15] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indoklással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [16] A határidőben érkezett alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem befogadható.
- [17] 3.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak.
- [18] Az indítványozó megjelölte az Abtv. 27. §-át, mint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó hivatkozást [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]; megjelölte a Kúria Bfv.I.1513/2016/2. számú végzését, melyet alaptörvény-ellenesnek tart [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]; megjelölte az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]; előadta az Alaptörvényben biztosított jogai sérelmének lényegét és indokát adta, hogy a sérelmezett bírói döntés az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel miért és mennyiben ellentétes [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]; továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő a bírósági döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [19] 3.2. Az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [20] Az indítványozó jogorvoslati lehetőségét kimerítette, alkotmányjogi panaszát a Kúria felülvizsgálati jogkörében hozott végzése ellen terjesztette elő, további jogorvoslat nincsen számára biztosítva; továbbá az alkotmánybíróági eljárás alapjául szolgáló ügyben terheltként szerepelt, ezért az Abtv. 27. §-a, és az Abtv. 51. § (1) bekezdése szerinti jogosultnak és nyilvánvalóan érintettnek tekinthető.
- [21] 3.3. Az Alkotmánybíróságnak minden panasz-típus esetén vizsgálni kell, hogy az indítványozó mely Alaptörvényben biztosított joga sérelmét állítja, hiszen az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26–27. §-ai alapján e jogok védelmének eszköze.
- [22] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi gyakorlatát, mely szerint a jogállamiság elve önmagában nem tekinthető Alaptörvényben biztosított és védett jognak, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {lásd például: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]} – lehet alapítani. A jogállamiság elve tehát az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának nem tekinthető, valamint az e rendelkezéssel összefüggésben előadott sérelem nem tartozik a megjelölt kivételek közé sem.
- [23] A fentiekre tekintettel a jogállamiság elve tekintetében az alkotmányjogi panasz a törvényi követelményeknek nem felel meg, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapított kérelem érdemben nem volt vizsgálható.
- [24] 3.4. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének [...]. Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [26] 3.5. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróságnak tehát azt kellett vizsgálnia az alkotmányjogi panasz alapján, hogy a Kúria valóban a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot sértő módon járt-e el akkor, amikor az indítványozó felülvizsgálati indítványát érdemi vizsgálat nélkül elutasította.
- [27] Az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg: a Kúria a támadott végzésben az indítványozó anyagi jogi és eljárásjogi szabályok megsértésére vonatkozó állításait is megvizsgálta. Végzése indokolásában a felülvizsgálati indítványnak mind a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja, mind e rendelkezés c) pontja tekintetében előadott indokaival összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó érvei ténylegesen a bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét, ezen keresztül a megállapított tényállást támadják, ami a felülvizsgálati eljárásban kizárt.
- [28] Az indítványozó alkotmányjogi panaszja tehát lényegében a kifogásolt végzés, és az azt megelőző bírósági eljárás felülbírálatára, és a bizonyítékok újbóli mérlegelésére, azaz nem alkotmányossági szempontú, hanem szakjogi kérdésekben (nevezetesen valamely törvényi tényállási elem bíróság általi értékelése vagy annak elmulasztása kérdésében) való felülvizsgálatára és megváltoztatására irányul. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azonban „a tényállás feltárása, a bizonyítékok mérlegelése és ennek alapján a következtetések levonása a rendes bíróságok feladata, amely önmagában alkotmányossági kérdést nem vet fel” {3250/2014. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [11]; 3239/2013. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [14], 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [16]}.

[29] Az Alkotmánybíróság a fentiekben kifejtettek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem tartalmaz olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely érdemi alkotmánybírósági eljárásra okot adhatna, illetve nem észlelt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet sem. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz vizsgálatának eredményeként megállapította, hogy az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában támasztott követelménynek, ezért nem fogadható be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/32/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3185/2017. (VII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.21.190/2016/4. számú ítélete, a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.542/2015/4. számú ítélete, valamint a Szegedi Törvényszék 7.G.40.144/2015/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó felszámolás alatt lévő gazdasági társaság 2017. január 20-án jogi képviselője (dr. Varga István; 5900 Orosháza, Táncsics Mihály u. 18.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amit az Alkotmánybíróság főtktárának felhívására 2017. március 27-én kiegészített.
- [2] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria Pfv.III.21.190/2016/4. számú ítélete, a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.542/2015/4. számú ítélete, valamint a Szegedi Törvényszék 7.G.40.144/2015/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [3] 1.1. Az indítványozó építőanyag-kereskedelemmel foglalkozó gazdasági társaság. Az indítványozó szegedi telephelyének megközelítését Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata (a továbbiakban: önkormányzat) megrendelése folytán megújuló villamos-pálya és felsővezetéke, illetve kapcsolódó létesítmények építése miatt 2009 augusztusától forgalomkorlátozás nehezítette, ezért az indítványozó 2009 novemberében a telephelyét mint üzletet bezárta, és azt raktárként üzemeltette. Az önkormányzat 2010. március 2-án támogatási szerződést kötött az indítványozóval, amely alapján az önkormányzat a 2009. szeptember 1-től 2009. december 31-ig terjedő időszakra 6 000 000 Forint, vissza nem térítendő támogatási összeget fizetett az indítványozónak, az indítványozó pedig vállalta, hogy az önkormányzati beruházásokkal összefüggésben keletkezett kártérítési igényét nem érvényesíti. A támogatást az önkormányzat átutalta, majd a 2010. január 1-től 2010. március 31-ig terjedő időszakra újabb támogatási összeget ajánlott fel, amit azonban az indítványozó nem fogadott el.
- [4] Az indítványozó kártérítési pert indított az önkormányzat ellen. Az elsőfokú bíróság a keresetet ítéletével elutasította, a másodfokú bíróság azonban, miután az indítványozó 2010. március 2-i joglemondását úgy értelmezte, hogy az a 2010. évben esedékes kárigényre nem vonatkozik, megváltoztatta az elsőfokú döntést, és jogerős ítéletével az önkormányzatot – az indítványozónál a 2010. január 1-je és 2010. május 31-e közötti időszakban keletkezett – 12 965 000 Ft összegű elmaradt haszon fizetésére kötelezte. A jogerős ítéletet a felülvizsgálati eljárásban eljáró Kúria hatályában fenntartotta.
- [5] 1.2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban az indítványozó újabb keresetet nyújtott be az önkormányzat ellen a Szegedi Törvényszékhez, amelyben annak megállapítását kérte, hogy a 2010. március 2-án megkötött támogatási szerződés 4.3. pontja érvénytelen, mert nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik, a kárigényről való lemondás értékaránytalan.
- [6] Az indítványozó az eljárás során kizárási kérelmet is előterjesztett a törvényszék ellen. Ebben arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróság elnökének férje az önkormányzat jogi képviselőjének sógora. Ez a rokoni kapcsolat a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 13. § alapján ugyan nem minősül hozzátartozói kapcsolatnak, mégis sérti a jogvita objektív elbírálásának látszatát. Emellett arra is hivatkozott, hogy a törvényszék az önkormányzat székhelyén működik, az ott lakó bírák mint választópolgárok választják meg a polgármestert és az önkormányzat képviselő-testületét, ezért a bírák mint választópolgárok szavazáson való „véleménynyilvánítása” befolyásolhatja őket döntéshozatalukban, ami az igazságszolgáltatás pártatlanságának sérelmét eredményezi.

- [7] A Szegedi Ítéltábla Gpkf.III.30.462/2015/2. számú végzésével a kizárást megtagadta. Az ítéltábla a végzés indokolásában kifejtette, hogy a kérelem egyrészt nem ad alapot a Pp. szerinti kizárás megállapításához, hiszen a törvényszék elnöke és az önkormányzat jogi képviselője között nem áll fenn a Pp. által meghatározott szintű rokoni kapcsolat, másrészt – a rövid úton beszerzett értesülése alapján – arra is rámutatott, a törvényszék elnöke esetében időközben bekövetkezett családi állapot változás folytán már a távolabbi szintű rokoni kapcsolat is megszűnt. A szubjektív okból, elfogultsági alapon fennálló kizárási eset fennálltának vizsgálata során az ítéltábla döntő jelentőséget tulajdonított annak, hogy a Szegedi Törvényszék polgári ügyszakának valamennyi bírája és a törvényszék elnöke is egybehangzóan úgy nyilatkozott, hogy nem érzi magát elfogultnak az ügyben. Az ítéltábla az önkormányzati választásokra való hivatkozással összefüggésben kifejtette, hogy az olyan általános objektív két körülményre vonatkozik, amelyek nem állnak egymással közvetlen logikai összefüggésben, és ebből nem lehet arra következtetni, hogy a törvényszék bírától az ügy pártatlan intézése ne lenne elvárható.
- [8] A Szegedi Törvényszék ezt követően 7.G.40.144/2015/14. számú ítéletével a keresetet elutasította.
- [9] Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.542/2015/4. számú ítéletével az elsőfokú döntést helybenhagyta. Az ítéltábla az indítványozó által benyújtott újabb elfogultsági kifogás kapcsán kifejtette, hogy részben ugyanazon indokokra hivatkozott, amelyek alapján a korábbi kizárási kérelmet már megtagadta, továbbá az első fokon eljáró bíróval szemben az ítélet meghozatala után, utólagosan már nem terjeszthető elő kizárási kérelem. Arra is rámutatott az ítéltábla, hogy az a körülmény, miszerint az eljáró bíró az indítványozó felszámolási eljárását elrendelő bíró is egy személyben, olyan, az általánosság szintjén mozgó hivatkozás, amellyel szemben az elsőfokú bíró elfogultlanságát deklaráló saját felelős nyilatkozata áll, így ez sem alapozná meg a kizárást.
- [10] Az indítványozó az ítéltábla döntésének felülvizsgálatát kérte a Kúriától, azonban a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [11] 1.3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában arra hivatkozott, hogy a támadott ítéletek sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jogait. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított pártatlan bírósághoz való jogának sérelmével összefüggésben az indítványozó ugyanazon okfejtést adta elő, mint az első- és másodfokú eljárás során előterjesztett kizárási kérelmeiben.
- [12] Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmére is hivatkozott, azonban ezzel összefüggő indokolást nem adott elő beadványában.
- [13] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [14] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ára alapozza, amely szerint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] A Kúria ítélete ellen nincs helye további jogorvoslatnak, az indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [16] Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát.
- [17] A panaszos az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványt.
- [18] Az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott feltételeknek az alábbiak szerint csak részben felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli továbbá a sérelmezett bírói döntéseket és kifejezetten kéri azok megsemmisítését, illetve részben tartalmaz indokolást is arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [19] 3. Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jogának sérelmét is állította, azonban a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát kizárólag megemlítette, jogsérelmét alkotmányjogilag értékelhető indokolással nem támasztotta alá. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel megállapította, hogy az alkot-

mányjogi panasz ezen részében az Abtv. 27. § a) pontjának, valamint az 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában foglaltaknak nem felel meg.

- [20] 4. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további, alternatív jellegű tartalmi feltételeiként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság a formai követelményeknek megfelelő – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító – indítványrészt tekintetében, a befogadhatóság tartalmi követelményeit vizsgálva az alábbi következtetésre jutott.
- [21] 4.1. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a független és pártatlan bírósághoz való jog az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljárás követelményrendszerének olyan lényeges elemei, amelyek érvényesülése a többi alkotmányos alapjog védelmének alapját adják. A pártatlan bírósághoz való alapjog az adott ügyben eljáró bírótól az eljárásban részt vevő felek és az ügy iránti elfogulatlanságot és előítéletektől való mentességet követeli meg.
- [22] Az Alkotmánybíróság a bírói pártatlanság megítélése kapcsán figyelembe veszi az Emberi Jogok Európai Bíróságának a joggyakorlatát is. Ez alapján a bírói pártatlanság megítélésekor a külső látszat is jelentős szerephez jut. Azokban az ügyekben, amelyekben kétség támad a bíró pártatlansága tekintetében, az eljárás alá vont személy kételye fontos ugyan, de a döntő jelentőségű körülmény mégis az, hogy ez a kétely objektív szempontokkal igazolható-e, vagyis a bíró pártatlanságának látszata válik-e kétségesse. {34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [32], 3038/2017. (III. 7.) AB végzés, Indokolás [24]}
- [23] 4.2. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó által felhozott indokok valójában az érdemi döntés megváltoztatására irányuló kritikájaként minősíthetőek, amelyeket a panaszos pervesztessége miatt a bíróság elfogultságaként értékelt.
- [24] A törvényszék elnöke és az első fokon eljáró bíró objektív szempontokkal igazolható pártatlanságának látszata sem magát az eljárást, sem az ügy megítélését vagy a feleket illetően nem vált kétségesse. Az Alkotmánybíróság az indítványnak a pártatlan bírósághoz való jogra hivatkozó fenti érvei alapján nem észlelt olyan körülményt, amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet valószínűsítene, továbbá az indítványozó állításai nem vetnek fel az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [25] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy mivel az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában, részben pedig az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek, annak befogadására nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/337/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3186/2017. (VII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.21.733/2016/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybírósághoz, melyben – az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, a XV. cikk (5) bekezdése, a XXIV. cikk (1) bekezdése, a B) cikk (1) bekezdése, valamint a Q) cikk (2) és (3) bekezdései sérelme folytán – a Kúria Pfv.IV.21.733/2016/5. számú ítélete (továbbá az azok alapjául szolgáló első- és másodfokú ítéletek) alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 359/C. § (2) bekezdése alapján – a Kúria fenti számú ítélete végrehajtásának felfüggesztését kérte.
- [2] 1.1. A tényállás alapjául egy, az indítványozó élettársi kapcsolatából származó kiskorú gyermekére vonatkozó gyermek-elhelyezési ügy szolgált, melyben keletkezett elsőfokú bírósági ítélet – szabályozva az indítványozó mint alperes (apa) és gyermeke közötti folyamatos, mind az időszakos kapcsolattartási jogát – akként rendelkezett, hogy az indítványozót 2011. január 1. napjától kezdődően valamennyi „intézményi szünet” fele időtartamára rendkívüli kapcsolattartás illeti meg, amely időpont a szünetek első fele, ha ebben a felek eltérően nem állapodnak meg.
- [3] A szülők között az „intézményi szünet” fogalmának eltérő értelmezése miatt vita volt, ennek következtében az indítványozó a gondozó szülőnek (az anyának) a gyermeket 2012. december hónapban nem 21-én, hanem csak december 27-én vitte vissza. Ezért a gondozó szülő végrehajtási kérelemmel fordult az illetékes gyámhatósághoz, amely határozatában megállapította, hogy az indítványozó megszegte a kapcsolattartás szabályait (mivel helytelenül értelmezte az „intézményi szünet” fogalmát). Az indítványozó fellebbezéseit (több is volt) a gyámhivatal elbírálta és a végrehajtási kérelmét elutasította, míg a gondozó szülő végrehajtási kérelmének helyt adott és megállapította, hogy az indítványozó kapcsolattartási joga gyakorlása során nem tett eleget a határozat rendelkezéseinek, ezért bírsággal sújtotta. Az indítványozó végrehajtás felfüggesztését is kérte, melyet a bíróság 3. sorszám alatt elutasított. Az indítványozó a határozat ellen szintén fellebbezéssel élt, amelyet a bíróság hivatalból elutasított. Míg a felülvizsgálati kérelmét a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9. sorszámú végzése elutasította. Annak indokolása kifejtette, hogy a közigazgatási szervek helyesen értelmezték az „intézményi szünet” fogalmát, mivel az nem azonos sem az óvodai foglalkozásmentes napokkal, sem az özszevont csoportok működésével, az csak zárva tartásként értelmezhető. Ezt követően az indítványozó kérelemmel fordult a gyámhatósághoz a 2011. évi nyári és őszi szünet pótlása tárgyában, melyet a hatóság elutasított. Az ez ellen benyújtott indítványozói fellebbezés tárgyában a másodfokú hatóság a rendelkező részt változatlanul hagyta, míg az indokolást akként változtatta meg, hogy kifejtette, ugyanabban a kérdésben már egyszer született (jogerős) döntés, ezért ugyanabban a kérdésben ismételten nem lehet határozatot hozni. Ez ellen a döntés ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel élt, amelyet a Fővárosi Törvényszék elutasított. Ugyanakkor a bíróság az indítványozó előkészítő iratában foglaltakat a felülvizsgálati kérelemmel támadott közigazgatási határozat elleni jogorvoslat keretében bírálta el, és azt szintén elutasította.
- [4] 1.2. Ezt követően az indítványozó keresetet terjesztett elő a Fővárosi Törvényszék mint alperes ellen, annak megállapítását kérve, hogy az alperes kiskorú gyermeke tartásával hozott határozataival megsértette az emberi méltóságát, valamint a magánélethez fűződő személyiségi jogát. Az indítványozó felperesként kérte, hogy a bíróság tiltsa el az alperest a további jogsértéstől, valamint kötelezze az alperest elégtételadásként levélben kife-

jezett bocsánatkérésre. Emellett nem vagyoni kárigényét 400.000 Ft és kamatai, míg a Pp. 2. §-a alapján tisztességes eljáráshoz való joga sérelmére tekintettel kártérítésként 100.000 Ft-ban határozta meg. Az alperes a kereset elutasítását indítványozta.

- [5] Az elsőfokú bíróság ítélete megállapította, hogy az alperes a 38.Kpk.45.966/2013. számú eljárásában megsértette az indítványozó felperesnek az eljárás észszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát, ezért az alperest a felperes részére 100 000 Ft megfizetésére kötelezte. A felperes és az alperes fellebbezése folytán a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. A másodfokú határozat megállapította, hogy kirívóan okszerűtlen jogszabálysértés hiányában az érdemi döntések tartalma a személyiségi jogi perben nem értékelhető, a személyiségi jogi per ugyanis a sérelmezett határozatokkal szemben újabb jogorvoslatot nem teremt. Megállapította továbbá, hogy nem sérült a felperes jogorvoslathoz való alkotmányos joga, mivel a közigazgatási hatósági eljárás során a felperes számára a fellebbezés lehetősége biztosított volt. Az észszerű időn belüli elbírálás követelményével összefüggésben megállapította, hogy az eljárási alapelv érvényesülését nem eljárási szakaszonként, vagy eljárási cselekményenként, hanem az egész eljárás időtartamát figyelembe véve, más hasonló ügyekhez képest kell vizsgálni. Ugyanakkor az alperest jogellenes mulasztás nem terheli azért, mert a további közigazgatási határozatok beszerzéséről csak a felperes panasza benyújtását követően intézkedett.
- [6] A jogerős ítélet ellen az indítványozó felperesként felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, annak részben való hatályon kívül helyezését és keresetének a teljes egészében történő helyt adását kérve.
- [7] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság – az indítványozó felülvizsgálati kérelmét megalapozatlannak találva – ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Indokolásában hangsúlyozta: az eljárási bíróságok az ítélkezési gyakorlatnak megfelelően, helytállóan állapították meg, hogy az alperes az indítványozó (felperes) által sérelmezett döntéseit nem a felperes személyisége lényegét alkotó tulajdonságok és ismérvek miatt hozta meg. A személyiséget érintő sérelemnek – a bírói gyakorlat szerint – ugyanis a jogsértés megállapítását megalapozó, nyilvánvaló jogalkalmazási hiba folytán kell bekövetkeznie, a közigazgatási szerv kártérítési felelősségére ezért csak a kirívóan súlyos jogértelmezési tévedés ad alapot, melyre akkor kerül sor, amennyiben a szabályozás egyértelmű és arra csak egy értelmezési lehetőség van. A kúriai ítélet indokolása szerint a konkrét ügyben az „intézményi szünet” fogalmának többféle értelmezése is lehetséges, ezért az eljárási hatóságok és a döntéseiket helyben hagyó alperes értelmezése és mérlegeléseként meghozott döntése nem volt kirívóan okszerűtlen, így az nem tekinthető jogellenesnek. Mindezek alapján az alperes kifogásolt döntése nem adhatott alapot a felperes személyhez fűződő jogának, sem emberi méltósága megsértésének megállapítására. A kúriai ítélet indokolása kitért továbbá arra, hogy az eljárási közigazgatási szervek a felperes részére a jogorvoslat igénybevételét biztosították. A kúriai döntés osztotta a másodfokú bíróságnak az észszerű időn belüli befejezéséhez fűződő követelmény sérelmének megállapításával összefüggő, a keresetet ebből a szempontból elutasító álláspontját.
- [8] 2. Az indítványozó a Kúria fentiekben ismertetett felülvizsgálati ítélete ellen fordult az Alkotmánybírósághoz. Nézete szerint a kifogásolt kúriai döntés (valamint az első-, illetve másodfokú ítéletek) sértették az Alaptörvény XXIV. cikk (1) és (2) bekezdéseit, egyrészt az észszerű határidőn belüli, részrehajlás nélküli elintézéshez való jog sérelme, valamint az indokolási kötelezettség megszegése okán. Az indítvány arra vonatkozó indokolást azonban nem tartalmaz, hogy ezen sérelmeket a bírói döntés(ek) pontosan mely rendelkezései eredményezik, vagy épp annak milyen hiányossága folytán valósítja meg, csupán utal arra, hogy a Kúria érdemben nem indokolta meg döntését, illetve az indítványozó mint felperes által a felülvizsgálati kérelmében részletesen kifejtettek nem reagált. Az indítványozó az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti magán- és családi élethez, kapcsolattartáshoz, valamint jó hírnevéhez való joga és a II. cikk szerinti emberi méltósága sérelmét azért állította, mert álláspontja szerint a kifogásolt kúriai döntés – a bírói döntésekben foglalt kapcsolattartás szabályozása okán – a gyermekével való kapcsolattartási jogát indokolatlanul szűkítette. Ezzel összefüggésben hivatkozott az Alaptörvény XV. cikk (5) bekezdés sérelmére, továbbá az Alaptörvény L cikk (1) bekezdése sérelmére is. Álláspontja szerint az időszakos kapcsolattartás időtartamának szűkítésével a kifogásolt döntés továbbá az Alaptörvény Q) cikk (2) és (3) bekezdéseibe ütközik, mivel a hatóság végzései sértik az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett, a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20-án kelt Egyezmény 3. cikk 1. bekezdését, továbbá annak 9. cikk 3. pontját. Végül az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján a kifogásolt kúriai döntés folytán a visszaható hatályú jogalkotás tilalmát is állította, arra vonatkozó érvelést azonban nem terjesztett elő.

- [9] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva – mindenekelőtt – azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben előírt feltételeknek. Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okoknál fogva nem fogadható be.
- [10] 3.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ára alapozza. Az Abtv. 27. § a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az indítványozó a kifogásolt bírói döntés folytán az Alaptörvény L) cikk (1) bekezdése és a XV. cikk (5) bekezdése sérelmét is állítja. Az Alaptörvény L) cikk (1) bekezdése a házasság intézménye és a család védelmének állami kötelezettségét fogalmazza meg, míg a XV. cikk (5) bekezdése szintén az államot terhelő alkotmányos kötelezettségként írja elő a családok, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők külön intézkedésekkel történő védelmét. Az Alaptörvény ezen rendelkezéseire tehát, mivel ezek nem Alaptörvényben biztosított jogokról rendelkeznek, alkotmányjogi panasz indítványt nem lehet alapítani. Az indítvány hivatkozik továbbá az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére, ezen belül a visszamenőleges jogalkotás tilalmára. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján erre az alaptörvényi rendelkezésre, mint Alaptörvényben biztosított jogra csak két esetben alapítható alkotmányjogi panasz: a kellő felkészülési idő hiánya, illetve a visszaható hatály tilalma miatt {3012/2017. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [25]}. Az indítvány azonban az erre vonatkozó érvelést teljes mértékben nélkülözi, ezért az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére történő hivatkozás sem teljesíti az Abtv. 27. § a) pontja szerinti követelményt.
- [11] 3.2. Az Alkotmánybíróság a befogadási eljárás során az Abtv. 51. § (1) bekezdése alapján vizsgálja az indítványozó jogosultságát. Az indítványozó a kifogásolt bírói döntés folytán a Q) cikk (2) és (3) bekezdései sérelmét is állította. Az Abtv. 32. § (2) bekezdése értelmében nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát egyedi bírósági ügy kapcsán csak az adott ügyben eljáró bíró, kizárólag az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmazandó jogszabállyal összefüggésben kezdeményezheti. Ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a támadott bírósági döntés nemzetközi szerződésbe ütközésének, és azzal összefüggésben az Alaptörvény Q) cikk (2), valamint (3) bekezdéseibe ütközésének vizsgálatára nem rendelkezik indítványozói jogosultsággal.
- [12] 3.3. Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) és (2) bekezdései szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét is állította, melyre nézve érvelése annyit tartalmazott, hogy egyrészt a felülvizsgálati kérelmében foglalt kérelmekre a kúriai döntés nem tartalmazott indokolást, továbbá a részrehajlást kifogásolta, ez utóbbi állítását azonban nem indokolta. Míg az emberi méltóság sérelmével és a kapcsolattartáshoz való jogának indokolatlan korlátozásával összefüggésben alkotmányossági érveket nem, csupán a konkrét sérelmének tényét jelentette ki, anélkül azonban, hogy azokat alkotmányossági érvekkel alátámasztotta volna. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az említett érvek törvényességi, szakjogi és nem alkotmányossági jellegűek. Ugyanakkor megállapította, mivel az indítványozó a fentiekben megjelölt alapjogok és a saját alapjogi sérelme közötti összefüggést nem mutatta be, ezért az indítvány alkotmányjogilag értékelhető indokolást, érvelést nem tartalmaz, így a kérelem nem felelt meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének.
- [13] Az Alkotmánybíróság – állandó gyakorlatának megfelelően – a jelen ügyben is hangsúlyozza: „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.

- [14] Megjegyzi ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó által támadott kúriai döntés alkotmányossági vizsgálata az indítványozó által kifogásolt sérelmét nem orvosolhatta volna, mivel azt valójában nem a személyhez fűződő jog megsértése tárgyában hozott bírói döntések, hanem az annak alapjául szolgáló, kapcsolattartás tárgyában meghozott bírói döntés eredményezte, melyet viszont az indítványozó nem támadott.
- [15] Az Alkotmánybíróság – a fentiekre figyelemmel – az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *c)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.
- [16] Az alkotmányjogi panasz befogadásának visszautasítása okán a támadott ítélet végrehajtásának felfüggesztéséről az Alkotmánybíróságnak nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/598/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3187/2017. (VII. 14.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.M.1354/2014/9. sorszámú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 6.Mf.680.308/2015/4. sorszámú ítélete, valamint a Kúria Mfv.II.10.195/2016/4. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Galambos Károly Ügyvédi Iroda, 1054 Budapest, Alkotmány u. 4. I/105.) 2017. február 28-án az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.M.1354/2014/9. sorszámú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 6.Mf.680.308/2015/4. sorszámú ítélete, valamint a Kúria Mfv.II.10.195/2016/4. sorszámú ítélete megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény II. cikkével, XXIII. cikk (8) bekezdésével és XXVIII. cikk (1) bekezdésével. Az indítványozó vélekedése szerint az eljáró bíróságok ezen túlmenően nem vették figyelembe az Alaptörvény I. cikkét, R) cikkét, 28. cikkét és a Nemzeti hitvallásban kinyilvánított elveket.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban megállapított tényállás szerint a felperes (jelen ügyben: indítványozó) docensként dolgozott az alperes felsőoktatási intézmény jogelődjénél. Az alperes felmentéssel megszüntette a felperes közalkalmazotti jogviszonyát a nyugdíjazására tekintettel. A felperes a felmentési idő alatt érdemi munkát végzett, és ezzel összefüggésben levélben fordult az alperes mint jogutód intézmény dékánjához, hogy az ezen időszakra járó illetményét, valamint ennek kamatát fizessék meg részére. A felperes elmaradt juttatásának megfizetése iránt keresetet nyújtott be, melynek eredményeként anyagi igénye kielégítést nyert. A felperes az alkotmányjogi panasz eljárás alapjául szolgáló elsőfokú eljárásban azt kérte, hogy a bíróság állapítsa meg a dékán válaszlevelének mint munkáltatói intézkedésnek a jogellenességét, mivel abban a dékán azt állította, hogy a felperes megsértette a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 3.–4. §-ában foglalt tájékoztatási, együttműködési kötelezettségét és a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményét. A válaszlevél szerint ugyanis a munkavállalónak tájékoztatnia kellett volna az utasítás adóját arról, hogy őt a munkáltató – a felmentési idő teljes időtartamára – a munkavégzés alól felmentette. Erre hivatkozással személyiségi jogai megsértését is kifogásolta.
- [3] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2015. január 12. napján kelt 12.M.1354/2014/9. sorszámú ítéletében elutasította a felperes keresetét. Megállapította, hogy a felperes által sérelmezett levél nem munkáltatói intézkedés volt, hanem csupán véleménynyilvánítás, amely önmagában nem eredményez jogellenességet még akkor sem, ha az jogilag nem helytálló. A személyiségi jogsértéssel összefüggésben megállapította, hogy annak a felperes által előterjesztett formában nincs helye.
- [4] A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék a 2015. november 26-án kelt 6.Mf.680308/2015/4. sorszámú ítéletében – a jogi indokolás részben történő módosítása, kiegészítése mellett – helyben hagyta az elsőfokú bíróság ítéletét. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a munkáltató jogi álláspontja nem minősül személyiségvédelmet megalapozó tényállásnak, ezért nem volt alkalmas a jó hírnév és becsület megsértésére, különös tekintettel arra, hogy az kétoldalú levelezésben fogalmazódott meg.
- [5] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a 2015. január 28-án kelt Kfv.III.38.103/2014/7. sorszámú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria ítélete indokolásában rámutatott arra, hogy a törvényszék helytállóan nem minősítette személyiségi jogi védelmet megalapozó tényállásnak a munkáltatónak a közalkalmazott igényérvényesítésére válaszképpen kifejtett jogi álláspontját. Ennek megfelelően jogszerűen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes által kifogásolt levél nem volt alkalmas sem a jó hírneve, sem a becsülete megsértésére.

- [6] Az indítványozó kérelme indokolásában az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárással összefüggésben azt kifogásolta, hogy a bíróságok az Alaptörvény II. cikkébe ütköző módon „mellőzték a felperes indítványozó személyiségi jogai (emberi méltóság, jó hírnév, becsület) megsértésének megállapítását és a jogkövetkezmény alkalmazását”. Az indítványozó szerint „az emberi méltóság része, hogy az ember védelmet találjon az olyan támadásokkal szemben, amely az emberről – valótlanul és jogi alap nélkül – azt állítja, hogy a törvényeket nem tartja be.”
- [7] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét azzal indokolta, hogy a bíróságok figyelmen kívül hagyták a felperes személyiségi jogsértés megállapítására irányuló keresetét, azt nem tárgyalták és nem bírálták el, továbbá nem vették figyelembe a munkáltatói tényállítás valótlanosságát alátámasztó bizonyítékokat és az elutasító döntést nem indokolták meg.
- [8] 2. Az Alkotmánybíróságnak először azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz eleget tesz-e az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem törvényi követelményeinek.
- [9] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme csak részben felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésben foglalt formai követelményeknek. Az indítványozó megjelölte azokat a törvényi rendelkezéseket, amelyek az Alkotmánybíróság hatáskörét megállapítják [Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, (3) bekezdés *b*) pontja, Abtv. 27. §], kifejtette az indítvány benyújtásának indokait, hivatkozott az Alaptörvényben biztosított jogaira, és kifejezett kérelmet terjesztett elő a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.M.1354/2014/9. sorszámú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 6.Mf.680.308/2015/4. sorszámú ítélete, valamint a Kúria Mfv.II.10.195/2016/4. sorszámú ítélete megsemmisítésére. Az indítványozó a kifogásolt ítéletekkel összefüggésben kifejtette indokait az Alaptörvény II. cikkének és XXXVIII. cikk (1) bekezdésének vélt sérelme tekintetében, de nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy azok miért ellentétesek az Alaptörvény XXIII. cikk (8) bekezdésével. Nem felel meg az alkotmányjogi panasszal szemben támasztott formai követelménynek a beadvány, ha az a támadott bírói döntéssel lezárt eljárások leírását és pusztán a törvényességi szempontú kritikáját, valamint az indítványozó szerint az Alaptörvény ezáltal sérülni vélt szabályai idézését tartalmazza, azok tényleges összekapcsolása nélkül.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság a formai követelményeknek való megfelelés vizsgálatát követően – az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján – az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az Abtv. 27. §-a és 29. §-a szerinti feltételeknek való megfelelést vizsgálta.
- [11] 3.1. Az indítványozó a bírósági eljárásban felperesként vett részt, így érintettsége a támadott ítéletekkel összefüggésben egyértelműen megállapítható. Az Abtv. 27. §-a azonban nem csupán az alkotmánybírósági eljárás alapjául szolgáló ügyben (jelen esetben: közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata) való érintettséget követeli meg, hanem feltételezi az összefüggést az alapügy és az alkotmányjogi panasz eljárás között. Az alapügyben való érintettség az alkotmányjogi panasz eljárás szükséges, de nem elégséges feltétele. Az alkotmányjogi panasz funkciója a jogorvoslat, amely az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmét feltételezi. Jelen alkotmányjogi panasz esetében az Alaptörvény I. cikkére, R) cikkére, 28. cikkére és a Nemzeti hitvallásban kinyilvánított elvekre – azon túlmenően, hogy az indítvány erre vonatkozó indokolást nem tartalmaz – nem is lehet alappal hivatkozni, mivel ezek önmagukban nem vetik fel az indítványozó Alaptörvényben garantált jogainak sérelmét.
- [12] Az Alaptörvény II. cikk bekezdésében garantált emberi méltósághoz való jog az Alkotmánybíróság értelmezésében az emberi státusz abszolút védelmét biztosítja. A konkrét peres eljárásban – az indítványozó által előadott érvek alapján – ezen alapjog sérelme nem merül fel.
- [13] 3.2. Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogra is, azzal az indokolással, hogy a bíróságok figyelmen kívül hagyták a felperes személyiségi jogsértés megállapítására irányuló keresetét és a munkáltatói tényállítás valótlanosságát alátámasztó bizonyítékokat.
- [14] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza állandó gyakorlatát, mely szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-el-

lenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}.

- [15] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [16] Az Alkotmánybíróság a konkrét ügyben megállapította, hogy az indítvány a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára irányul, az indítványozó ugyanis nem a kifogásolt bírói döntésekben foglalt jogértelmezést, hanem az ügyben felmerült tények szakjogi értékelését vitatja, és a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó bizonyítási kérdéseket kifogásol.
- [17] Az indítványozó hivatkozott ugyan a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog részét képező indokolási kötelezettség sérelmére is, de azt a kifogásolt bírósági döntésekkel összefüggésben csupán állította és nem támasztotta alá.
- [18] Tehát az alkotmányjogi panasz a konkrét ügyben a hivatkozott Alaptörvényben biztosított jogokkal összefüggésben nem vet fel sem az egyedi ügyön túlmutató alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló, az alkotmányjogi panasz hatáskörben orvosolható alaptörvény-ellenességet.
- [19] Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésben foglalt formai követelményeknek, részben az Abtv. 27. § és 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. július 4.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/796/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG NORMATÍV HATÁROZATAI, VALAMINT AZ EGYÉB SZERVEZETI, MŰKÖDÉSI ÉS SZEMÉLYI ÜGYEKBE HOZOTT HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 1001/2017. (VII. 14.) AB TŰ. HATÁROZATA

az Alkotmánybíróság Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1003/2012. (III. 9.) AB Tű. határozatának módosításáról

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 50. § (2) bekezdés c) pontjában és a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 23. § (1) bekezdés c) pontjában kapott felhatalmazás alapján – tekintettel az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 22. § (6) bekezdésére is – az Alkotmánybíróság teljes ülése az Alkotmánybíróság Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1003/2012. (III. 9.) AB Tű. határozatot az alábbiak szerint módosítja:

1. Az Alkotmánybíróság Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1003/2012. (III. 9.) AB Tű. határozat (a továbbiakban: SZMSZ) 5.2. pontja kiegészül a következő mondattal:

„A gazdasági főigazgató jogviszonya a Kttv. 236. § (2) bekezdése alapján áll fenn.”

2. Az SZMSZ 8. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„**8.** Az elnöki kabinet

8.1. Az elnöki kabinet az elnök munkaszervezete, mely segíti irányítási, koordinatív, képviseleti, valamint a nemzetközi kapcsolatokkal és a nyilvánossággal összefüggő feladatainak ellátását. Az elnöki kabinetet az elnök vezeti.

8.2. Az elnöki kabinet a kabinetfőnökből, a nemzetközi és protokoll ügyek referenséből, valamint az elnöki (fő)tanácsadókból áll. Az elnöki kabinet titkársági feladatait az elnök alkotmánybírói törzskarának a titkársági feladatokat ellátó munkatársa (titkárságvezető vagy titkár/nő) látja el.

8.3. Az elnöki kabinet és az elnök alkotmánybírói törzskara az elnök rendelkezésének megfelelően együttműködnek.

8.4. A kabinetfőnök

a) segíti az elnök irányító munkáját, koordinálja az elnöki kabinet – különösen a sajtófőnök és a nemzetközi és protokoll ügyek referensének – és az elnök alkotmánybírói törzskarának együttműködését;

b) figyelemmel kíséri az Alkotmánybíróság teljes ülése és tanácsai munkáját, részt vesz az elnök által előterjesztett tervezetek előkészítésében és véleményezésében, valamint közreműködik az egységes ítélezési tevékenység figyelemmel kísérésében és értékelésében;

c) kapcsolatot tart más állami szervekkel, intézményekkel, koordinálja az elnök belföldi és külföldi vonatkozású hivatalos találkozóit;

d) szervezi és értékeli az elnök nyilvános szerepléseit, előkészíti az azokhoz szükséges szakmai anyagokat;

e) segíti az elnöknek az Alkotmánybíróság nemzetközi képviseletével kapcsolatos feladatait, kapcsolatot tart más külföldi intézményekkel, nemzetközi szervezetekkel, koordinálja az elnök nemzetközi tárgyú tevékenységét;

f) a sajtóreferens (sajtófőnök) útján segíti az Alkotmánybíróság elnökét és főtitkárát a nyilvánossággal és kommunikációval összefüggő tevékenységeik ellátásában, a belső kommunikációs terv kidolgozásában, valamint a napi és heti sajtófigyelés végzésében. Igény esetén a sajtóreferens (sajtófőnök) segíti az alkotmánybírókat is a nyilvánossággal való kapcsolattartásuk terén.

8.5. A nemzetközi és protokoll ügyek referense

a) előkészíti és szervezi az elnök hazai és nemzetközi vonatkozású találkozóit;

b) az elnök igénye szerint szakmai anyagokat készít a hazai vonatkozású megbeszélésekhez, egyeztetésekhez;
 c) a főtitkárral és a kabinetfőnökkel együttműködve közreműködik az Alkotmánybírósághoz érkező külföldi delegációk fogadásának, valamint az ünnepi (szakmai és protokoll) programoknak a kialakításában, lebonyolításában;

d) a főtitkárral együttműködve közreműködik az Alkotmánybíróság nemzetközi és hazai levelezéseinek előkészítésében, a bejövő és kimenő leveleket az elektronikus iktatórendszerbe iktatja;

e) a gazdasági főosztállyal együttműködve előkészíti az elnök és az alkotmánybírák külföldi hivatalos és munkalátogatásait.

8.6. Az elnöki (fő)tanácsadók

a) az elnök által meghatározottak szerint előkészítő anyagokat készítenek, véleményező tevékenységet végeznek;

b) az egységesség fenntartása érdekében figyelemmel kísérik és az elnök részére értékelik az ítélkezési tevékenységet;

c) figyelemmel kísérik a beérkezett indítványokat, elemzéseket készítenek, kutatási feladatokat látnak el;

d) az elnök igénye szerint szakmai anyagokat készítenek nemzetközi megbeszélésekhez, egyeztetésekhez."

3. Az SZMSZ 9.2. pontjának r) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„[9.2. A főtitkár]

„r) részt vesz az Alkotmánybíróságnak a nyilvánossággal és a kommunikációval kapcsolatos feladatainak ellátásában;”

4. Az SZMSZ 9.2. pontjának s)–v) alpontjai helyébe a következő rendelkezések lépnek, ezzel egyidejűleg a 9.2. pont w)–x) alpontok hatályukat veszítik:

„[9.2. A főtitkár]

s) közreműködik az alkotmánybírósági közlemények elkészítésében és kiadásában;

t) előkészíti és megtervezi az Alkotmánybíróságról szóló nyomtatott és elektronikus kiadványokat, megszervezi azok előállítását;

u) a jogszabályoknak megfelelően teljesíti a hozzá érkező közérdekű adatok kiadására vonatkozó kérelmeket;

v) koordinálja az Alkotmánybíróság határozatainak idegen nyelvre történő fordítását.”

5. Az SZMSZ 10.1. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„Az Alkotmánybíróság Hivatalának költségvetési, pénzügyi, gazdálkodási, üzemeltetési, fenntartási, gépkocsi-üzemeltetési és humánpolitikai feladatait a gazdasági főosztály látja el. A gazdasági főosztályt a gazdasági főigazgató vezeti. A gazdasági főigazgató az Alkotmánybíróság Hivatalának helyettes vezetője.”

6. Az SZMSZ 10.6. pontjának j) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[10.6. A gazdasági főigazgató]

„j) kapcsolatot tart a költségvetési feladatokat ellátó minisztériummal, az Állami Számvevőszékkal és a Magyar Államkincstárral;”

7. Az SZMSZ 10.8. pontja címének a helyébe a következő rendelkezés lép:

„10.8. A pénzügyi, bér- és számviteli egység”

8. Az SZMSZ 10.10. pontja n) alpontjának szövege hatályát veszti, ezzel egyidejűleg a 10.10. pont o)–u) alpontjainak számozása n)–t) számozásra változik.

9. Az SZMSZ 10.11. pontjának *ba)* alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[b) a gépkocsivezetők]

„*ba)* az önálló szervezeti egység vezetője rendelkezéseinek megfelelően vezetik és gondosan üzemeltetik a szolgálat ellátására rendelkezésükre bocsátott járművet;”

10. Az SZMSZ 13.8. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„13.8. Rugalmas munkaidő engedélyezése esetén a munkaidőkeret a hónap 1. és 31. napja közötti időszakra eső munkanapok száma szorozva 8 órával. A munkaidőkeretet 6 és 22 óra között kell kitölteni (peremidő) a hónap 1. és 31. napja között.”

11. Az SZMSZ 13.9. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„13.9. A távollévő foglalkoztatott helyettesítéséről az önálló szervezeti egység vezetője gondoskodik. Tartós távollét esetén a munkavégzés zavartalansága a munkaköri leírásokban meghatározott helyettesítési munkakör figyelembevételével biztosítandó; kivételesen a helyettesítést végző foglalkoztatott alkalmi kijelölésével történik.”

12. Az SZMSZ 16.2. pontja kiegészül a következő *i)* alponttal:

[16.2. Az Alkotmánybíróság Hivatalában foglalkoztatottak közül az alábbiak kötelezettek vagyonynyilatkozat tételére:]

„*i)* aki jogszabály alapján nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső köztisztviselői munkakört tölt be.”

13. Az SZMSZ 1. számú mellékletének helyébe a jelen határozat 1. számú melléklete lép.

14. Az SZMSZ 2. számú mellékletének helyébe a jelen határozat 2. számú melléklete lép.

15. E határozat 2017. július 15-én lép hatályba.

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke*

*Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró*

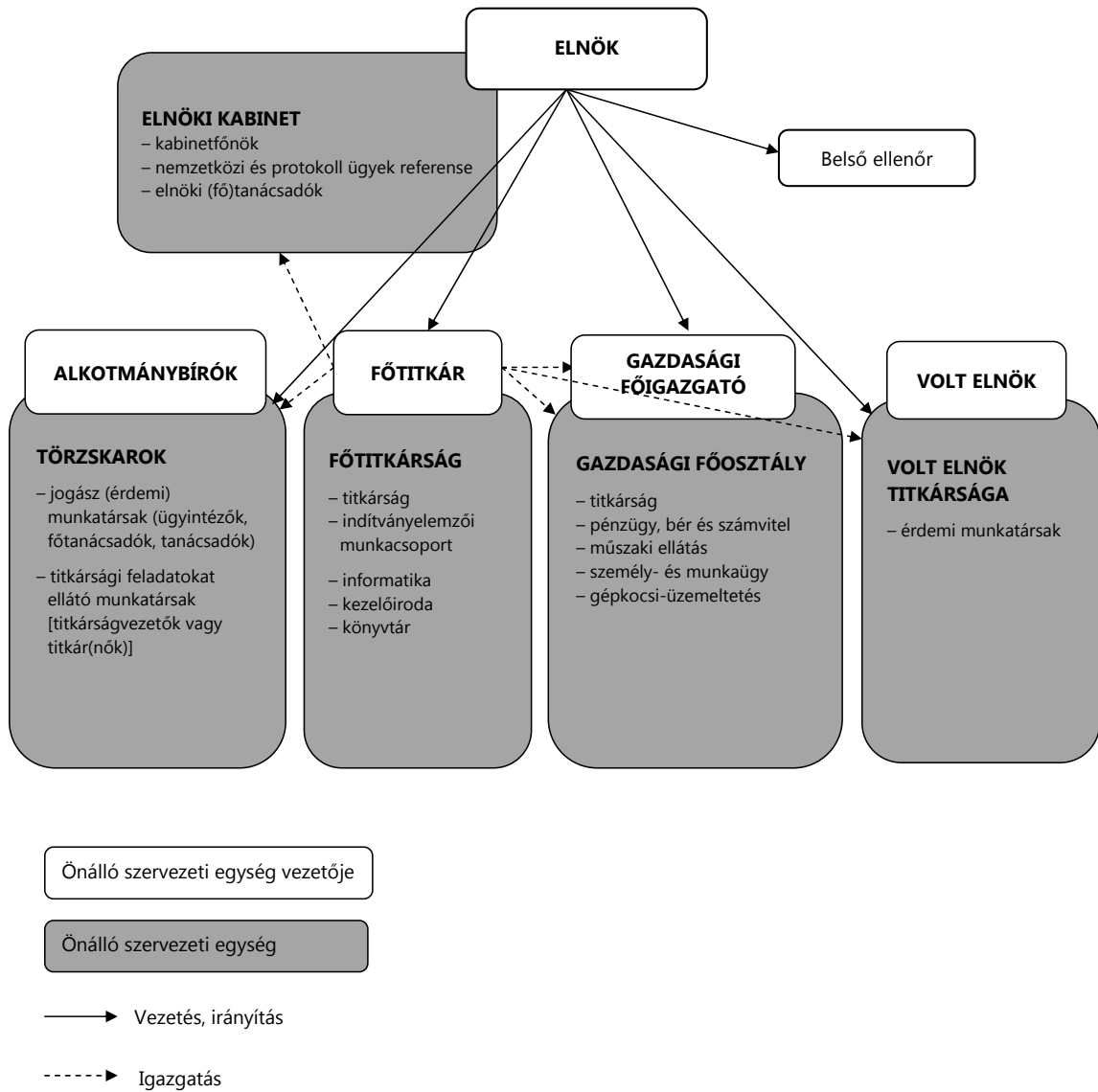
*Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró*

1. számú melléklet az 1001/2017. (VII. 14.) AB Tü. határozathoz

2. számú melléklet az 1001/2017. (VII. 14.) AB Tü. határozathoz:

Állománytábla

Szervezeti egység	Beosztás	Létszámkeret (fő)
Alkotmánybírói törzskarok	Az Alkotmánybíróság tagja	15
	Jogász (érdemi) munkatárs	45
	Titkárságvezető/titkár(nő)	15
Elnöki kabinet		
	Kabinetfőnök	1
	Nemzetközi és protokoll ügyek referense	1
	Elnöki (fő)tanácsadók	2
	Belső ellenőr (külsős)	0,5
Volt elnök titkársága	Jogász (érdemi) munkatárs	2
Főtitkárság	Főtitkár	1
<i>Főtitkársági titkárság</i>	Titkárságvezető/titkár(nő)	1
<i>Indítványelemzői munkacsoport</i>	Indítványelemző	5
<i>Informatika</i>	Informatikus	3
<i>Kezelőiroda</i>	Irodavezető	1
	Ügyintéző	2
<i>Könyvtár</i>	Könyvtárvezető	1
Gazdasági főosztály	Gazdasági főigazgató	1
<i>A gazdasági főosztály titkársága</i>	Titkárságvezető/titkár(nő)	1
<i>Pénzügyi, bér- és számviteli egység</i>	Pénzügyi és számviteli ügyintéző	4
	Bér- és tb. ügyintéző	1
	Gazdasági ügyintéző	1
<i>Műszaki-ellátó egység</i>	Gondnok, tűz- és munkavédelmi ügyintéző	1
	Épületgépész	0,5
	Szakmunkás, egyéb fizikai alkalmazott	12
<i>Személy- és munkaügyi referens</i>	Humánpolitikus	1
<i>Gépkocsi-üzemeltetési egység</i>	Gépkocsi-üzemeltetési referens (garázmester)	1
	Gépkocsivezető	17
Összesen		136

Alkotmánybírói ügyszám: XVIII/1334/2017.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Köves Béla ügyvezető
HU ISSN 2062-9273